

DZIENNIK BYDGOSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.
Do „Dziennika“ dołącza się co tydzień „SPORT POMORSKI“.
Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 5—6 po południu.
Redaktor naczelny przyjmuje od godziny 11—12 przed południem.
Rękopisów niezamówionych nie zwraca się.
Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 30.
Filje: w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 2 — w Toruniu, ul. Mostowa 17
w Grudziądzu, ul. Groblowa 5.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agencjach 2.75 zł. miesięcznie, 8.25 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.11 zł. miesięcznie, 9.33 zł. kwartalnie.
Pod opaską: w Polsce 5.00 zł., do Gdańska 4.00 guld., do Niemiec 4.00 mk., do Francji i Ameryki 7.50 zł. miesięcznie.
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci niemają prawa do odszkodowania.

Telefony: Redakcja 326, Naczelny redaktor 316, Administracja 315, Buchalterja 1374. — Filje: Bydgoszcz 1299, Toruń 800, Grudziądz 294.

Numer 179.

BYDGOSZCZ, niedziela dnia 5 sierpnia 1928 r.

Rok XXII.

O silną władzę w nowoczesnym Państwie.

Słyszysz się wszędzie, że „demokracja musi być zorganizowana“. Trudne to zadanie, bo ustrój demokratyczny nie jest najprostszym rozwiązaniem zagadnienia rządu. Temu zadaniu poświęcił bardzo cenną ostatnią swoją pracę prof. René Hubert.

P. Hubert jest profesorem na fakultecie literatury uniwersytetu państwowego w Lille. Ogłosił już szereg prac filozoficzno-politycznych oraz wydał podręcznik socjologii. Wraz z profesorami Bernardem Lavergne, z wydziału prawniczego w Lille, oraz Edmundem Vermeil, z wydziału humanistycznego w Strassburgu, wydaje w Paryżu kwartalnik „Année politique“, (Rok polityczny), organ dokumentacji, rozważań i nauczania politycznego. Jego ostatnią książką p. t. „Principe d'autorité dans l'organisation démocratique“ (Zasada autorytetu w organizacji demokratycznej) jest pierwszym tomem z „kolekcji reform politycznych“, w księgarni uniwersyteckiej J. Gamber'a się ukazujących.

Niema w demokracji ważniejszego zagadnienia od „sformułowania zasady i przedmiotu autorytetu“ — powiada na wstępie swej pracy prof. René Hubert. Jest tylko jedna idea zasadnicza, na której opiera się państwo: „zbiorowa wola ugrupowania politycznego“; wola ta jest „suwerenna“; niema idealnych form rządu, ale demokracja jest formą najsprawiedliwszą, bo „naród jest źródłem władzy i zachowuje nad nią kontrolę“; oczywiście trzeba demokrację zorganizować, ale „organizacja musi być demokratyczna“; doktrynerzy, uważający obywateli tylko za „producentów“ i „spożywców“, popełniają „niebezpieczną konfuzję“, albowiem państwo nie jest wielką kooperatywą spożywców ani przedsiębiorstwem wytwórców: „funkcją państwa jest formułowanie prawa“ nie tylko na użytek indywidualów, (poszczególnych osobników), bo pomiędzy obywatelem a narodem istnieje cały szereg organizmów pośrednich; Rousseau chciał je ignorować (nie uznawać), ale organizmy te są „nieuniknioną koniecznością“.

Autor, określwszy rolę państwa w demokracji, rozprawia się z teorią monarchistyczną i indywidualistyczną o źródle władzy, poczem zastanawia się nad stosunkiem ustroju politycznego do społecznej struktury narodu. „Religia — pisze — współuczestniczy w rozwoju geniuszu narodowego, współpracuje w tym zakresie z innymi czynnikami społecznymi, a zatem nie może się trzymać, ani być trzymana całkowicie poza państwem“. Podobnie określa autor rolę nauki, zawodowości i czynników gospodarczych. Ale zaraz dodaje: „Państwo nie zależy od żadnej siły poszczególnej. Ani religia, ani nauka, ani zawodowość, ani ekonomia nie stanowią dostatecznego

Idzikowski i Kubala szybują nad Atlantykiem.

Dziś wieczór powinni przybyć do Nowego Jorku.

Jak wystartowali.

Le Bourget, 3. 8. Dziś o godz. 5.48 zrana lotnicy polscy: Idzikowski i Kubala rozpoczęli swój lot transatlantyczny do Nowego Jorku. Droga, jaką obrali lotnicy, wiedzie przez Rochefort, wyspy Azorskie i Halifax. Lotnicy zabrali z sobą butelkę szampana, butelkę koniaku, dwoje kurcząt, rewolwer, przyrząd do rzucania rakiet i dwie łodzie pneumatyczne. Start był wspaniały. Nad Atlantykiem utrzymuje się dosyć dobra pogoda.

Paryż, 3. 8. O godz. 6 m. 30 lotnicy polscy przelecieli nad Dreux, lecąc na wysokości 400 mtr z szybkością 178 klm. na godzinę. Lot odbywa się w pomyślnych warunkach. Samolot, towarzyszący lotnikom polskim, powrócił już do Le Bourget.

Już mineli Azory.

Paryż, 4. 8. (tel. wł.) Z okrętu handlowego „Stade“ otrzymano wiadomość, że naszych lotników Kubalę i Idzikowskiego widziano wczoraj o godz. 12 w południe pod 47 stop. szerokości północnej i 14 stopniem 40 m. długości wschodniej, mniej więcej w 2/3 drogi od brzegów wysp azorskich.

Nowy Jork, 4. 8. (tel. wł.) Kilka krótkofalowych stacji amerykańskich donosi, że wiele okrętów widziało przelatujący w pobliżu wysp azorskich samolot polski.

Paryż, 4. 8. (tel. wł.) Wczoraj o godz. 19 (7-mej wieczorem) inż. Amot, konstruktor samolotu „Marszałek Piłsudski“, otrzymał radiotelegraficzną wiadomość, że widziano biały samolot w odległości 60 mil od wybrzeża Oceanu nad pełnym morzem. Samolotowi sprzyjał wiatr ze wschodu. Szybkość wynosi przypuszczalnie 200 klm. na godzinę.

Droga, którą obrali nasi bohaterzy lotnicy prowadzą przez Azory — Halifax — do Nowego Jorku. Przestrzeń ta wynosi około 7.000 kilometrów. Przy

normalnej szybkości 180 klm. na godzinę (która to cyfra, jest względna, gdyż nieprzewidziane silne wiatry mogą zmniejszyć szybkość lotu) należy się spodziewać przybycia lotników do Nowego Jorku dziś wieczorem o godz. 9-tej.

Paryż, 4. 8. (tel. wł.) Dwupłatowiec „Marszałek Piłsudski“, na którym piloci polscy szybują nad oceanem, jest aparatem tego samego typu, na którym lotnik francuski Pelletier d'Oisy dokonał lotu naokoło Morza Śródziemnego. Samolot może odbyć drogę 7.800 km. Lotnicy zabrali 6.250 litrów benzyny.

W razie pomyślnych warunków atmosferycznych, lotnicy będą w New Yorku w nocy z soboty na niedzielę. Na pokładzie samolotu niema radioaparatu. Wszystkie wiadomości przychodzą od statków rybackich wzgl. pasażerskich, znajdujących się na oceanie.

Warszawa, 4. 8. (tel. wł.) Poza ostatnią depezę z Nowego Jorku żadne inne wiadomości do godz. 8-ej rano nie nadzszły. Dalszych wiadomości należy odczekać w ciągu dnia.

„Marszałek Piłsudski“.

Co się tyczy użytego przez lotników naszych samolotu, noszącego nazwę „Marszałek Piłsudski“, jest to półtorapłatowiec metalowy typu Amiot 120 B 2 z silnikiem Lorraine 650 MK. Całkowita pojemność zbiorników benzyny wynosi 6.100 litrów. Promień działania wynosi 7.000 klm. przy średniej szybkości 180 klm.

Maszyna ta stanowi ostatni wyraz francuskiej techniki lotniczej.

Co donoszą stacje meteorologiczne? Pogoda sprzyja naszym bohaterom!

Paryż, 4. 8. (tel. wł.) Francuskie centralne biuro meteorologiczne ogłosiło komunikat specjalny z powodu polskiego lotu. Jak stwierdza komunikat, u wybrzeży Francji panuje gęsta mgła. Dalej nad Oceanem, aż do Azorów, pada drobny deszcz, ale powietrze jest jasne i przejrzyste. Warszawska stacja informuje na zasadzie biuletynu stacji Ir-

landzkiej, że wczoraj wieczorem nad północną częścią Atlantyku panowała pogoda, że wieją silne wiatry ze wschodu na zachód i z południowego wschodu na północny zachód. Nad północną częścią Atlantyku leży niż barometryczny. Mimo to deszcz tam nie pada, choć chmurno, mgły niema.

Czy lot się uda?

Paryż, 4. 8. (tel. wł.) Konstruktor „Marszałka Piłsudskiego“, inż. Amiot jest pewny, że lot uda się całkowicie. Lotnicy polscy tak drobiazgowo i systematycznie przygotowali się do lotu, że niema wątpliwości w powodzenie lotu.

Lotnicy nie zabrali wprawdzie żadnych środków ratunkowych, lecz w

razie opuszczenia się przymusowego na wodę opróżnione zbiorniki pozwolą im się utrzymać na morzu.

Przed odlotem lotnicy polscy wyrazili ubolewanie, że pewna część prasy polskiej ich tak niełitościwie skrytykowała.

go fundamentu, na którym mogłaby się oprzeć jego suwerenność. Wszystkie te siły państwo przerastają i w pewnym zakresie wymykają się z pod jego władzy. Ale wszystkie również muszą się częściowo zjednoczyć, a z ich połączonych wysiłku wypływa zasadniczy czynnik władzy publicznej. Ta ostatnia staje się słabą wówczas, kiedy utraciła wszelki kontakt ze społeczną substancją sił zbiorowych.“

A partje polityczne? Te ostatnie osądza nasz autor dość surowo. „Rząd partij“ już w tytule odnośnego rozdziału nazywa „złudzeniem autorytetu. Ponieważ demokracja bezpośrednio jest praktyczną niemożliwością, rozumie, że „system reprezentacyjny wymaga istnienia partij“, że zarówno we Francji, jak i w większości innych państw świata „polityka bez partij jest nie do pomyslenia“. Ale nie zamyka oczu ani na „niestałość partyjnej ideologii“, ani na „szybkie zużywanie się

partyjnych doktryn, a raczej hasel i mytów“. Jest to zło konieczne; niebezpiecznym staje się wtedy, kiedy państwo nie ma dobrej i wyrobionej administracji. „Państwo demokratyczne pod rządem partij się znajdujące może być państwem ładu tylko dzięki swym dyrektorom i urzędnikom ministerjalnym“. Ale, jeśli władza państwa słabnie, jeśli parlament zbyt często obala ministerstwa, wówczas i „administracja się gangrenuje“, pozostawia wszelkie decyzje rządowi, który z kolei przekazuje swą odpowiedzialność parlamentowi; wszystko się kończy na „ukrytej dyktaturze komitetów partyjnych“. I wówczas zachodzą dwie ewentualności: albo „rozkład polityczny, jest taki, że państwo, rozpada się, pociąga do upadku naród“; albo „naród odbudowuje państwo drogą rewolucji“.

Odbudowie państwa poświęca prof. Hubert trzecią i ostatnią część swej książki jasno i logicznie zbudow-

wanej. „Niema organizacji obywateli bez funkcji jurydycznej, czyli bez państwa; niema państwa bez suwerennej władzy; niema suwerennej władzy bez zbiorowej woli politycznego bytowania. Władza jest prawowierną wówczas, kiedy ustrój polityczny jest odbiciem struktury społecznej danego narodu“. Dalej autor przyznaje, że w obecnym stadium cywilizacji są dwojakie wartości polityczno-społeczne: „indywidualne i zbiorowe“. Jedne zależą zresztą od drugich. Aby przywrócić rządowi siłę bez naruszania legalności, trzeba „wprowadzić do państwa ciała zbiorowe i zrównoważyć je siłami indywidualnymi“. Dyktatura może być tylko „formą czasową zapewniającą konieczne przemiany“. Co do rewizji Konstytucji w kierunku zwiększenia prawa inicjatywy i odpowiedzialności głowy państwa, to „ci, którzy się jej domagają, nie widzą prawdziwego źródła zła; nie rozumieją, że władza naczelna należy nie

do tego, kto wykonywa prawo, ale do tego, kto je formuluje; a przecież doświadczenie powinno ich nauczyć, że sam Prezydent Stanów Zjednoczonych, którego władza jest tak wielka, nie może pójść wbrew woli Senatu”.

Faszyzm usiłuje scalić z państwem wszystkie organizmy społeczne, ale sam przyznaje, że ekonomja prywatna jest skuteczniejsza od państwowej (to go przedewszystkiem różni od sowytyzmu); może faszyzm utożsamiać z państwem zawodowość, ale trudno jest mówić o religji lub nauce faszystowskiej. To są słabe punkty faszyzmu. Poza tem nie uznaje prawa jednostek, całkowicie w ustroju faszystowskim usuniętych przez korporacje. Odrzuca ten system prof. Hubert, albowiem „naród składa się nie tylko z ciał zbiorowych, ale także z indywidualów”. Dla Francji proponuje zatem następującą reformę:

1. Izba Posłów pozostanie przedstawicielką masy interesów indywidualnych i będzie nadal wybierana przez powszechne głosowanie;

2. Senat zostanie przebudowany na przedstawicielstwo interesów zbiorowych; jego członkowie będą delegowani przez siły intelektualne, moralne i materialne kraju, przyczem na każdą grupę przypadłaby jedna trzecia członków.

Zarówno Izba Posłów jak i przebudowany Senat muszą posiadać „jednakową władzę” i „jednakową liczbę członków”. Ma jednak autor nadzieję, że z biegiem czasu pomiędzy obiema izbami nastąpi pewien podział pracy, to znaczy, że opracowywanie ustaw natury społeczno-gospodarczej Izba Posłów pozostawi Senatowi.

Pomiędzy władzą ustawodawczą a administracją widzi autor władzę wykonawczą, złożoną najwyżej z ośmiu ministrów i premiera bez portfela, uzgadniającego akcję swych współpracowników. Mogą istnieć w każdym ministerstwie podsekretarze stanu, ale nie powinni być delegatami partji i nie powinni brać udziału w naradach gabinetowych. Występuje autor przeciwko zasadzie „solidarności ministerjalnej”; oczywiście mogą zachodzić wypadki, kiedy ta solidarność powinna być zachowana, ale jeśli jedna z izb wyrazi swą nieufność któremuś z ministrów tylko z powodu nieładu panującego w jego administracji — gabinet do dymisji podawać się nie powinien. „Równowaga ministerjalna może być tylko konsekwencją, a nie zasadą.” Kończąc swą cenną książkę, prof. Hubert przestrzega rodaków przed ustanawianiem „fałszywych autorytetów”, bo w tem tkwi „niebezpieczeństwo śmierci”: „Wola jednego człowieka nigdy nie zastąpi pędu niosącego cały naród ku porządkowaniu się regule dobra publicznego...”

Jest to prawda oczywista. W naszych czasach, kiedy nierozdzielnie są powiązane prawa i obowiązki obywateli — prawo jednego jest obowiązkiem drugiego i odwrotnie — ustrój reprezentacyjny jest formą, ku której idą, lub do której doszły, wprost czy pod inną nazwą, wszystkie narody cywilizowane świata.

Kazimierz Smogorzewski.

Streszczone, powyżej pełne głębokiej treści uwagi francuskiego uczonego, bystrego, jak widać, obserwatora i znawcy życia państwowego, niech wezmą pod uwagę ci, którzy głowią się nad zmianami naszej Konstytucji. Mogą tam znaleźć dla siebie niesłychanie cenne wskazówki.

Wojny polsko-litewskiej nie będzie!

Wywiad niemiecki z Waldemarasem.

Berlin, 4. 8. (tel. wł.) Korespondent warszawski „Berliner Tageblattu” Dubrowitsch złożył wizytę w Kownie Waldemarasowi, który udzielił mu obszernego wywiadu na temat konfliktu polsko-niemieckiego. Waldemaras nie sądzi, aby zatarg miał doprowadzić do wojny. Co prawda zjazd legionistów w Wilnie niepokoi Waldemaras, tem bardziej, że marszałek Piłsudski wypowie się tam prawdopodobnie na temat swych zamierzeń wobec Litwy.

Na wypadek gdyby zmiana konstytucji polskiej zmierzała w kierunku ożywienia idei federalistycznej i wskrzeszenia autonomji Wileńszczyzny, rząd litewski powziąłby odpowiednio zarządzenia. Gdyby zaś marszałek Piłsudski miał zamiar oderwać Wileńszczyznę od Polski i dążyć do utworzenia drugiego

państwa litewskiego, wówczas Litwa sprzeciwiłaby się wszelkimi siłami podobnemu rozwiązaniu kwestji. Na pytanie korespondenta, czy wiadomo Waldemarasowi o konferencji Lindsaya z Piłsudskim w Warszawie na temat autonomji Wileńszczyzny, premier odpowiedział, że co prawda nie ma o tem dokładnych informacji, jednakże sądzi, że Anglja zapatruje się przychylnie na taką możliwość. Nie wierzy Waldemaras w dalsze zaostrzenie się sytuacji, sądząc, że Francja w decydującym momencie pohamuje zapędy rządu polskiego.

Na pytanie, czy Litwa chce wystąpić z Ligi Narodów, Waldemaras odpowiedział, że może to nastąpić w chwili, kiedy pozostanie Litwy w Lidze nie będzie już licowało z godnością narodową.

Łgarstwa Telegraphen-Union.

Berlin, 4. 8. (tel. wł.) Socjalistyczny „Abend” demaskuje kłamstwa nacjonalistycznej agencji Telegraphenunion o zatargu polsko-litewskim. T. U. rozszerzała niedawno plotki berlińskie, jakoby Piłsudski ofiarował Litwie część Prus Wschodnich wzamian za odstąpi-

nie Wilna. T. U. podała także wiadomość o rzekomem wkroczeniu wojsk polskich do Kowna najpóźniej we wrześniu. Kaczki te puściła w świat jako własne korespondencje z Kowna. Informacje takie miały na celu zaostrzenie stosunku polsko-litewskiego.

Nowy sukces polski na Olimpiadzie.

Amsterdam, 4. 8. (tel. wł.) Wczorajsze wyniki olimpijskie znowu przyniosły Polsce piękny sukces w biegu 4.000 mtr. na przelaj. W biegu tym, p. Szelestowski zajął pierwsze miejsce w czasie 14:14,2, przed Lampelą (Finlandja) 14:24,2. Trzecie miejsce zajął Szwecja. Zwycięstwa na tym dy-

stansie, należały dotychczas prawie bezspornie do Finlandji. 400 mtr. (finał) 1) Barbutti (U. S. A.) 47,8 sek., 2) Ball (Kanada), 3) Buchner (Niemcy). 5000 mtr. 1) Ritola (Fin.) 14:38 sek., 2) Nurmi, o 10 mtr., 3) Wide (Szwecja) o 2 mtr.

Skarga opozycji przeciw premierowi Koroszczewi.

Białogród, 4. 8. (tel. wł.) Skupczyzna obradowała wczoraj nad wnioskiem opozycji, by postawić w stan oskarżenia premiera Koroszczewa z powodu wypadków 20 czerwca, kiedy obecny premier był ministrem spraw wewnętrznych. Koroszczew zbijał w dłuższej mowie pojedyncze punkty oskarżenia, przyczem doszło do gwałtownych starć między partjami rządowymi a posłami serbskiego stronnictwa chłopskiego, które po

wycofaniu się Chorwatów ze Skupczyzny reprezentują opozycję. Do głosowania nad wnioskiem nie doszło. Zagrzeb, 4. 8. (tel. wł.) Chłopsko-demokratyczna koalicja chorwacka zakończyła wczoraj swą 3-dniową sesję. Następane posiedzenie odbędzie się w przeciagu dwóch tygodni. Kierownictwo koalicji utworzyło stale urzędujący komitet. Komitet ten zbiera się raz w tygodniu na narady.

Tygodniowy przegląd polityki zagranicznej.

Chorwaci przeciw serbskim rządowi centralistycznym. — Sejm krajowy w Chorwacji.

Na dzień 1 sierpnia zwołano do Belgradu skupstynę, tj. sejm jugosłowiański. Jednakże opozycja, złożona z Chorwatów oraz Serbów z Chorwacji i liberalnych Słoweńców zebrała się dnia 1 sierpnia w gmachu b. sejmu Chorwacji z Zagrzebiu i przyjęła rezolucję, w której nie uznają nadal skupstyny belgradzkiej. To była odpowiedź wobec nieuwzględnienia żądania opozycji, aby skupstynę rozwiązano. Dalej jednak sejm chorwacki oświadczył, że dotychczasowy ustrój Jugosławji wskutek zabójstwa, popełnionego 20 czerwca w skupstynie na posłach chorwackich Pawle Radiczu i Basariczku jest obalony i że rozpoczyna się walka o nowy ustrój Jugosławji. Nie określono jednak bliżej, o jaki ustrój chodzi opozycji. Szczegóły odłożone są aż do wyzdrowienia Stefana Radicza.

Nie wiadomo, czy opozycja chce nadać Jugosławji ustrój federacyjny, czy też zadowolili się wprowadzeniem szerokiego samorządu. Niestety Radicz ani przedtem, ani dziś nie przedłożył planu dla swych poczynań politycznych, które też były bardzo nierówne. Bel-

grad na zewnątrz nie zdradza zaniepokojenia, a premier ks. Koroszczew wyraził zapatrywanie, że opozycja z czasem się namysli i zgodzi się na współpracę z skupstyną.

Cała opinja polska współczuje głęboko z bratnimi narodami Jugosławji i życzy im zgody, aby cały wysiłek mogły skierować na wydzwignięcie Jugosławji na najwyższy stopień cywilizacji i kultury, a przez to przyczyniły się do podniesienia dobrego imienia słowiańszczyzny w świecie.

Niemcy przegraly w opinji zachodu i rachuby na to, że gabinet z socjalistą Müllerem na czele omamni ponownie opinję zachodu, na szczęście spętlży na niczem. Jedyna jeszcze nadzieja na II Międzynarodówce socjalistycznej, która zbiera się w niedzielę w Brukseli, Francuscy socjaliści idą Niemeom na rękę, ale nie stanowią onj siły, któraby pociągnęła za sobą opinję europejską i amerykańską jak w 1924 r.

Berlin zaskodził sobie przez „Anschlussrummel” we Wiedniu urządzone. To też chcąc zatrzeć ślady i nadać sobie oblicze grzecznego i pokojowego narodu, Niemcy nagle poczynają „uspokajać” Litwę. Kowno, dobrze w szkole intryg niemieckich obyta, udaje oburzenie z powodu napomnień Berlina i grozi pogodzeniem się z Polską. Z kolei znów prasa niemiecka wymyśla „na niby” Litwinom. Komedja ta jest tak prymitywnie sklejona, że poza Niemcami nikt na ten lep nie pójdzie. A. P. B.

Do sezonu olbrzymia zniżka cen.
Zygmunt Wiza
Bydgoszcz, Pl. Teatralny 3.
Poznań, 27 Grudnia 5.
20682

Kronika telegraficzna.

Prezydent Mościcki w Spale.

Warszawa, 4. 8. (tel. wł.) Prezydent Rzeczypospolitej zamierza przez cały sierpień przebywać w Spale. Jedynie 9 bm. przybędzie do Warszawy celem przyjęcia delegacji międzynarodowego kongresu prawniczego.

Dwaj nowi biskupi w Polsce.

Warszawa, 4. 8. (tel. wł.) Ojciec Św. zamianował dwóch nowych biskupów w Polsce ks. prałata dr. Franciszka Lisowskiego biskupem sufraganem arcybiskupstwa lwowskiego a księdza prałata dr. teologii i fil. Walczysiewicza biskupem sufraganem w Łucku.

I mniejszości reformują konstytucję.

Warszawa, 4. 8. (tel. wł.) Reprezentacja parlamentarna mniejszości narodowych zamierza zgłosić do laski marszałkowskiej swój projekt reformy konstytucji. Projekt ten ma być przedłożony na początku sesji jesiennej sejmowi i senatu.

Gdańsk.

Wczoraj odbyły się finałowe rozgrywki tenisowe o mistrzostwo Gdańska. W grze pojedynczej panów, mistrzostwo zdobył Polak Czertwertyński z Poznania. W grze pojedynczej pań, mistrzostwo przeszło w ręce p. Dubieńskiej z Krakowa.

Kto uratował Courtneya?

Jego hydroplan był w płomieniach.

London, 4. 8. (tel. wł.) Wbrew wczorajszej wiadomości, jakoby parowiec niemiecki „Columbia” uratował lotnika Courtneya w drodze do Ameryki, donoszą, że wybawcą był amerykański okręt „Minnewaska”. Courtney nadesłał tu następujący telegram:

Mój hydroplan około północy zapalił się i ja w płomieniach musiałem opuścić się na morze. Odnaleziono nas dzięki naszemu iskrowemu wołaniu o pomoc. Obecnie jesteśmy w bezpieczeństwie na pokładzie „Minnewaska”.

PROGRAMY RADJOFONICZNE.

NIEDZIELA, 5 SIERPNIA.

Poznań. (344,8). Godz.: 10,15—11,45: Transmisja nabożeństwa z Bazyliki Wileńskiej. 12,00—12,05: Sygnał czasu. 17,00—18,30: Transmisja koncertu symfonicznego z Warszawy. 18,30—18,45: Biuletyn Zjednoczenia Młodzieży Polskiej. 18,50—19,15: Odczyt (Transmisja z Warszawy). 19,45—20,10: Odczyt (Transmisja z Warszawy). 20,15—22,00: Wieczór lekkiej muzyki. 22,00—22,20: Sygnał czasu, komunikaty: meteorologiczny i sportowy. 22,20—22,40: Nadprogram. 22,40—24,00: Muzyka taneczna z „Palais Royal”

Warszawa. (1111). Godz.: 10,15—11,45: Transmisja nabożeństwa z Wilna 12,00—12,10: Sygnał czasu, hejnał z Wieży Mariackiej w Krakowie, komunikat lotniczo-meteorologiczny. 15,55—16,00: Komunikat meteorologiczny. 16,00—17,00: Odczyt z działy rolniczego. 17,00—18,30: Koncert orkiestry Filharmonji Warszawskiej. 18,30—18,50: Rozmaitości. 18,50—19,15: „Dzieje ruchów rewolucyjnych w Rosji” — odczyt 5-ty pt. „Rewolucja 1905 r.” — prof. Ludwik Kulczycki. 19,45—20,10: Odczyt pt. „O wozach rakietowych i o komunikacji międzyplanetarnej” — inż. Eug. Porębski. 20,15: Koncert popularny (Transmisja z Doliny Szwajcarskiej. 22,00—22,05 Sygnał czasu, komunikat lotniczo-meteorologiczny. 22,05—22,20: Komunikaty PAT. 22,20—22,30: Komunikaty: policyjne, sportowy oraz nadprogram. 22,30—23,30: Transmisja muzyki tanecznej z restauracji „Oaza”.

Pomorska Wystawa Ogrodniczo-Przemysłowa w Toruniu 20204
od 28 lipca — 4 października 1928 r.

(ARTYKUŁ NADESLANY.)

6 sierpnia.

„Żołnierz zwycięża na stu polach bitew — duch jego na stu polach bitew staje się przewodnikiem narodu.”
(Napoleon.)

Dzień 6 sierpnia 1914 r. jest w historii narodu polskiego przełomową chwilą pomiędzy niewolą, w pomroce której błyskawicą niekiedy podziemne prace ku wyzwoleniu, a państwowemu życiu naszego narodu. Ten moment w dziejach naszego narodu uwydatnił przede wszystkim żywiołowe parcie młodych i pełnych życia pierwiastków ku niepodległości, ku zerwaniu pęt, jakie nas przez lat 125 wiązały. Wypadki sierpniowe 1914 roku, które z pozornie nikłych i nieznaczących wzrosły do potężnego znaczenia i stały się ogniwo wielkiej wojny światowej, musiały bezwarunkowo wpłynąć orzeźwiająco na społeczeństwo polskie i tchnąć je duchem jakiejś lepszej nadziei na przyszłość. Czasy przedwojenne, ta bezustanna walka o jednolitość narodową, o utrzymanie narodowego istnienia, wyrobiła w wielu ludziach, pracujących na niwie odrodzenia, narodowego, przekonanie, że czynnikiem, który da rękojmiej zdobywania istotnych praw do niepodległego bytu i wymoże zarówno na zaborcach, jak i na całej Europie unicestwienie poniżających dla narodu polskiego warunków, jest i musi być siła — nie tylko w znaczeniu moralnym czy duchowym, bo tej nigdy nie brakło, ale przede wszystkim i zasadniczo w znaczeniu fizycznym. Wojsko — ta decydująca siła w życiu każdego narodu, było jedynym i wyłącznym pragnieniem tych czynników narodowych, które nad stworzeniem wysiłku wyzwoleńczego pracowały. Związki jego powstawały z niczego, improwizowane naprędce, gołe niemal ręce i chęci miały być tą podstawą późniejszego a przecież tak świetnymi tradycjami okrytego wojska.

I oto z chwilą wybuchu wojny pada w gronie najlepszych synów Polski myśl, że tam gdzie się ścierają idee i interesy tylu narodów i tylu państw, gdzie program wolności wysunięty został na czoło, Polska na boku zostać nie może, musi wystąpić do walki, aby w ten sposób stwierdzić swą żywotność, swe prawo do niepodległego bytu, aby wskazać, że bagnety jako widomy znak

Pływanie — sportem dla kobiet.

Niemal żaden inny sport nie przyczynia się w tym stopniu do osiągnięcia piękności kobiecej, co pływanie. Dobre pływaczki posiadają zawsze piękną figurę, a jeśli są odpowiednio ostrożne — także i piękną skórę. Należy być bardzo ostrożną, aby uchronić skórę przed złym wpływem wody i słońca. Kremy Elida stanowią najidealniejszą ochronę skóry.

Przed kąpielą i wieczorem przed udaniem się na spoczynek — *Elida Coldcream*. Po kąpeli i o każdej porze dnia, na słońcu i ostrem powietrzu — *Krem Elida Co Godzina*.

KREMY ELIDA

pragnienia wolności poprowadzą naród do Odrodzonej Polski.

Kordony graniczne zwalone przez żołnierzy Pierwszej Kadrowej na pograniczu Rosji i Austrii, stały się tym niezbitym dowodem, że Polska zaborów nie uznaje, że jako jeden nierozdarty i posiadający wybitnie państwowe dążności organizm, o swój los dopominać się będzie. Doskonale ujął i zrozumiał tę myśl twórczą czynu 6 sierpnia Józef Piłsudski, kiedy w rozkazie dziennym do wyruszających na bój strzelców podkreslił, że wychodzą oni na bój jako żołnierze niepodległości i tę oto właśnie niepodległość w daninie Oj-

czyźnie przynieść muszą. I oto w łancuchu walk, w ponurym świetle kul karabinowych i pękaniu szrapneli wstaje i odradza się najszczytniejszy przedstawiciel czynu narodowego i twórcza państwa polskiego — żołnierz polski. Na wszystkich frontach walk Europy jakby natchnieni pobudką czynu 6 sierpnia zrywają się do walki o niepodległość żołnierze polscy: Legiony Polskie Józefa Piłsudskiego krwawią się pod Łowczówkiem, Krzywopłotami, Mołotkowem, Polską Górą, Rarańczą, w ciężkich i bezprzykładnych walkach kładzie się potem Legion Puławski, świetną chwałą rycerską okrywa się

we Francji bohaterski oddział Bajonczyków, w strasznych zmaganiach z nawałą bolszewicką ścierają się i giną w głębi poświęcenia żołnierze I Korpusu, Murmańscy i waleczna Dywizja Syberyjska — w kazamatach pruskich i w czerezwyczej sowieckiej ginie poświęcająca się młódź, bohaterscy żołnierze z P. O. W. — i ciągnie się ta cała nie aż po ostatni bój z zaborcą niemieckim — powstania Górnego Śląska.

Sen o szpadzie stał się ciałem. Żywotność narodu polskiego, który na swych barkach poniósł z całym ogromem poświęcenia i zapalem ciężar walki na trzy fronty — stała się tym niezłomnym dokumentem krwią pisanym, który zbudował niewzruszone podstawy państwa polskiego.

Żołnierz Polski — ta najświętsza ostoja naszego bytu państwowego zwyciężył — on zagwarantował i gwarantuje całość i nienaruszalność granic Rzeczypospolitej.

To też 6 sierpnia 1914 r. staje się dla nas tembardziej promiennym dniem, że jest to po stukilkudziesięciu latach niewoli pierwsze twarde i męskie targnięcie kajdan i wołanie do całego narodu, by się stał tym duchem, który „na stu polach bitew przewodzi”.

MIEJSKI KOMITET W. F. i P. W. w BYDGOSZCZY.

W dniu 5-go sierpnia br. staraniem wojska, władz samorządowych P. W. i cywilnych organizacji odbędzie się w Bydgoszczy po raz pierwszy uroczysty obchód odhodowy siły zbrojnej Rzeczypospolitej Polskiej. Wobec tego, że dzień ten jest uroczystością obchodzoną w całej Polsce, Miejski Komitet W. F. i P. W. apeluje do wszystkich Organizacji i Klubów Sportowych, by dnia 5 sierpnia stanęły jak najliczniej w szeregach pochodu.

Stwierdzając tem samem, że sprawa powstania wojska polskiego nigdy nie była dla nas obojętna — Kluby sportowe stawiają się dnia 5 sierpnia o godzinie 9-tej na placu Wolności, celem wzięcia udziału w pochodzie z sztandarami. Dnia 4 sierpnia br. (sobota) zbiórka oddz. P. W. do capstrzyku o godz. 8,15 na Placu Wolności.

Prezes Miejsk. Komitetu W. F. i P. W. w z. (—) Świtała, radca miejski i decernent.

Przewodniczący Komisji P. W. (—) Okupski, porucznik i komendant P. W.

Dr. Antoni Marczyński. 47

NIEWOLNICE Z LONG ISLAND

Powieść współczesna.

(Ciąg dalszy).

Wzdrygnął się. Wytrzeźwiał odrazu. Prawa dłoń zemdlonej ofiary była zalana krwią, która obficie broczyła z rany, znajdującej się na wewnętrznej stronie przegubu. — Zbiła kieliszek i przecięła sobie żyły — przemkło mu przez myśl... — Na pomoc! — zawołał. — Hej, Jim! Na pomoc!...

Szybko jednak zrozumiał, że Jim, znajdujący się zapewne w innej części rozległego gmachu, nie może usłyszeć jego okrzyków i że wobec tego sam musi swej towarzysze udzielić pierwszej pomocy. Położył ją więc na łożu, obmył krwawiącą wciąż ranę wodą ze stopniałego w srebrnym wiadrze lodu i obwiązał skaleczone miejsce bardzo silnie serwetą, którą zerwał ze stolika, strącając przy tej sposobności całą zastawę na dywan. Potem przyskoczył do stojącego przy łóżku aparatu telefonicznego...

— Mów Wolfson — krzyknął, skoro odezwała się centrala pałacu „Daleki Wschód”... — Natychmiast dawać mi Jima... Tak, Jima... Niechaj zaraz przyjdzie tu, do mnie... Co? Gdzie jestem? Jim wie dobrze gdzie jestem... Tylko szybko, na Boga! Stało się nieszczęście.

Jim przybiegł niebawem. Dowiedziawszy się o przebiegu zajścia, pokłamał głową na znak wielkiego zdumienia.

— A to zawzięta sztuka — rzekł z uznaniem. — Drugi raz się już tak urządziła.

— Drugi raz? — zdziwił się Robert.

— W czasie podróży z Europy próbowała się otruć. Ledwie ją zdołano odratować. Na szczęście spostrzeżono na czas co zaszło, wypompowano jej żołądek i wygrzebała się jakoś po tej historii, lecz odchorowała ją porządnie. A teraz, sam pan widział. Phi, twarda sztuka z tej Polki... Trzebaby zobaczyć jej ranę.

Z dużą znajomością rzeczy zabrał się do obeerzenia rany i do założenia opatrunku.

A Robert?..

Robert stał na uboczu, pogrążony w głębokiej zadumie. Zaimponowała mu odwaga czy determinacja młodej dziewczyny. Dwa razy targnęła się na swe życie, przekładając śmierć w takim wieku ponad hańbę. Z wielkim podziwem spoglądał więc w stronę zemdlonej. I nie tylko z podziwem. Coś więcej malowało się w jego wzroku; przede wszystkim wielkie uwielbienie dla jej silnego charakteru, dużo współczucia dla jej smutnej doli, a także sympatja, która wzrastała z każdą sekundą i niebawem przekroczyła granicę zwykłej sympatji, stając się zaczątkiem innego uczucia...

— Żle — mruknął Jim. — Jest gorzej niż myślałem!

— Boże!... Czy żyły przecięte!

— Hm... Przecięte, nie przecięte. W każdym razie ranę trzeba będzie zszyć. To dla lekarza robota.

— Więc wezwij jakiego... Wszelkie koszty biorę na siebie...

— Bardzo ładnie; cała trudność w tem, że nie mogę pierwszego lepszego profesora zawezwać, bo bym sobie i firmie nawarzył przykrego piwa... Pozostaje więc tylko nasz eskulap... On jedynie wchodzi w rachubę.

— Cóż to za jeden? Pewnie jaki znachor, co? O, nic z tego!

— Niechże się pan uspokoi. Nasz lekarz „zakładowy” jest rzeczywistym doktorem. Niedługo, kiedy go bieda przycisła, przeszedł na żołd moich szefów i oddał nam duże usługi, ale skoro tylko obrócił w piórka, zaczął nosem kręcić, zrzedzić i co najlepsze ze wszystkiego... umoralniać nas, swoich bądź co bądź, współników.

— Aha, boicie go się teraz?

— Bać się, nikt nie boi. Za dawne sprawy trzymamy go w ręce, ale każda rozmowa z tym starym durniem denerwuje mnie do tego stopnia...

— To mnie najmniej obchodzi — przerwał Robert szorstko. — Ta dziewczyna potrzebuje pomocy lekarskiej i dlatego zapowiadam ci solennie, stary krętaczu, że jeśli w ciągu godziny nie przyprowadzisz tego lekarza, to ja swojego tutaj przywożę.

— W ciągu godziny? Mr. Wolfson, czy pan zapomniał, że na jednorazowe przebycie drogi stąd do budynku potrzeba całej godziny? A powrotna droga? A przywiezienie lekarza do klubu? A zwłoka wynika z tego, że nasz eskulap może mieć właśnie u siebie pacjentów?

Rozumiem pana doskonale. Zapłacił pan, to też śpieszy się panu... Jest na to rada. Ponieważ ta dziewczyna wymknęła się panu, wybierzemy jaką inną...

— Nie, Jim — odparł Wolfson junior poważnie. — Zupełnie mnie nie rozumiałeś. Żadnej innej dziewczyny nie mam zamiaru wybrać, a na pośpiechu zależy mi ze względu na nią — tu wskazał na Marję, która wciąż jeszcze była nieprzytomna i leżała nawznak, z rozchylonemi ustami, blada, nieruchoma, bardziej do trupa niż do żywej podobna.

— Aha... Wobec nieoczekiwanego zawodu, rezygnuje pan z wszystkiego i żąda zwrotu zapłaconego pieniędzy... Ha, trudno.

— Odstąpię je tobie, głupcze, pod warunkiem, że natychmiast pojedziesz po lekarza. Dość tego gadania! — rzekł ostro, widząc, że tamten otwiera usta, aby jeszcze coś odpowiedzieć. — Czas ucieka. Proszę iść zaraz, albo...

— Idę już idę... A raczej, idziemy razem, bo nie zostanie pan tutaj chyba. Tej desperatce przyślę kogoś ze służby, aby jej pilnował.

Robert pchnął go lekko w stronę drzwi. Rzekł cicho, lecz bardzo stanowczo:

— Odejdiesz sam... Ja tu przy niej pozostanę, aż do przyjazdu lekarza... Zrozumiałeś?

Jim skrzywił twarz w cynicznym uśmiechu:

— Ehe... Zrozumiałem!... Ano, jak kto lubi...

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Zemsta milionerów.

Groszowe zapisy w testamentach Krezusów. Co opowiada lord Astor? Ile zapisał żonie Mr. Peacock? Czy kobiety są lepsze?

(Wiadomość własna „Dz. Bydgoskiego”).

Londyn, w sierpniu.

Od pewnego czasu zwraca uwagę społeczeństwa fakt, że zmarli milionerzy angielscy i amerykańscy mszczą się w testamentach za gorycze i rozczarowania, jakich doznali za życia. Nadużywanie testamentów, jako narzędzi zemsty, stać się musiało widocznie bardzo popularne, skoro w Izbie lordów pojawił się wniosek, aby w drodze ustawodawczej, położyć kres podobnym praktykom. Lord Astor, który motywował konieczność wniosku, przytoczył szereg oryginalnych przykładów.

Przed pewnym czasem umarł w Londynie bogaty kupiec, który zapisał żonie w testamencie jeden szyling, (dwa złote), a cały majątek, wynoszący 72 tysiące funtów, (prawie 2 miliony złotych) przeznaczył dla osób, o których wiedział, że są wrogo usposobione dla jego żony.

W innym testamencie żąda mąż, aby żona jego opuściła dom, osłonięta jedynie szalem; inaczej ma zapłacić 200 tysięcy funtów szterlingów kary (8 milj. zł.); jeśli wdowa powtórnie wyjdzie za mąż, cały majątek przyspać ma instytucji filantropijnej.

W Nottingham zapisał ktoś wszystkim swoim krewnym po pół pensa; inny mąż zapisał swojej żonie ćwierć pensa („farthing”); wdowa miała zostać powiadomiona o tym zapisie niefrankowanym listem.

W Ameryce dzieje się podobnie. Zmarły wiceprez Carnegie Steel Co., pan A. R. Peacock, zapisał cały swój majątek wynoszący 15 milionów dolarów, trzem córkom, a żonie — pięć dolarów. „Trochę za mało, mówi żona” — pod tym tytułem donoszą gazety amerykańskie o tej sensacji.

Dziwnym zbiegiem okoliczności nieznaną są podobne objawy zemsty ze strony kobiet. Stoimy przed poważnym zagadnieniem: Czy kobiety są lepsze od nas? Czy tylko — pardon, to nie złośliwość — żyją z reguły dłużej niż mężczyźni?

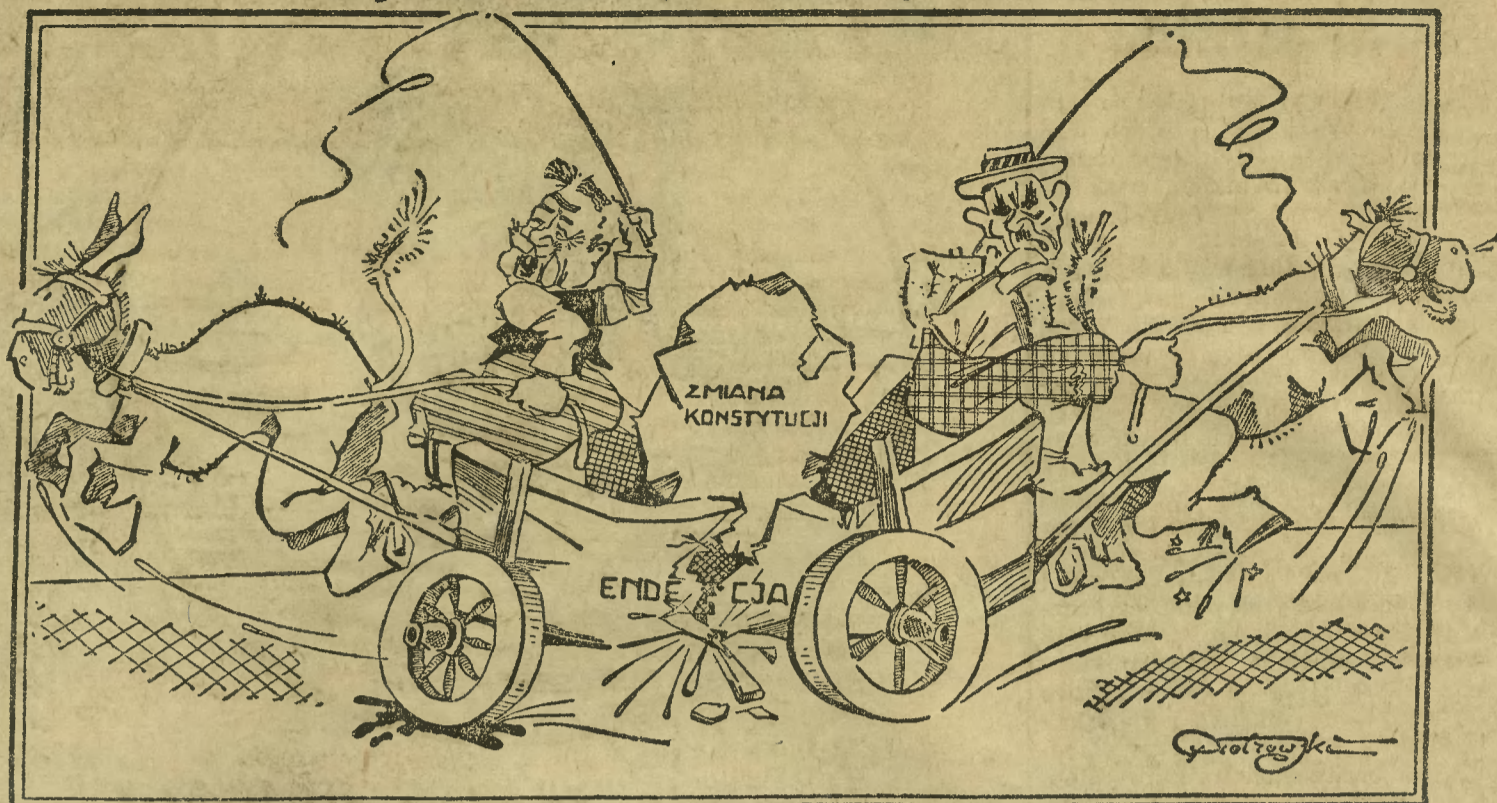
William Tyre.

Samotność duszy bez Boga jest przerażającą pustką. — (Emerson).

*

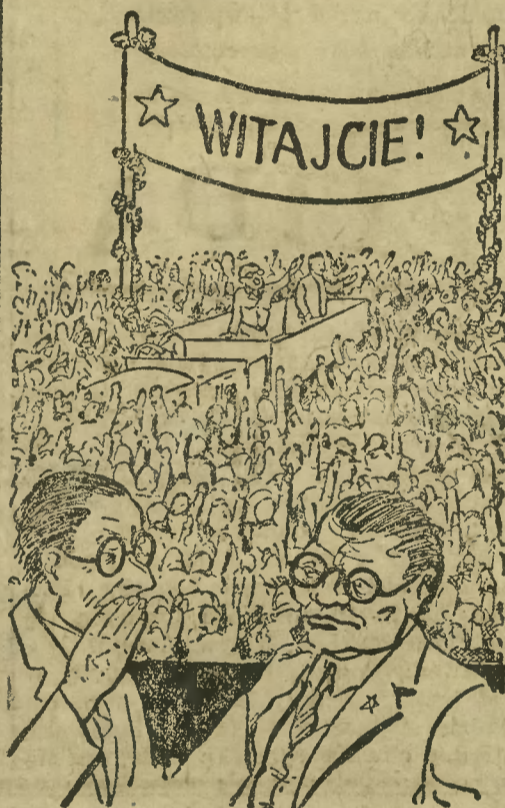
Po sposobie, jak kochamy ludzi, poznajemy, jak kochamy Boga. (J. Lubbock).

Rydwany Endecji w niebezpieczeństwie.

Tak bywa, gdy się z obu stron zaprzęga i w dwie strony chce jechać!

Po amnestji.

Komunista (do kolegi) Socjaliści pomogli nam wydobyć ich z kryminału. Ale z powrotem wsadzimy ich tam bez pomocy socjalistów.

„Rache für Tannenberg!”

Czyli wściekłość i mściwość hakaty.

W numerze 164 „Stargarder Zeitung” (Stargard — na Pomorzu szczecińskim, miasto niemieckie) mizerny jakiś skryba wybuchł niepojętą wściekłością, na wspomnienie pierwszej bitwy pod Tannenbergiem (Grunwaldem), 15 lipca 1410, gdzie jak się wyraża, huf niemiecki uległ polskiej przemocy, bo

„Zu viele Hunde uns hetzen”, (za wiele psów na nas poszczuto).

Polegli, czytamy w tym wierszu, kwiat niemieckiego rycerstwa; wróg triumfował. Lecz niemieckie męstwo gwarantowało

„Den Aufstieg aus Ketten zum Wächter” (Powstanie z łańcuchów do strażnika).

Autora ogarnia nagle szal. Wspomina zabitych, obraz niemieckiej hańby staje mu przed oczyma. Przekleństwo wydziera mu się z piersi.

„O Brüder, lernt mir (?) hassen! (Bracia, nauczcie mnie nienawidzić!) Wróg (tj. Polacy) zdrzeń powinien z trwogi; zadanie Niemców jest jedno: Rache für Tannenberg!”

Niemiec jest już w szczytu oburzenia. Raz jeszcze powtarza „Rache für Tannenberg”, poczem pod adresem całego dzisiejszego polskiego pokolenia rzuca

okropne (bardzo!) przekleństwo — trzeba je podać w całości, bo takie przerażające:

„Und bis zum jüngsten Gottesgericht
Soll'n eure Kinder und Enkel nicht
Zur Ruhe kommen auf Erden!”
(Aż do sądnego dnia wasze dzieci i wnuki niechaj nie zaznają spokoju na ziemi.)

Nie wątpimy, że wściekły ten wiersz stworzony został w stanie alkoholicznego podniecenia autora-hakaty. Naogół jednak naród niemiecki jest za rozsądny, by Grunwald nie mógł dotychczas przeboleć. Po Grunwaldzie było wiele innych faktów historycznych, niektóre z nich były daleko od Grunwaldu boleśniejsze...

Dowodem tego, że nie brak i trzech-wych ludzi wśród Niemców, jest ten fakt, iż nr. 164 „Stargarder Zeitung” z wierszem przesłał nam jakiś Niemiec, rodowity Niemiec.

Drżącą, nieprawą ręką napisał — aż z Heidelbergu! — niby po polsku łańciskimi literami:

Taka jest Germany!... i wszystkie drastyczniejsze wyrażenia w tym wierszu podkreślił czerwonym ołówkiem!

Śmiech bierze człowieka a może i li-tość. Tam pieniąc się w bezsilnej wściekłości hakata, tu przerażony wściekłością swego współrodaka, spokojny Niemiec.

Taka jest Germany... (Z.)

Listy do wielkich tego świata.

(Do Br. landa).

Chlubno świata dyplomatycznego! Za dowód niezmierniej przychylności poczytujemy sobie gadkę, jakoby na ziemi francuskiej zakwitła przyjacielska dla nas myśl, iżby Polakom w lenno kameruńską ziemię powierzyć. Jeśli wasz plan dojrzeje w owoc rzeczywistości, Kamerun — czort wie, gdzie to leży — stanie się dla nas arcywymyślnym egzotycznym podarkiem. Wszyscy wyciągamy doń ręce z wyjątkiem urzędników którzy wskutek wiecznej śpiwki rządowej o gruszkach na wierzbie przeszli do sekty niedowiarków.

Nowe zabłysły nadzieje, nowe horyzonty, a na nich tysiące planów dotyczących umiejętnego wykorzystania obiecanej dopiero kolonii; zarazem jednak nasuwa się tysiące pytań, jak się zabrać do interesu zwanego: Kamerun. Wy, coście zdawien dawna kolonjami władali, macie wielką w tem wprawę i doświadczenie; posłuchciez nam radę, co z tym fantem zrobić?

Kamerun — to wielka rzecz. Onego czasu jeden z Polaków, wierszowany syn Słowackiego tj. Benio Beniowski miał (waszą dziś) kolonię Magda-Gaskar, lecz ją zaprzepaścił. Lękając się obecnie podobnego fiaska z Kamerunem, zawczasu zabiegamy o mądrą głowę (n. b.

zagraniczną) celem zdobycia wskazówek co do gospodarowania w nowej ziemi.

W każdym razie podamy nasz sposób prowadzenia interesów, prosząc o krytykę, względnie o aprobatę.

Otóż powagi podatkowe radzą, ażeby Kamerun wycisnąć jak cytrynę, a sok przelać do kasy państwowej, której imponuje to, że w budżecie jest nadwyżka nawet przy ewentualnej defraudacji lub innym „niewiemygdziesiępodziało”.

Pełen pomysłów świat inżynierski radzi Kamerun połączyć rurami z Polską. Jedne z rur odciągałyby wilgoć poleską do suchego Kamerunu, drugie za ten towar pompować mają z kolonii ciepłość i, jak się da, kokosy, banany, daktyle itp. specjalaj. Ministerstwo spraw nadgranicznych przyrzeka znaczne ulgi przy opłacie celnej.

Piloterja nosi się z zamiarem wykonania kilku lotów autynobilicznych, czyli z zimniejszej strefy na sam równik, aby w ten sposób roznieść chwiejącą się sławę naszej śmigi, obiecującej oddawna prześlągnąć Atlantyk. (Aczkolwiek mjr. Kubali nie można brać za złe jego zwłoki w niebezpiecznym przedsięwzięciu, wszelako poco wciąż trąbić: „hop!”, zanim się przeskoczy.)

Inni czuli na sławę pożądaną Kamerunu, jako ugoru, na którym zapewne

uda się pomyślnie propaganda miast polskich. Do tego mamy osobistości wybitnie uzdolnione i jaką taką jeszcze gotówkę. Sama np. Bydgoszcz mimo pokaźnego wydatku kilkunastu tysięcy, gotowa Żernickiemu wyasygnować dziesięć razy tyle, byleby stać się grodem należycie wyszlifowanym na przyjęcie wojewody. Myśmy bowiem przywykli z trudem ciulać miejskie podatki, ażeby nierozkazanie topić grube sumy. Sumienie hojnych szafarzów powiada, że tysiące to igraszka niby piórko z główki ptaszka, albowiem Bydgoszcz posiada ponad 100 000 głów; stąd przy stracie 10 000 zł. poszczególną głowę można bez skrupułów obciążyć daniną 10 groszy.

Z rozmaitych stron domagają się niektórzy, aby z Kamerunu urządzić kolonię karną; nie dla złodziei, rozbójników, oszustów, bo dla tych — zdaje się — miejscaby nie starczyło, ale dla uczciwych zresztą ludzi, ale mniej powściągliwych w języku, którzy, widząc bagienka cuchnące malwersacją, nie potrafią milczeć, nie pozwolą poczciwym „rekarękomyjom” dostatecznie się obłowić lub wypłynąć. Słuszne jest przypuszczenie, że w gorącym Kamerunie takowym niepotrzebnie gadającym języki poprzysychają do podniebienia, jeśliśby zaś zdarzył się chętny opisywać, co mu się wydaje niemoralnym, tedyby w upałach kameruńskich wysechl mu atrament na kość.

Ponieważ ze samej stolicy jeszcze nie posiadam innych planów gospodarczych co do Kamerunu, przeto na tych poprzestaję narazie, zaznaczając, że nie będą one lepsze od wyżej podanych.

Dlatego, dostojny mężu stanu, o ile nasze plany nie spotkają się z twojem uznaniem, oświadczam imieniem narodu, że gotowiśmy pod pewnym warunkiem zrezygnować z darowizny Kamerunu, a mianowicie, postarajcie się, hojni Francuzi, zamiast kameruńskich ostryg podać nam coś z tego, co było nasze, a więc resztę śląskich „pierników”, Warmję, większą porcję Nadbaltyku lub coś w tym guście.

Prawdę bowiem rzekłszy — na te zamorskie przysmaki u nas łakomi jeno wielcy panowie, co ich stać na auta, włoskie plaże, Morde-Carlo; rdzeń narodu żyje swojskim grochem z kapustą i nie narzeka.

Przeto wiele Boga chwalić będziemy, jeśli za waszą pomocą coś swojskiego jeszcze odzyskamy, a jak się na tych ziemiach groch, kapusta uda, przysyłamy wam do Paryża przepysznych pirogów. Jeśli zaś chcecie, aby odebranie jakiejś z dawniejszych naszych ziem odbyło się przy naszym akompanjamentie, powiedźcie słowo, a zaczniemy bigosować; na pierwszym planie Waldemaras na omastę do tej kapusty, którą pozwalam sobie was w przyszłości częstować.

Łączę wyrazy hołdu — najuniżeńszy
Kr. Stasiński.

W restauracji.

— Wasz jazband, ten kundel i ten „Głos Prawdy”... to wszystko pasuje do siebie!

Szósty sierpień!

...Szeleści cicho wspomnienie, szeleści
Jak zaszuszone kwiaty w imienniku
I dni się jawią o ofiarnej treści,
Dni narodzone wśród wojny ryku...

Chyli się ku mnie jakaś mara wiotka,
Co z cmentarzyska przyszła drogą polną.
W świątyni rocznic ze złotego motka,
Pasma chwil wielkich odwija się wolno...

Nad ich głowami nie wiały sztandary
Gdy wyruszyli... bo naco i poco...
Czyż tylko słońce dzień oświetla szary,
Zali jasności nie może być nocą?

Czyż to, co w serca najtajniejszej głębi,
Poczęło jedno, przepiękne słowo,
Nie wzięło płaszcza od śnieżnych gołębi,
Nie szumiął idącym Biały Ptak nad
[głową?...

Poszli przed siebie... Staremi wern-
[dlami
Miel podnosić ciężkiej trumny wieko...
Naród się wahał Oni? — poszli sami,
Choć cel ich w gwiazdach migotał
[daleko.

Poszli... „Szeleńcy, zapalone mózgi,
Piekącym wrzątkiem obryzane żaki”...
Mówiło wielu. Pamiętam słów różgi
Los ten pomnę wieloraki.

Szli jak lawina... To nie, że padali:
Obok żywego walczył duch zawzięcie,
I duch ten właśnie zaważył na szali
Ojczyznę jego wyzwoliło cięcie...

Chyli się ku mnie jakaś mara wiotka
Co z cmentarzyska przyszła drogą polną,
W świątyni rocznic ze złotego motka,
Pasma chwil wielkich — odwija się
[wolno...

Pomocze, w sierpniu 1928.

M. Szurlo-Gorzelał.

Gospodynie Polskie

używają do prania
swej drogocennej
bielizny przeważnie
mydła Jeleń-
Schicht, jest ono
bowiem wybo-
rowej jakości
a przytem
tanie przez
wydaj-
ność.

Bielizna
po wy-
praniu sta-
je się śnież-
no-białą i
otrzymuje miły
zapach. Kupujcie
jedynie mydło
Jeleń-Schicht.

Mydło Jeleń Schicht

Kronika niedzielna.

Z Obwiepola do Belwederu.

Bydgoszcz, 3 sierpnia.

Myślałem, że Endecja nareszcie wy-
przeża. A tymczasem ona tylko nawra-
ca. I oto z Obwiepola do Belwederu.

Gdyby ona ten gwałtowny skręt wy-
konała autem, to z pewnością leżałaby
już w rowie. Co innego jednak, gdy się
harcuje na myśli politycznej. Ta bywa
u nas tak giętka, że można wykonać na
niej najkarkołomniejsze salto mortale
i spaść na cztery łapy — naturalnie na
grunt twardych zawsze i niezłomnych
przekonań politycznych.

Mówią, że Endecja przejrzała naresz-
cie. Przejrzała jak ten biblijny Tobiasz,
któremu anioł zasmarował oczy rybą
złocią. Endecja była jeszcze w tem
szczęśliwym położeniu, że mogła użyć
do tej kuracji własnej złotci. Póty się
nią zalewała, aż jej pomogło.

Aby już zostać przy biblii, nasuwa
się tu jeszcze porównanie o marnotraw-
nym synu, który powrócił na łono ro-
dzica. Naturalnie w tym wypadku po-
wróciła córka. I to nie na łono rodzica,
tylko na łono Dziadka.

Teraz Dziadek, aby utrzymać się w
stylu, powinien zarzącać kilka wołów i
cieląt, sproszyć biesiadników i radować
się z powrotu marnotrawnej. Gdyby
pan marszałek te woły i te cielęta mógł
wziąć z trzody endeckiej to — jestem
pewien — sprawiłby całemu światu
sardanapalową ucztę. Gotów on nawet

w tym celu gruntownie wytrzebić en-
deckie stada. Ośle salami i wędzone
półgęski — wszystko z endeckiej spi-
żarni — stanowiłyby nielada deser obok
wołowych ogonów i cielecych dyszków
w narodowo-demokratycznym sosie.

Jest jednak wielka różnica między
powrotem syna a córki. Bo cóż syn?
Lampartował się, hulal, tracił ojco-
wiznę, zaco można mu jeszcze rękę po-
dać i przyjąć do rodziny. Ale córka
wraca zwykle po takich perypetyjach
tak oszkandalizowana, że najliberalniej-
si ludzie żenują się jej towarzystwa.
Nie pomoże jej, choć zmieni nazwisko.
Zwłaszcza jeżeli to już dawniej nalogo-
wo czyniła. Świat nie troszczy się
o nazwisko, ale pamięta zato, jakim kto
trudnił się procederem.

W lepszych rodzinach ratuje się ta-
ką córkę wydaniem jej za męża. Ale nie
zawsze znajdzie się dla niej jaki przy-
zwoity parawan. Zwłaszcza dla Endecji,
u której tyle jest do zakrycia i do za-
pomnienia.

Będzie zatem pan marszałek miał
kłopot z nabytku, którego chyba i nie
pragnął. Może co najwyżej stawiać
twarde warunki zgody. Jeden z nich —
leży to już w naturze pana marszałka —
gotów być bardzo „poniżający”. Nie na-
trafi jednak na odmowę. Bo twardy
kark Endecji siedzi na bardzo giętym
grzbiecie.

Ten nawrót Narodowej Demokracji
poprzez ciernie i głogi poprzedziła zmia-
na szyldu. Tracił to nieco kawalem ży-
dowski bankruta. Ze to jednak ge-
szefciarstwo polityczne nie podlega
nadzorowi prokuratora, więc Endecja
mogła bez obawy podać się o zmianę
„hańbiącego nazwiska”, jak powiada
projekt odcisnąć ustawy sejmowej.

Bo faktycznie z dotychczasowym
nazwiskiem miała bardzo ciężkie życie.
Jej poszto zupełnie tak samo jak Messa-
linie. Samo nazwisko póty było bardzo
przyzwoite, aż go Messalina nie skom-
promitowała. A świat — ten złośliwy
świat — ukuł potew z niego synonim
wszelkiej nieprzyzwoitości. Analogicz-
nie ma się rzecz i z Endecją. Zrobi ktoś
coś, czego się robić nie powinno, to lu-
dzie mówią z przekąsem: ot, endeckie
metody!

Więc zmiana nazwiska była już bar-
dzo wskazana. Z Narodowej Demo-
kracji powstało Stronnictwo Narodowe.

Bez „narodowe” nie obeszło się, bo —
mit Speck fängt man Mäuse.

Zwrot w stronę Belwederu i Zamku
Królewskiego odbył się przy należytej
asekuracji. Nowe stronnictwo postano-
wiło kryć sobie tak ciężko doświadczane
tyły. I podczas gdy eksmarszałek
Trampezyński zabrał do odwrotu, pan
Dmowski został na tyłach stronnictwa,
markując dalej pochod starym szla-
kiem. Taka dwoistość jest bardzo zdro-
wa, a wzory jej znajdujemy już w na-
turze. N. p. ta część ciała, która służy
człowiekowi do siedzenia, składa się
także z dwóch połówek. P. Trampezyń-
ski wyciągnął z tego bardzo logiczny
wniosek, że człowiek jest stworzony do
siedzenia na dwóch stołkach. I tego
widocznie Stronnictwo Narodowe posta-
nowiło się trzymać. Ale jest to też mo-
że jedyny obóz w Polsce, który swą
orientację polityczną znalazł aż w ta-
kim zakamarku.

St. Brandowski.

Mili goście ze Stanów Zjednoczonych w Gdańsku.

Pobyt 120 rodaków.

Gdańsk, 4 sierpnia.

Onegdaj parowcem „Estonja” przy-
była do portu gdańskiego wycieczka 120
miłych rodaków naszych, miłych gości,
Polaków ze Stanów Zjednoczonych.
Wielka część z tych rodaków, to reemi-
granci wracający na stałe do Polski, in-
ni pragną odwiedzić ziemię ojczystą.
Dużo z przybywających należy do Zw.

Sokołów Polskich w Ameryce. Z wy-
cieczką przybył jeden z najwybitniej-
szych działaczy polskich w Ameryce p.
Karol Burke, redaktor „Sokoła Polskie-
go”, chcący organizować potężną wy-
cieczkę Sokołów Polskich z Ameryki na
Powszechną Wystawę i połączone z nią
zjazd sokołstwa wszechświatowskiego.

Wycieczka wyjechała do Warszawy
i objeżdża obecnie kraj.

Z KRAJU.

Zamach na wojewodę Korsaka?

Wila rodziny wojewody kieleckiego p. Korsaka w Ostrówku przy stacji Klembów pod Warszawą stała się widownią zagadkowego wypadku.

W ub. czwartek wieczorem do pokoju, zajmowanego zazwyczaj przez p. wojewodę, który bywa w Ostrówku częstym gościem, wpadła kula rewolwerowa.

Niewykryty sprawca strzelił przez zamknięte okno, przebijając szybę.

Dotychczasowe śledztwo nie dało żadnych wyników.

Zgon dobrodzieja lokatorów.

W Łodzi zmarł niej. Karol Kramer, właściciel 36 domów w dzielnicy robotniczej Bałuty. Kramer znany był z tego, że nie tylko nie pobierał czynszu od całego szeregu lokatorów, lecz nawet wspomagał niektórych. — Na krótko przed śmiercią zniszczył kwity za nieopłacone komorne, przekreślając w ten sposób wszelkie długi swoich lokatorów.

Robotnicy zatruli się gazem.

W Lublinie przy ul. Towarowej robotnicy garbarni firmy Pejsa ulegli zatruciu gazem. Jeden z zatrutych poniósł śmierć na miejscu, pozostali dwaj odwiezieni zostali do szpitala. Jeden z nich, Jan Opaliński, zmarł wkrótce.

List z Włocławka.

Wycieczka starostów. — Ku czci twórcy kujawiaków. — Tragiczny wypadek w cukrowni. — Olbrzymi pożar majątku.

W niedzielę przybyła do Włocławka wycieczka starostów z 13 województw.

Na dworcu kolejowym witali przybyłych gości starosta włocławski p. Czesław Gajzler, prezydent miasta p. Stefan Pachnowski, komendant P. P. kom. Rzeczyckiej. Na posiedzeniu w Magistracie prezydent miasta p. St. Pachnowski wygłosił bardzo ciekawą i rzeczowo opracowaną referat, ilustrujący szczegółowo gospodarkę miejską. Rozdano gościom broszurę o budowie Kujawskiej Elektrowni Okręgowej, oraz zbiór statutów podatków i opłat komunalnych m. Włocławka.

Następnie samochodami i powozami udali się goście za Wisłę do pomnika poległych obrońców ojczyzny, gdzie p. Jerzy Hryniewski, jako najstarszy ze starostów, złożył na grobie poległych wieniec w imieniu kolegów, następnie goście zwiedzili Kujawską Elektrownię Okręgową, oraz nowy gmach Tow. Wioślarskiego przy ul. Piwnej, gdzie objasnieniem udzielił wiceprezes Tow. p. Przemysław Kowalewski. Wieczorem tegoż dnia wycieczka udała się w dalszą podróż do Chełmna.

Odbyło się tu zebranie organizacyjne komitetu uczczenia pamięci s. p. Kazimierza Łady, którego szczątki są pochowane w grodzie Władysławowym, stolicy Kujaw. Pragnąc skierować naszych twórców muzycznych do bogatej skarbnicy naszej pieśni ludowej, postanowiono ogłosić konkurs imienia Kazimierza Łady, na napisanie utworu muzycznego, fantazji, opartej o temat ludowy. Zaproponowano, ażeby na czele komitetu i kolegium sędziowskiego stanął jeden z polskich kompozytorów. Zebrani powierzyli wybranemu komitetowi zwrócić się do prof. Stanisława Niewiadomskiego, celem zaproponowania mu przyjęcia protektoratu. Za najlepsze utwory, kompozytorzy otrzymają nagrody pieniężne. Do kolegium sędziów konkursu wybrano z pośród społeczeństwa kujawskiego pp. Jampolską, bar. Jana Leopolda Kronenberga i Karola Rozdejnera.

W ub. środę wydarzył się straszny wypadek w cukrowni Leśmierz. Na rusztowaniu, na wysokości II piętra pracowało 11 robotników. W pewnej chwili rusztowanie zapadło się i wszyscy robotnicy runęli na ziemię. Skutki upadku były fatalne. Robotnicy ulegli ciężkim obrażeniom i wstrząsom.

Nieszczęśliwych przewieziono w stanie bardzo ciężkim do szpitala św. Mikołaja w Łęczycy. Władze policyjne wdrożyły dochodzenie, w celu ustalenia, kto ponosi winę tragicznego wypadku.

W dniu 31. ub. m. o godz. 7.30 wiecz. we wsi Baruchowo, wybuchł pożar w zabudowaniach, należących do p. Mariji Kretkowskiej. Pożar strawił stodołę, i

szopę, w których znajdowały się 4 pary koni, dwie młockarnie, siewkarnia, i jęczmień zebrany z kilkudziesięciu morgów. Przyczyną pożaru i wielkości strat jeszcze nie zdołano ustalić.

Dnia 2. bm. 43-letni murarz, Teodor Jaroszewski, zamieszkały przy ul. Toruńskiej napił się esencji octowej. Stan zdrowia Jaroszewskiego jest ciężki. Przyczyna wypadku powyższego okryta jest tajemnicą. Niewiadomo, czy to był zamach samobójczy, czy też Jaroszewski napił się esencji octowej pomyłkowo.

Z. B.

List z Krakowa.

(Zwinięcie „Nowej Reformy“. — Wznowiony projekt kolejowy. — Wydział wojewódzki. — Ruch budowlany).

W dni 2 bm. pojawił się ostatni numer krakowskiego dziennika „Nowej Reformy“. W naczelnym artykule zatytułowanym: „Do Przyjaciół i Czytelników“ powiedziano:

„W dniu dzisiejszym dziennik nasz ukazuje się po raz ostatni w dotychczasowym kształcie. Potem nastąpi krótka przerwa w jego ukazaniu się, niezbędnie potrzebna dla zreorganizowania wydawnictwa na nowych podstawach i przystosowania go do nowych warunków i wymagań“.

Powstanie zatem w Krakowie nowe pismo, które zastąpi „Nową Reformę“. Będzie to — jak się dowiadujemy — organ wyraźnie sanacyjny. Wychodzący mianowicie od niedawnego czasu „Głos młodej Polski“ ma być przekształcony na dziennik. Ponieważ zaś „Nowa Reforma“ i tak od dłuższego czasu usychała z powodu braku czytelników oraz „przyjaciół“, którzyby pokrywali deficyty wydawnictwa, przeto nie pozostało jej nic innego jak zakończyć swój 47-letni żywot, by ustąpić miejsca pismu, które ma ostatecznie ugruntować w Krakowie i zachodniej Małopolsce ideologię legionów i strzelców.

„Nowa Reforma“ odegrała w czasie niewoli politycznej poważną rolę. Jako organ szczerze demokratyczny przyczyniła się w dużej mierze do zwycięstwa idei demokratycznych w życiu Małopolski. Niestety, jak wiele innych pism liberalnych, poszła „Nowa Reforma“ w ostatnich latach dwudziestu na usługi różnych politycznych karierowiczów, zatraciła swoje pierwotne ideały, a w czasach ostatnich stała się organem „czwartej brygady“. To jednak jej nie uratowało. Suchoty postępowały galopująco. „Nowa Reforma“ przestała żyć, bo jak pisze autor artykułu wstępnego

„Nowa Reforma“ spokojnie i z godnością poddaje się prawu czasu, które powiada, że wszystko co się zaczęło, musi się kiedyś skończyć“.

Po blisko dwóch latach ponownie wyłania się sprawa wyłączenia z krakowskiej dyrekcji kolejowej linii prowadzących z krakowskiego zagłębia węglowego i przyłączenia ich do dyrekcji katowickiej. Chodziłoby o szlaki: Trzebinia — Szczakowa, Jaworzno — Szczakowa — Trzebinia — Siersza, Chrzanów — Jaworzno — Bołęciny. Odnosny projekt, który miał wejść w życie już przed 2 laty został zaniechany na skutek energicznego sprzeciwu Rady miasta Krakowa. Obecnie zostaje wznowiony, przyczem rząd liczy na to, że prezydent Krakowa, które od ostatnich wyborów sejmowych kroczy wytrwale pod sztandarem sanacji, nie będzie projektowi stawiało trudności. Sądzę jednak, że nacisk opinii publicznej tak w mieście jak i w województwie przeszkodzi stratom, jakiegoś poniesi Kraków przez pozbawienie go korzyści płynących z dzisiejszego stanu kolejnictwa w obrębie dyrekcji krakowskiej. Należy zauważyć, że władze centralne usiłują zahamować rozwój Krakowa. Jest w tem niewątpliwie i wina zarządu miasta, który widocznie nie umie stanąć energicznie w obronie interesów rozwoju grodu podwawelskiego.

Onegdaj odbyło się pierwsze posiedzenie wydziału wojewódzkiego, który ma być namiastką czynnika samorządowego w naszym województwie. Rzeczą jest charakterystyczna, że w nowym „bajracie“ wszystkie miejsca zajęli sanatorzy, mimo że ostatnie wybory parlamentarne w województwie wykazały duży wpływ stronnictw umiarkowanych (9 posłów — 2 sanatorów). Z „opozycji“

zasiada w wydziale poseł socjalistyczny dr. Bobrowski. Nie uważano za stosowne powołać do wydziału przedstawiciela kierunku chrześc.-społecznego. Okazuje się, że sanacja woli socjalistów niż n. p. chadeków. Widocznie socjalistów uważa za mniej niebezpiecznych.

W ostatnich miesiącach uwidacznia się w Krakowie bardzo ożywiony ruch budowlany. Co parę kroków widać rusztowania. Remontuje się stare domy, buduje trochę nowych. Roboty restauracyjne koło kościoła Marjackiego postępują żywo naprzód. Przystąpiono nareszcie do odkopywania fundamentów przez co zostanie usunięta przyczyna zamakania murów tej wspaniałej świątyni. Przy robotach ziemnych wykopano dużą ilość kości ludzkich, co dowodzi, że naokoło kościoła był kiedyś cmentarz. Przykry jest jednak wielok porozrzucanych szczątków ludzkich.

Należało zarządzić pochowanie kości na cmentarzu.

Stara wieża ratuszowa została już „odrutowana“ rusztowaniem. Może się doczeka odnowienia. Magistrat przeprowadza energicznie uporządkowanie ulic. Kraków jest formalnie rozkopany. Cieszymy się jednak z tego, bo na tem zyska wygląd naszego miasta.

W gmachu teatru im. Słowackiego wre praca nad urządzeniem nowej instalacji elektrycznej. O ile mogą wnioskować z przeprowadzonych już robót, scena krakowska zyska pod względem technicznym bardzo wiele. Nową instalację przeprowadza elektrownia miejska, która do tej pracy obok sił własnych zaangażowała specjalistów zagranicznych. Ukończenie robót ma nastąpić dnia 1 września, bo w tym dniu rozpoczyna się nowy sezon teatralny.

jp.

Jak się traktuje Polaków w Sztumskim.

Landrat Dr. Zimmer w Sztumie, przemawiając w ubiegłym tygodniu na zgromadzeniu przedstawicieli gmin, poruszył także sprawę mniejszości polskiej, zaznaczając, że Polacy w Sztumskim posiadają wszelkie prawa na równi z resztą obywateli i że dobrobyt i rozwój gospodarczy mieszkańców powiatu zależy jedynie od zgodnej pracy wszystkich obywateli. Stopniowy upadek gospodarczy widzi w tem, że pewna część społeczeństwa a mianowicie mniejszość polska nie ma zaufania do władz niemieckich. Zdaniem p. landrata członek mniejszości polskiej może korzystać z wszelkich kredytów, jak i z „Sofortprogramm“, „Ostpreussenhilfe“ oraz kredytów banków komunalnych.

Informatorzy nasi stwierdzają, że p. landrat przedstawił sprawę w zbyt różowym świetle, bo o ile spojrzmy rzeczywistości w oczy, to członek mniejszości polskiej nie otrzymuje żadnych zapomóg finansowych, tylko każe mu się iść tam, gdzie je dotychczas otrzymywał tj. do banków polskich. Godnem pożałowania jest, że p. landrat nie orientuje się w tem, co się dzieje na terenie.

A jak przedstawia się równouprawnienie na polu kulturalnym? Sprawa nauczania języka polskiego przedsta-

wia się tak, że daje się nauczycieli, którzy nie mają pojęcia o języku polskim. Spotykamy i takich pedagogów niemieckich, którzy dają się zastępować przez starszych uczniów. Rzecz zrozumiała, że nauka taka korzyści działwie dać nie może.

Dalej użala się p. landrat na wyjazd sportowców naszych do Polski (do Grudziądza). Wyjazd ten miał na celu jedynie to, ażeby braciom pokazać, że pomimo przeciwności na jakie narażona jest młodzież nasza ze strony niemieckiej, istnieje drużyna sportowe polskie, po drugie, ażeby tam wyjawić, w jakich warunkach „w raj niemieckim“ sport polski się rozwija. Niech i p. landrat wie o tem, że ogromne oburzenie zrodziło się w sercach młodzieży naszej, kiedy dowiedziała się o lojalnym postępowaniu władz polskich wobec sportowców niemieckich, którym daje się wszelką swobodę oraz prawo używania boisk polskich. W imię wzajemności domaga się młodzież polska w Niemczech tej samej lojalności ze strony władz i związków niemieckich.

Jakże tu można mówić o równouprawnieniu? Prosimy wskazać nam, gdzie choćby jedna drużyna nasza swobodnie odbywać mogła swe ćwiczenia na boisku niemieckim?!

Jan

Jacek Furdyga donosi:

Sulejówek, 3 sierpnia.

Szanowna Redakcjo! Nudno w tym Sulejówku jak w probierni, gdy gorzały w niej zabrakło. Dziadek cały dzień podliwa kwiatki, pilnuje dzieci, kładzie sobie różne kabały i czyta Szerlocka Holmesa. Od pumpowania wody już mi się bąble na łapach porobiły, a jak Dziadek zacznie w łóżku czytać, to męczę przy nim siedzieć i uważać, aby nie zasnął i pierzyny nie spalił. Doktory zabronili Dziadkowi o polityce rozmawiać albo o wojence myśleć, a że Dziadka do innych materji nie ciągnie, to się wprost boję, aby melankolji nie dostał i nie abdykował z marszałkostwa, bo wtedy i moje dygnitarstwo przy nim zostałoby mocno obkrojone. Dziś jestem ordynansem w czynnej służbie u pana marszałka, i nieraz sam Bartel, aby się dostać do niego, nadstawi mi swój futerał z kabanosami i powie: panie Jacku, zakurmy sobie! A niechby Dziadek Belwederowi urewuar powiedział, to gdzie ja się, biedna sierota, podzieję? Na laskawym chlebie u niego nie zostanie, bo niedalej jak wczoraj powiada Dziadek do mnie:

— A ty łygwaśie nicpoty, nie kradnij mi chereśni w ogrodzie, tylko bier się do jakiej pracy, bo ja nie myślę długo fu-

trować takiego jak ty darmozjada. Gości teraz nie przyjmuję, a mimo to z butelki codzien gorzały ubywa. Kto ją spuszcza do kalduna, jak nie ty? Już cię ani po cygara posyłać nie można, bo na każdym o parę groszy orznąć mnie musisz. Co z ciebie kiedyś będzie, jak ty nawet mojej biednej kieszeni uszanować nie potrafisz?

— Dziadziu — rzekę ja — niech mi język zbieleje, jak ja się do Twojej gorzały podbieram. Ubywa jej, bo zdracza Kasprowicz na kamforze ją robi, aby zbył większy mieć i naszą krwawicą sakwy sobie nabijać. I na cygarach też Cię nie tachluję. Czy ja temu winien, że te paskudy coraz gorsze i coraz droższe? Lichwiarom wygrażasz, że im wnet koniec zrobisz. Jakaś taki mocny, to zabier się do monopolu, do kolei, zerznij dudy Miedzińskiemu, czemu ciąglem pocztę i telefon podraża. Najpierw Dziadziu, wymieć przed własną chałupą, a potem rób rajwach u innych. Jak kolej droga i gorzała droga, to czemu pyry mają być tanie? Jaki pan, taki kram, Dziadziu. Cygara i spirytus, to są najpotrzebniejsze dla narodu artykuły. Byłbyś to wydbił na kraju taką morową Jedynekę, gdybyśmy najświętszych przekonał wyborców gorzałą nie podlewali?

Czy Ty myślisz, że ludziom tak dobrze jest u Ciebie? Lato idzie ku końcowi, roboty niema, (chyba że Tobie gdzieś jakiś pomnik stawiają) żniwa kiepskie, ostrogami na wszystkie strony dzwoniśz, sanatorzy niesanatorzy kradną jak kruki, do Konstytucji się zabierasz i czort wie, jaka jeszcze z tego będzie kabała, na sierpień pospolite ruszenie do Wilna zwołujesz, — powiedz teraz, czy naród niema się czem martwić i drzeć o swoją skórę? Cale szczęście, że u nas nikt za kołnierza nie wylewa, ino każdy robaka rzetelnie w kieliszku topi. Gdyby nie ta gorzała, nie ten Blitzableiter — Chryste pomyłuj!

Z WIELKOPOLSKI i POMORZA

SOLEC KUJAWSKI. Towarzystwo Powstańców i Wojaków w Solcu Kuj. obchodzi w niedzielę, 12 bm. uroczystość poświęcenia sztandaru. W tymże dniu odbędzie się w Solcu zjazd towarzystw obwodu bydgoskiego. Program uroczystości jest następujący: O godz. 8.30 przyjęcie gości i delegacji na dworcu, poczem zbiórka w ogrodzie Hotelu Wielkopolskiego. O godz. 10 wymarsz do kościoła na uroczyste nabożeństwo, podczas którego poświęcony zostanie sztandar towarzystwa. Po nabożeństwie złożenie wieńca na grobie powstańców na cmentarzu koło kościoła. O godz. 12 pochód przez miasto do Hotelu Wielkopolskiego, gdzie nastąpi przysięga i wręczenie sztandaru chorążemu oraz powitanie gości i wbijanie gwóźdźi pamiątkowych. Po wspólnym obiedzie wymarsz do parku miejskiego na koncert i zawody obwodowe. Wieczorem zabawa taneczna. Obywatele są proszeni o udekorowanie swych domów i wywieszenie chorągwi.

NAKŁO. (Wypadek z motocyklem). Jak nam donoszą, wywrócił się na szosie między Wielm a Mroczą motocykl, którym jechał p. M. Na szczęście wypadek ten zakończył się bez poważniejszych następstw, gdyż prócz skrzywienia się kierownicy, doznał p. M. tylko lekkiego okaleczenia na twarzy.

RUNOWO KRAŃSKIE. Krajoznawcza wycieczka dzieci szkolnych nad morze. W ub. tygodniu powróciły dzieci szkolne wyższych oddziałów pod kier. swych wychowawców pp. Figurskiego i Jankego z nad morza polskiego. Okres wycieczki trwał 6 dni. Dzieci zwiedziły Gdańsk, Sopoty, Oliwę i Gdynię. Największą przyjemność sprawiła im jazda parostatkiem na Hel, a następnie Wielkim Morzem do Rozewia. Szczere podziękowanie należy się kierownikowi obozu P. W. w Poczerninie, które bezpłatnie i troskliwie ugościło wycieczkę. P. por. Raczkowskiemu, oficerowi P. W. z pow. wyrzyńskiego, który z ojcowską troskliwością starał się o swoich Krajniaków, należy się specjalne podziękowanie.

Inowrocław.

Plaga. Setki tysięcy gąsienic pożera liście buraczane oraz dochodzi nawet do korzenia buraczanego, który wskutek wysysania soków zupełnie wysychają. Rolnicy są tą plagą bardzo zaniepokojeni, gdyż nie wiedzą, jakimi sposobami należy gąsienice zwalczać. Możeby kompetentne czynniki pouczyły rolników, co do sposobu walki z tą straszną zarazą, która niszczy setki morgów plantacji buraków.

Kradzieże. Kazimierzowi Mrozińskiemu z Dąbina, pow. inowrocławski, skradziono w ub. tygodniu jedną świnie, wartości około 200 zł. — Marcelowi Tylochowi z Murzynna, pow. inowrocławski, skradziono większą ilość ziemniaków z pola. W nocy z 28 na 29 ub. m. dokonano kradzieży na szkodę robotnika Wincenego Koralewskiego z Walentynowa, pow. inowrocławski, któremu zabrali dotąd niewysłędzeni złodzieje 11 kur i 9 kaczek.

Komendant P. P. na m. Inowrocław p. Adolf Biczysko rozpoczął z dniem 2. bm. czterotygodniowy urlop wypoczynkowy. Zastępuje go str. przodownik P. P. p. Bolesław Nowak.

Pobita została ub. wtorek niej. K. B. przez K. P. z Inowrocławia. Sprawą zajęła się policja.

Gen. Pujo, szef misji wojskowej francuskiej nadesłał do p. komendanta garnizonu i pułkownika p. Wolikowskiego pismo, w którym dziękuje za przyjęcie, jakie zgotowało mu wojsko.

Filja Zw. Kol. Zj. Zaw. Polskiego urzęduje dnia 5. bm. zabawę w lasku p. hr. Ponickiego w Kościelcu. Początek zabawy o godz. 3 po południu. Odjazd z Inowrocławia o godz. 2.30 po południu. W razie niepogody zabawa odbędzie się następnej niedzieli.

Sirzelno.

Dzień żołnierza. Tow. Powstańców i Wojaków w Sirzelnie urzęduje dnia 5. bm. w ogrodzie p. Piątkowskiego „Dzień żołnierza polskiego”. Program nast.: o godz. 4 koncert z uroczaieniami jak strzelanie do tarczy, kulanie w kręgle itp. Wieczorem w sali rozpocznie się skromna zabawa taneczna. Czysty zysk przeznaczają na fundusz schroniska dla starców powstańców. Wyraża się życzenie, że społeczeństwo miejscowe i pozamiejscowe poprze imprezę.

Z Tow. Czeladzi Kat. Dnia 29. ub. m. urzędująca tut. Czeladź Katolicka zabawę. O godzinie 3 wyruszone w pochodzie z orkiestrą na czele ks. patrona, poczem pochód przeszedł ulicami: Kościelną, Ryńkiem, Św. Ducha i Młyńską i wrócił z powrotem do ogrodu na koncert. Ogólną uwagę podczas pochodu zwracał na siebie wóz, na którym znajdowali się: kowal, stolarz, szewc i rymarz, wszyscy zajęci pracą zawodową. Imprezę tą zakończono wieczorem zabawą taneczną w sali. Czysty zysk przeznaczono na wyszkolenie czeladzi.

To i owo. P. Plagens ze Strzelna przystępuje do budowy domu piętrowego, który stanie w ul. Św. Ducha narożnik ul. Styczniowej. — Z dniem 2. bm. otworzył p. St. Bamber w domu Stowarzyszeń Niemieckich, skład kolonialny.

Z kroniki pogrzebowej. Dnia 30. bm. przed południem zmarł w szpitalu Przemienienia Pańskiego w Poznaniu śp. Bernard Budziński. Zmarły posiadał w tut. mieście przy rynku dom oraz drogerję. W czwartek, dnia 2. bm. przed poł. odbyła się eksportacja zwłok do kościoła parafialnego. Po nabożeństwie żałobnym wyruszył kondukt pogrzebowy na cmentarz.

BRONISŁAW, pow. Strzelno. Dnia 12. bm. urzęduje Tow. gimn. „Sokół” w Bronisławiu o godz. 2 po poł. w ogrodzie pp. Walczaków „Występ latowy” połączony ze zabawą taneczną. W skład programu wchodzić: popis gimnastyczne druhów, młodzieży i strzelanie kurkowe.

75-lecie Bractwa Strzeleckiego w Radzynie.

W ub. niedzielę Bractwo Strzeleckie w Radzynie obchodziło 75-lecie swego istnienia, połączone z poświęceniem sztandaru.

W pochodzie do kościoła wzięły udział: Bractwo Strzeleckie z Wąbrzeźna, Grudziądz, Bractwo Strzeleckie miejscowe, Tow. Powst. i Wojaków, Tow. Inwalidów Wojennych, Stow. Katolickie Młodzieży Męskiej, Sokół, Tow. Ziemianek, Kółko Rolnicze, Tow. śpiewu „Harmonja” oraz Ochotnicza Straż Pożarna, Brac strzelecka z Kowalewa i rodzice chrześni sztandaru.

Poświęcenia sztandaru dokonał ks. prob. W. Wojciechowski. Chrzestnymi sztandaru byli pp.: starosta Czarliński z Grudziądza z panią Rozwadowską; brat Grobelny z Grudziądza z panią Kirsteinową z Radzyna, p. M. Graszewicz z Radzyna z p. W. Cybulską, p. Tadeusz Wojnowski z Wymysłowa z p. W. Nelkowską z Radzyna, prezes Bractwa Strzeleckiego z Wąbrzeźna p. Chwiałkowski z p. Klimkówną z Radzyna, p. Szarzewski z panią Szwarzwaldówną z Rożentalu. W czasie mszy św. ode-

Tragedja dobrej żony i matki. W chwili nagłego obłędu zabiła dwoje dzieci i sobie życie odebrała.

(Od własnego sprawozdawcy „Dziennika Bydgoskiego”).

Jak ciężki kamień rzucony na pole, tak nieszczęścia spadają na człowieka. Nie wie się ani dnia ani godziny i skąd nieszczęście przychodzi. Grom uderza: czasami tylko ogłusza, często też i zabija. Tam się kończy wola człowieka, gdzie zaczyna się przeznaczenie. Szczęśliwy ten, kto w czarnej godzinie potrafi się ukorzyć i powiedzieć sobie „Pan Bóg dał, Pan Bóg wziął, niech się dzieje Jego święta wola”.

Dwa kilometry za Gniewkowem, pow. inowrocławski, w uroczu położonej małej wiosce Dęblinie na wybudowanym stoi mały domek z czerwonej cegły, papą kryty. Wokoło lasy, cisza dostojna. Tylko na podwórzu tych ubogich zabudowań warty Buick. To auto „Dziennika Bydgoskiego”, które wysłała redakcja na miejsce strasznego nieszczęścia, jakie dotknęło zamieszkałą tu rodzinę Mahnków. U progu domu stoi 85-letni staruszek — to ojciec gospoda-

rza. Za chwilę zjawia się i gospodarz Mahnke. Postać niepozorna. Cały jego wygląd mówi „jakiegoś mnie Panie Boże stworzył, takim mnie masz”. O tem mówi bieda, wylazła z kątów i pewne zaniechanie. Obdarzyła go natura dobrocią i poczciwością, nie dała mu jednak sprytu, rzutkości i inicjatywy. I dlatego na 40 morgach „koniec z końcem ledwo wiąże”.

Jego to nieszczęsny los dotknął straszliwie. Żona jego 38-letnia Selma zabiła dwoje dzieci i sama sobie odebrała życie.

Tragiczne to dzieje, które ów Niemiec nam powoli opowiadał. Ożeniłem się 10 lat temu. Żonę dostałem dobrą, pracowitą i kochającą. Pan Bóg nam błogosławił. Ile sił starczyło pracowaliśmy wspólnie na tym oto kawałku ziemi, który odziedziczyłem po ojcach. W przeciągu owych 10 lat przyszło na świat siedmioro dzieci, dwoje tylko pozostało przy życiu, czworo zmarło, jedno przyszło na świat nieżywe. Ostatnio żona moja przechodziła ciężką operację: chodziło o jakąś chorobę kobiecą. To są dzieje przeszłości.

Dnia 2 bm. wyszedłem z żoną na pole, ciąć żyto. O godz. 9 żona moja udała się do domu, aby przygotować śniadanie. Gdy powróciła, leżała na łóżku, mówiąc, że się nieco źle czuje. Na zapytanie — czy przyjdzie na pole odpowiedziała, iż dopiero około wieczora.

W godzinach popołudniowych przyszedłem na obiad. Drzwi wejściowe zastałem zamknięte. Otworzyłem je przemocą. Już na progu zauważyłem krwawe ślady bosych nóg. Tknięty ziemi przeczułem wpadłem do pierwszej izby. Przy łóżku leżał 3-letni syn mój Rotraut, z przetrziętym zupełnie gardłem, głoweczka głęboko odchylna od tułowia, cały we krwi. W drugim pokoju przy lustrze leżała martwa 8½-letnia córka moja Helena, również z poderżniętym gardłem. Wszystko zamario we mnie. Jak oszalały pobiegłem za krwawymi śladami, które prowadziły przez wysokie schody na górę. Tu zastałem żonę moją, wiszącą na sznurze, przywiązany do wysokiej belki. Gardło miała również przecięte brzytwą, która obok leżała.

W wozowni zastaliśmy zwłoki tragicznie zmarłych, przykryte prześcierałem. Na twarzach położone kawałki białego płótna, przesycone spirytusem, aby ciała się tak szybko nie psuło. Twarz matki dziwnie spokojna, nieznacząc na niej ani okropności śmierci, ani przerażenia. Obok niej maleństwa, które porodziła i którym sama życie odebrała. Szeroko rozwarte, zamario usta dzieci mówią o okropności chwili.

Nikt nie zauważył w niej żadnej anormalności. Jedyne była nieco melancholijna. W tragicznej chwili umyła dzieci, przybrała je czysto. Przyszła nagle chwila obłędu, która wetknęła jej do ręki starą, zardzewiałą brzytwę.

I skąd to przyszło? Dlaczego kobieta, żyjąca tak spokojnym życiem, w odosobnieniu dostała nagle obłędu. W rodzinie ani jego, ani jej nie przypominają sobie, aby ktoś był anormalny.

W tej chwili przyszedł mi na myśl wypadek, który ostatnio miał miejsce w Bydgoszczy — po połogu kobieta zaniemówiła. Wiadome również są fakty, iż niejednokrotnie lekarze przerywali ciążę, gdy widzieli, że źle oddziałuje ona na mózg. Tak też niewątpliwie było i z nieszczęsną Mahnkową. Przez 10 lat, prawie rok po roku rodziła, niekiedy bardzo ciężko, ostatnio na tem źle przeszła ciężką operację. Słabo nerwy, mimo jej silnej budowy nie wytrzymały.

Nagle przyszedł obłęd... Straszna to tragedia dobrej żony i matki.

Kruki żerujące na nędzy inwalidzkiej.

Niesumienny agent pocztowy okradał inwalidów.

(Korespondencja własna „Dziennika Bydgoskiego“)

Bronisław Machnikowski przez dłuższy okres czasu pełnił funkcję zastępcy agenta w urzędzie pocztowym w Ossowie. Podczas urzędowania niesumienny urzędnik państwowy popełniał cały szereg malwersacji na szkodę biednych inwalidów.

Podrabiał dokumenty publiczne, fałszował podpisy i zatrzymywał renty dla siebie.

Inwalida Borowski napróżno upominał się o wypłatę renty, a co najdziwniejsze, to to, że na poczcie udowodniono mu, że pieniądze stale pobierał, podpisując się własnoręcznie na kwitach B.

Podpisy inwalidy Borowskiego były nawet uwierzytelnione pieczęcią sołectwa i podpisem sołtysa Połowa z Ostrowa.

Systematycznie i bezczelnie okradający inwalida pojechał do Poznania do bezpieczalni Krajowej, oraz do Bydgoszczy, celem stwierdzenia, kto fałszuje podpisy, oraz kto pobiera za niego pieniądze. Podejrzanie padło na Machnikowskiego. W toku rozprawy przed Izłą karną sądu okręgowego w Starogardzie, okazało się, że podpisy Borowskiego na kilkunastu kwitach B. były sfałszowane przez Machnikowskiego, co stwier-

grała orkiestra 64 p. p. kilka utworów religijnych. Po mszy św. odbyła się uroczysta akademja. Składali życzenia: starosta Czarliński, Grobelny z Grudziądza, burmistrz miasta Wąbrzeźna Schwartz, w imieniu Bractwa Strzeleckiego z Kowalewa złożył życzenia i gwóźdź prezes Krzyśko, burmistrz Przybyszewski, prezes Bractwa Strzeleckiego z Wąbrzeźna, St. Chwiałkowski. W imieniu Kółka Rolniczego z Król Nowejwi złożył gwóźdź p. Stanisławski, sekretarz kółka. W dalszym ciągu składali gwóźdź różni przedstawiciele towarzystw miejscowych i zamiejscowych.

Na zakończenie akademji, przemówił brat Kirstein, dziękując wszystkim za liczny udział.

Po wspólnym obiedzie odbyło się strzelanie. Królem został brat Rintelen z Plemion, pierwszym rycerzem został brat Nas, drugim rycerzem został po raz drugi brat Wojtaszewski. Order wędrowny otrzymał brat Klimek. Ordery wyżej wymienionym wręczył brat Kirstein.

dził rzeczoznawca, naczelny sekretarz sądu okręgowego p. Sargalski. Świadek biegły p. Ekert, — i inspektor poczty z Bydgoszczy, udzielił wyczerpującego wyjaśnienia w tajemniczej tej aferze.

Na zapytanie przewodniczącego sędzię sądu okręgowego p. Nejdricha: „Czy Machnikowskiego należy uważać za urzędnika państwowego?”, p. inspektor zaznaczył, że oskarżony złożył przyrzeczenie służbowe wobec naczelnika poczty w Zblewie, a więc jest urzędnikiem państwowym.

Przewodniczący odczytał list z Dyrekcji Pocht i Telegrafów z Bydgoszczy, która nie uznaje zastępcę agenta pocztowego za urzędnika państwowego. (Dziwna sprzeczność).

Świadek Poitun sołtys z Ostrowa płał się w swych zeznaniach, zwłaszcza wówczas, gdy kazano mu wytłumaczyć, dlaczego potwierdzał własnoręcznym podpisem i pieczęcią sołectwa sfałszowane podpisy Borowskiego.

Sąd, uwzględniając okoliczności łagodzące, niekaralność, oraz młody wiek defraudanta, skazał oskarżonego Machnikowskiego na sześć miesięcy więzienia. Oskarżał prokurator Dr. Konieczny.

Nowe samobójstwo kobiety na Kujawach.

Nie minęło jeszcze echo krwawego morderstwa na dzieciach i samobójstwa w rodzinie Manke w Dąblinie, a już do wiadujemy się o nowym targnięciu się na życie wskutek rozstroju nerwowego.

Otóż dnia 2 bm. przed południem popełniła samobójstwo przez wypicie ojcowej octowej niejaka Marja Adamska, lat 35, zamieszkała w Dalkowie, obecnie wcielonego do Jacewa, powiat inowrocławski. Natychmiast przywołano pomoc lekarza, który jednakowoż kazał ją odstawić do szpitala powiatowego w Inowrocławiu, gdzie o godzinie 10 w nocy wśród największych boleści zmarła. Policja przeprowadza w tej sprawie dochodzenia. Stwierdzono u niej przynęcenie moralne i rozstrój nerwowy.

Znowu napad bandycki na listowego.

W dniu 1 bm. wydelegowany został o godz. 7 rano listowy z Dąbrówki do Kartuz, z przekazami agentur pocztowych w Przdokowie i Goręczynie. W drodze pomiędzy Grzybnem a Kartuzami napadł go jakiś osobnik. Gdy uderzony laską listowy zachwiał się, w tej chwili napastnik wyrwał mu torbę i zbiegł. W torbie pocztowej znajdowało się 4.000 zł. i listy.

Gniezno.

IV. zjazd delegatów Zjednoczenia Bractwa Strzeleckiego okręgu bydgoskiego w Gnieźnie odbędzie się w czasie od 4—7 sierpnia. Program pierwszego dnia przewiduje właściwy zjazd, który odbędzie się o godz. 20 w sali Strzelnicy. Od niedzieli dnia 5 bm. rozpoczyna się okręgowe strzelanie o godność króla oraz wartościowe premje i żetony. Poza tym odbywać się będą w ogrodzie Strzelnicy codziennie koncerty i różne zabawy. Na zakończenie zjazdu odbędzie się we wtorek proklamacja króla i rycerzy oraz bal królewski w sali Strzelnicy.

Kradzieże. Dnia 25 lipca włamano się do mieszkania osadnika Karola Grobleben w Powiecie-Tomkowie pow. Gniezno i skradziono 50 kg. wędlin, wartości 300 zł. — Tegoż dnia okradziono na szkodę Józefa Kałuży z Jarząbkowa pow. Września, rower. Sprawcę kradzieży wykryto w osobie pewnego mieszkańca Czarniejewa. — Dnia 25 lipca skradziono piekarkowi Wilhelmowi Höhnemu w Falkowie 1200 zł gotówki oraz wyrobów tytoniowych i czekolady za 200 zł. — W ub. tygodniu zgłoszono kradzieże drzewa z lasu państwowego w Popielarzach pow. Gniezno i z lasu Stary Dwór, pow. Gniezno; w obu wypadkach sprawców kradzieży wykryto. — Dnia 25 lipca, skradziono na szkodę właściciela ziemskiego Schulza w Strzałkowie 4 okrycia nieprzemakalne i 2 surowe skóry. — W ub. tygodniu skradziono na szkodę właściciela młyna parow. w Kaczanowie pow. Września, Juliana Nowakowskiego, narzędzie kowalskie, wartości 3000 zł; skradzione narzędzia odnaleziono. — Dnia 26 lipca skradziono z restauracji Bernarda Ochotnego w Strzałkowie z kasy 280 zł, i to w czasie gdy poszkodowany znajdował się w jednym z ubocznych pokoi. — Dnia 27 lipca włóczęga przechodzący przez wieś Ostrowo w powiecie gnieźnieńskim, wszedł przez okno do mieszkania braci Pawlaków, zajętych w tym czasie pracą w polu i skradł fuzję, rewolwer, białiznę, obuwie i 20 zł.

Główna Kasa Miejska w Magistracie przypomina podatnikom ubezpieczonym w Krajowym Ubezpieczeniu Ogniem, że składki za II. półrocze 1928 r. są płatne do 10 sierpnia br.

Kółko Rolnicze w Gnieźnie urządza przyszłe miesięczne zebranie w niedzielę, dnia 5. bm. o godzinie 12,30 w lokalu p. Anderscha przy ul. Trzemeszkiej.

Otwarcie Instytutu Muzycznego w Gnieźnie nastąpi w dniu 1 września. Kierownikiem będzie p. Edmund Giżejowski z Poznania, b. prof. konserwatorium w Toruniu i Bydgoszczy. Instytut prowadzić będzie klasy: skrzypiec, altówki, fortepianu, śpiewu i teorii. Wpisy przyjmuje tymczasowo sekretariat przy ul. Tumskiej nr. 16 parter, od godz. 12—13 i 17—18.

Ujęcia złodzieja na dworcu. W nocy z wtorku na środek ujęto na tut. dworcem ucznia rzemieślniczego 16-letniego Feliksa Kachelskiego z Bydgoszczy, który mistrzowi swemu Wędzio-owskiemu zamieszkałemu przy ul. Toruńskiej 114, skradł dnia 30 lipca 650 zł. Ze skradzionych pieniędzy znaleziono przy nim 247,40 zł resztę zdołał już stracić na kupno garderoby i białizny.

Pożar w kominie. W nocy z wtorku na środek o godz. 0,40 zaalarmowano straż pożarną wiadomością o wybuchu pożaru u mistrza piekarskiego Łągiewskiego przy ul. Warszawskiej. Przyczyną pożaru, który rychło stłumiono, było zanieczyszczenie kanałów komina.

Cech fryzjerski w Gnieźnie urządza w niedzielę, dnia 5. bm. w ogrodzie Wenecji wielki kiermasz, połączony z rozmaitymi atrakcjami; w czasie kiermaszu koncertować będą 3 orkiestry.

Z POMORZA.

Komunikacja autobusowa Łasin—Rogoźno—Grudziądz od niedzieli dnia 5. bm. odbywa się według nast. rozkładu:

Odjazd z Grudziądza o godz. 6,40; 12,30; 18,30
Odjazd z Łasina o godz. 7,50; 14,00; 19,30
Szan. podróżującym, daje się w ten sposób dogodniejszą komunikację.

LUBAWA, Kradzież Dnia 31 ub. m. włamali się nieznanymi sprawcy do zegarmistrza Łażyńskiego Fr. w Lubawie i skradli 16 zegarków, 6 par kłoczków, ogólnej wartości 1000 zł.

CHOJNICE, Włamali się złodzieje do mieszkania Anastazji Brzezińskiej, zamieszkałej w Czersku, pow. chojnicki i skradli większą ilość garderoby wartości 2.000 zł.

LUBNIA, pow. Chojnice, Strzelanie o nagrody. W ub. niedzielę odbyło się w naszej wiosce strzelanie o nagrody, urządzone przez miejscowe towarzystwo gimn. „Sokół” pod kierownictwem naczelnika p. Bukowskiego. Wynik strzelania był nast.: I. nagrodę otrzymał p. Kasyszka, II. p. Skiga, III. p. Hamerski, IV. p. Turowski, V. p. Pietarski, VI. p. Radtke. Po rozdaniu nagród odbyła się zabawa taneczna.

WDZYDZE, Bostoynj Gość. W ub. tydzień odwiedził biskup chełmiński ks. Okoniewski, Wdzydze. Przy tej sposobności załatwiono kwestję bardzo palącą. Jak wiadomo z przyczyn niemyanych zostały w ub. roku dwutygodniowe nabożeństwa, na które przyjeżdżał ksiądz z Wielu w nowym Domu Kaszubsk. zawieszono, co wywołało różne komentarze. Aby rzecz tę ostatecznie załatwić zapisała p. Gulowska, której własnością jest Dom Kaszubski, cały dom na rzecz kościoła i od 1. bm. według przyrzeczenia ks. biskupa nabożeństwa dwutygodniowe będą się nadal tam odprawiały.

Starogard.

Kradzież z włamaniem. Kilka dni temu młodociani, jednakże dobrze już zasłużeni, złodzieje w osobach Mańkowskiego i Wielgosza okradli żydowski skład konfekcyjny p. Moszkowskiego. Za pomocą wytrychów przedostali się rzemieślniczkowie od podwórza do sklepu, skąd wynieśli większą ilość białizny, ubrań itd. Skradzione rzeczy ukryli pod mostem koło gazowni. Dzielną policja starogardzka wpadła wkrótce na trop złodziejów. Mańkowski został przytrzymany w Szpręgowsku, Wielgosza zaareztowano w mieszkaniu rodziców w Starogardzie. Większa część skradzionych przedmiotów została zwrócona prawemu właścicielowi.

Nabił podrożał. Na ostatnim targu w naszym mieście płacono za 1 funt masła 2,90 do 3 zł. Również podrożało mleko, śmietana i jajka Rolnicy tomaczą to marnymi sprzętami siana i pasz dla bydła.

Przygotowanie na wystawę do Grudziądza. Tutejsza młodzież żeńska, pod kierownictwem rzutkiego i energicznego ks. wikarego Ryszardowicza przygotowała większą ilość okazałych robotek, które będą wystawione w Grudziądzu w czasie ogólnopomorskiego święta katolickiej młodzieży polskiej.

Zmiany w sądownictwie. Sędzia sądu okręgowego p. dr. Nalki przydzielony został do sądu w Chojnicach. Do starogardzkiego sądu okręgowego przydzielono sędziego Grafkę.

Tczew.

Przejazd głównego komendanta P. P. Przejedźzał autem przez Tczew główny komendant Policji Państwowej z Warszawy pułk. Jagrym-Maleszewski wraz z komendantem wojewódzkim p. Olszańskim z Torunia. W Tczewie powitany został przez komendanta powiatowego Policji Państwowej p. Szyszkiewicza.

Zmiana komendanta P. W. i W. F. Stanowisko powiatowego komendanta P. W. i W. F. na powiat Tczew objął w miejsce opuszczającego urząd ten porucznik Kazimierz Konopki — porucznik Kieraszewicz Leonard.

Skonfiskowano lby świńskie. W tych dniach odnaleziono w kępach wikliny, rosnącej na brzegu Wisły 12 lby wiewprzowych, które w tajemniczy sposób ktoś ukrył. Odstawiono je do rzeźni miejskiej. Cały zasób tego wędzonego mięsiva pochodzi prawdopodobnie z kradzieży.

Zbrodnicze ręce. Na linii Górki—Malinowo dróżnik kolejowy zauważył kilku młodocianych osobników, którzy na jego widok poczęli uciekać, unosząc ze sobą jeden podkład w stronę Suchostrzyg, drugi bal wpadł im do wody. Ten sam dróżnik natknął się na torze, wiodącym do Chojnic około Zajęczkowa siedem potężnych kamieni, rzuconych między szyny kolejowe, przez jakieś zbrodnicze ręce.

Zagadkowa szpizarnia na dworcu tczewskim. W budynku dworcowym na poddaszu ktoś ukrył 3 paczki mięsa, ogólnej wagi 39 klg., 8 kurczaków, 6 gołębi i pokazną ilość wazywa. Cały zapas artykułów spożywczych z polecenia sądu powiatowego oddano Magistratowi do dyspozycji.

Niepoprawni kolarze. Pewien rowerzysta wbrew napomnieniom jechał chochnikiem i wpadł na 13-letniego chłopca, którego fatalnie pokaleczył. Tego rodzaju przewinienia powinny być surowo karane, ażeby się nie powtarzały.

Z Torunia.

Z Teatru Pomorskiego. W sobotę, dnia 4. bm. o godz. 7,45 wieczorem odbędzie się na wolnym powietrzu (na terenie budowy nowego mostu pod Grzybem) olbrzymie widowisko batalistyczne pt. „Rok 1920” („Chwała oręża polskiego”). W tej niezwykle atrakcyjnej bieżącej sezonu teatralnego, która w szeregu potężnych scen odtworzy przed oczyma widzów obraz bohaterstwa zmagania się żołnierza polskiego z bolszewicką nawałą, zakończoną świetnym tryumfem naszego oręża, weźmie udział z górą 1000 osób, a mianowicie wojska wszelkiego rodzaju broni, jako też eskadry lotnicza i balonowa, artylerja, piechota, łączność, saperzy i ułani, oraz związki: Hallerczyków i Powstańców i Wojaków. Sceny dramatyczne wykonane przez pp. Fiszorówna, Chrzanowską, Jerzmannowską, Bystrzyńską, Leśniewskiego, Orlicza i Ulińskiego w rolach głównych, urozmaica liczne śpiewy i tańce w wykonaniu chóru i baletu. Bilety w cenie 3 i 2 zł (miejsca stojące) i 1 zł (miejsca stojące) do nabycia w kasie teatralnej zaś w sobotę od godz. 6 wieczorem przy kasie u wejścia na plac budowy mostu, od strony Banku Polskiego.

Tylko w razie niepogody (deszczu) odbędzie się w sali teatru normalne przedstawienie operetki „Polska Krew”.

W niedzielę, dnia 5. bm. o godz. 4 po poł. ciesząca się niebywałym powodzeniem operetka O. Neubala pt. „Polska Krew”.

Wieczorem o godz. 8,15 wiecz. z okazji rocznicy wymarszu Kadrowki arcydzieło poezji Słowackiego „Złota Czaszka”.

Komendant główny policji państwowej w Toruniu. W dniach ostatnich bawił w Toruniu w charakterze służbowym główny komendant policji państwowej pułk. J. Maleszewski.

Przyjazd dzieci na kolonje letnie Dnia 31. ub. m. o godz. 19 przybyło do Torunia około 180 dzieci z Westfalji, które rozlokowane zostały przez L. O. K. Z. okręgu pomorskiego w powiatach: działdowskim, brodnickim, chełmińskim, wejherowskim, kartuzkim i wielu innych. Na dworcu powitał dzieci p. Nowacki, przedstawiciel Z. O. K. Z. oraz delegacja pań, które też zapiekowały się dietą i obdarzyły ją słodyczami. Pan Nowacki, przedstawiciel Z. O. K. Z. okręgu pomorskiego składał tą drogą paniom z komitetu, które troskliwie opiekują się dziećmi, a zwłaszcza p. prezydentowej Boltowej serdeczne podziękowanie.

Rocznica „Kadrowki”. Z okazji 14 rocznicy wymarszu „Kadrowki” Legionów Polskich na wojnę światową, Związek Legionistów urządził w niedzielę, dnia 5. bm. uroczysty obchód. Odprawione zostanie nabożeństwo w kościele garnizonowym o godz. 12 oraz odbędzie się wieczornica w Teatrze Miejskim, połączona z przedstawieniem sztuki Juliusza Słowackiego „Złota Czaszka” o godz. 8,15 wieczorem (ceny miejsc niższe).

Tragiczny wypadek 16-letniego chłopca. Dnia 2 bm. w godzinach popołudniowych uległ tragicznemu wypadkowi 16-letni Jan Guzowski, zamieszkały na Rudaku, który poniósł śmierć na miejscu. Jechał on na wozie nalożonym ceglami, który ciągniony był przez traktor. Kiedy wyjechał z cegielni, znajdującej się na Rudaku, spadł z wozu tak nieszcześnie, że koła wozu przeszły mu przez nogi i brzuch, wskutek czego w parę minut zmarł.

Pomorski zarząd okręgowy w Toruniu Zw. Niższych Funkcyjarszy Państwowych zwołuje połączonych członków w sekcji niższy funkcyjarszy przy instytucjach wojskowych na zebranie konstytucyjne dnia 5. bm. o godz. 12 w poł. w lokalu p. Nelkowskiego „Gospoda Cechów” przy ul. Prostej. Przybycie wszystkich członków konieczne ze względu na ważność obrad. Wstęp tylko dla członków Związku. Zarząd.

Kościierzyna.

Srebrne gody. W tych dniach obchodzili znani obywatele naszego miasta pp. Bol. Stomiński i L. Wysoccy srebrne gody małżeńskie.

Protest. W ub. niedzielę w Kościierzynie odbył się wiec katolicki na którym zapadły następujące uchwały: Do głębi oburzeni uchwalami Sejmu i Senatu, znoszącymi okólnik ministerjalny z dnia 1. 2. 1927 r. o obowiązku wychowania religijnego i praktyk religijnych w szkołach państwowych, łączymy się w stanowczym proteście z całym katolickim społeczeństwem państwa polskiego. — Żądamy bezwzględnie wychowania dzieci naszych, naszej młodzieży, w duchu religijnym katolickim, ze ścisłym przestrzeganiem praktyk religijnych zarówno przez młodzież, jak i wychowawców. — Wzywamy nasz rząd i naszych przedstawicieli w Sejmie i Senacie do niezwłocznego przeprowadzenia ustaw i wydania przepisów wykonawczych, wprowadzających w życie Konkordat, zawarty ze Stolicą Apostolską.

Ukąszeni przez wściekłego psa. W majątku Gapowo w pow. kościerskim troje dzieci pokasały wściekłym psu. Dzieci zawieziono do Państwowego Instytutu Badania Wściekliczyny w Warszawie.

34.000 zł ze składek na samoloty sanitarne „Pomorze” i „Kaszub”. Akcja zbierania funduszy na budowę samolotów sanitarnych na Pomorzu dała już widoczne i daleko idące wyniki. Na I. miejscu stoi powiat i miasto Grudziądz, gdzie zebrano z góry 24.000 zł. W Banku Związku Spółek Zarobkowych w Toruniu, złożono dotychczas przeszło 4.500 zł w Miejskiej Kasie Oszczędności w Toruniu przeszło 800 zł. Oprócz tego, zadeklarowano pewne sumy z innych powiatów (Chojnice 3.000 zł, Wąbrzeźno 3.000 zł, Tuchola 500 zł, Gniew 320). Lista powyższa nie wyczerpuje ogólnej sumy złożonych dotychczas składek, gdyż obecny okres wakacyjny uniemożliwia skomunikowanie się Komitetu Wojew. budowy samolotów sanitarnych z Komitetami prowincjonalnymi. Na jesieni podana będzie do ogólnej wiadomości dokładna suma zebranych składek, która niewątpliwie okaże się większą i da możliwość przystąpienia do budowy samolotów.

Z zebrania Związku Podoficerów Rezerwy. Dnia 2. bm. odbyło się w sali Strzelnicy miesięczne zebranie Zw. Podoficerów Rezerwy przy licznych udziałach członków. Obrady zajął i im przewodniczył prezes p. Kaczmarek, który zarazem zdał sprawozdanie z pobytu gen. Góreckiego w Toruniu oraz ze zjazdu prezesów Zw. Podof. Rez. w Warszawie, na którym podoficerowie Ziemi Zachodnich uchwalili przystąpić do ogólnego związku z siedzibą centralną w Warszawie. Po załatwieniu spraw wewnętrznych wybrano następnie 9 strzelców, którzy brać będą udział w strzelaniu o mistrzostwo okręgu. Poza tym uchwalono: wziąć udział gremjalny w pochodzie złotu sokolów, który się odbędzie dnia 5. bm. w pogrzebie członka sp. Edwarda Kubiaka, zmarłego przed paru dniami oraz urządzić ćwiczenia polowe. Ćwiczenia te odbędzie się dnia 7. bm. o godz. 7 wiecz. na placu radiowym.

Kino „Pan” wyświetla arcydzieło monumentalne przewyższające dotychczas widziane nagrodzone złotym medalem pt. „Kurjer carski”, według powieści Julesa Verne’a Michel Strogoff. Całość 20 aktów.

„Cerso” daje film z ulubieńcem Tom Mixem pt. „Tom i Tomy zwyciężają”. Ponadto dwie komedje i to: „Chamberlinbergjada” oraz „Kangur bokserem” wywołujące huragany śmiechu.

Grudziądz.

Lustracja Gniazda Grudziądz II. Zarząd Okręgu III. Dzielnicy Pomorskiej Zw. Tow. gimnastycznych „Sokół” z prezesem p. Alojzjem Karowskim na czele, lustrował w ub. wtorek Gniazdo II. w Grudziądzu na Chełmińskim Przedmieściu. Prezes Gniazda, p. aptekarz Degórski powitał serdecznie prezesa okręgowego oraz członków zarządu i to: skarbnika p. Głowackiego i pp. Szubrycha, Kunza i Felskiego. Na boisku odbyła się lustracja techniczna przez p. Felskiego, drużyna stawiła się licznie pod komendą naczelnika p. Demskiego.

Na zlot Sokolów do Gdyni! W dniu 26. bm. odbędzie się w Gdyni zlot Sokolów Okręgu X, na który zarząd okręgu zaprasza wszystkich sokolów i sokolice sąsiedn. okręgów. Do Gdyni dziś pielgrzymuje cała Polska. Wybierają się wycieczki, które otrzymują specjalne niższe koleje. Zniżkę taką otrzymują wszyscy uczestnicy zlotu. Serdecznie radzimy towarzystwom Sokolim i bratnim organizacjom urządzić wspólne wycieczki do Gdyni. Informacji w tej sprawie udzieli Przewodnictwo Dzielnicy Pomorskiej Zw. Tow. Gimn. „Sokół” w Grudziądzu, ul. 3-go Maja nr. 10.

Oszczędzajcie!

Oszczędność i praca narody wzbogaca!

W byłej dzielnicy pruskiej mamy 250.000 drobnych rolników i około 50.000 robotników rolnych czyli razem około 300.000 tysięcy rodzin.

Gdyby każdy drobny rolnik i robotnik rolny składał do Kasy Spółdzielczej Parcelacyjno-Osadniczej w Grudziądzu po dziesięć złotych miesięcznie to z tego uzbierałoby się trzydzieści sześć milionów złotych na rok.

Mając taką sumę pieniędzy można by było rozparcelować co najmniej trzysta majątków i utworzyć 15.000 do 30.000 nowych gospodarstw.

Rolnicy i Robotnicy Rolni oszczędzajcie!

(8188)
W jedności naszej — leży nasza wielka siła. Nie zrażajcie się tem, że parcelacja rządowa idzie powoli, jeśli zbierzemy poważne sumy gotówki, to sami będziemy mogli parcelację przyspieszyć. Tylko oszczędzajcie!

ZARZĄD KASY SPÓDZIELCZEJ PARCELACYJNO - OSADNICZEJ w GRUDZIĄDZU.

Plac 23-go Stycznia nr. 21.
Telefon nr. 390. Konto P. K. O. 206.780

Kino
CORSO
DZIŚ PREMIERA!
KEN MAYNARD
w filmie p. t.
„Djabelski Jeździec”

KRONIKA

Bydgoszcz, dnia 4 sierpnia 1928 roku.

KALENDARZYK.

Dziś: Dominika wynn., Eufronjusza.
Jutro: M. B. Snieżnej, Afry m.
Wschód słońca o godz. 4.23.
Zachód słońca o godz. 19.47.

DYŻUR NOCNY W APTEKACH.

Od poniedziałku, 30. VII. 28 r. do poniedziałku 6. VIII. 28 r. dyżurują:
1. Apteka pod Aniołem, ul. Gdańska;
2. Apteka Kuźaja, ul. Długa;
3. Apteka pod Łabędziem, ul. Gdańska.

Wypożyczalnia książek „Lektor”, ulica Gdańska 141, otwarta codziennie od godziny 8 rano do 6 wieczór. Telefon 1739.

Zakończyły jednego i tego samego dnia swe bytowanie dwa dzienniki o skrajnie odmiennych tendencjach. Mianowicie w Krakowie przestała wychodzić sanacyjna „Nowa Reforma” a w Warszawie organ p. Stronńskiego „Warszawianka” znana z nieprzejednanego wobec Belwederu stanowiska.

O ile nad „Warszawianką” można przejść zupełnie obojętnie do porządku dziennego, to „Nowa Reforma” budzi pewne smętne wspomnienia. Pismo to, mające za sobą piękną tradycję, po wojnie poczęło beznadziejnie chylić się ku upadkowi. Nabył je wtedy, a raczej przejął je tylko poseł Marjan Dąbrowski, wydawca „Ilustr. Kurjera Codziennego”. Wziął sobie ten niepotrzebny kłopot na głowę (pismo przynosiłoby deficyt) poto tylko, aby starego i zasłużonego redaktora „Nowej Reformy”, Michała Konopińskiego, zostawić nadal przy biurku redakcyjnym. Bo śmierć pisma stałaby się i śmiercią tego zasłużonego pisarza.

To też Konopiński, dzięki Dąbrowskiemu, obchodził zeszłego roku jubileusz swej pracy dziennikarskiej, i umarł przed 2 miesiącami na swej ukochanej placówce, w otoczeniu kolegów i w atmosferze, która mu śmierć uczyniła lekką.

Było do przewidzenia, że ze śmiercią Konopińskiego i „Nowa Reforma” zakończy swe istnienie. I tak się też stało.

TEATR MIEJSKI.

Dziś, w sobotę, świetna komedia amerykańska Johnsona p. t. „Fenomenalna umowa” z koncertowo zgranym zespołem artystycznym.

W niedzielę, po raz ostatni, „Kredowe koło” Klubunda — przepiękny, owiany czarem i sentymentem poemat dramatyczny osnuty na tle chińskiej legendy jest prawdziwym arcydziełem godnym podziwu.

Poniedziałkowe przedstawienie „Cygańskiej miłości” jest zakupione przez Polski Związek Kolejarców. Początek o godz. 7½. Wszystkie bilety sprzedane.

W połowie przyszłego tygodnia ujrzy światło kinkietów, jedna z najlepszych i najmelodijniejszych operetek O. Straussa p. t. „Bohaterowie”, którą dyrekcja naszego Teatru wyposażyła w nową, wspaniałą oprawę dekoracyjną, oraz malownicze kostjumy. Kierunek muzyczny objął kap. Lewicki, reżyseria spoczywa w rękach J. Józefowicza.

— Dr. Henryk Zbierchowski, nasz współpracownik, wyjechał do Szwecji z wycieczką, jaką dla dziennikarzy polskich zorganizowało szwedzkie ministerstwo spraw zagranicznych. Dr. Zbierchowski wrażenia ze swej podróży opíše w „Dzienniku Bydgoskim”. Na razie przynosiśmy jego wiersz „Skol”, jaki nam nasz sympatyczny poeta przysłał ze Sztokholmu.

— Podatek od lokali. Zwracamy uwagę na umieszczone w dzisiejszym numerze ogłoszenie Urzędu Podatkowego Magistratu w sprawie płatności podatku od lokali za III. kwartał 28 r. oraz podatku od nieruchomości za II. kwartał 28 r.

Ratujmy się przed alkoholem.

Widzimy, ile szkody przynosi społeczeństwu alkohol, ten wróg ludzkości całej. Widzimy, jaki haracz ogromny musi opłacać społeczeństwo na utrzymanie więzień, szpitali i zakładów dla obłąkanych, zapelnionych przez pijaków. Ile nieszczęśliwych kalek, idjotów, matolek, niezdolnych do pracy dzieci pijaków, musi utrzymywać społeczeństwo. A ile zbrodni, ile nieszczęść spowodowała alkohol, ile łez wylanych przez nieszczęśliwe żony, matki, i dzieci pijaków. To też walka z tym strasznym szkodnikiem, z tym szatanem jest obowiązkiem każdego, komu leży na sercu szczęście i przyszłość kraju. Towarzystwo Abstynentów właśnie na cele tej walki urzędują w nadchodzącą niedzielę kwestę na ulicach miasta Bydgoszczy. Niechże każdy da swój grosik, pomnąc, że dokłada swą cegiełkę pod budowę szczęśliwej przyszłości Ojczyzny.

Odezwa.

Nawiązując do ogłoszonego już w piśmiech miejscowych przez Komitet Obchodu Uroczystości 6. VIII. 1928 r. w Bydgoszczy programu tej uroczystości, Magistrat ze swej strony zwraca się z apelem do społeczeństwa miasta Bydgoszczy, aby 6. VIII. 28 r. w wielkopomnym dniu powstania Wojska Polskiego dało wyraz swym uczuciom patriotycznym przez ozdobienie swych domów flagami.

W nieobecności Prezydenta miasta

(—) Dr. Chmielarski,
wiceprezydent miasta.

Bydgoszcz zatruta tajemniczym gazem!

Może to i nie fosgen, ale w każdym razie coś podobnego obrzydliwego i niebezpiecznego. Terenem, na którym się ten groźny gość pojawił, była okolica gazowni w kilkusetmetrowym promieniu.

W gazowni od dłuższego czasu już coś montują i naprawiają. Oba zbiorniki zostały obnażone z ich pokrycia. Powietrze dokoła gazowni było w ostatnich dniach trudniejsze do zniesienia niż zwykle. Ale dopiero dziś w nocy nastąpił krytyczny moment.

Mieszkańcy okolicznych ulic dziś rano między 1—3 poczuli w mieszkaniach duszący gaz. Wielu sądząc, że pochodzi

— Walki zapaśnicze w ogrodzie Kocerki (Pater) cieszą się coraz większym powodzeniem. Przypisać to — zdaje się — należy wysiłkom kierownika igrzysk p. Lubuski, który dokłada starań, aby poziom walk podnieść i dać publiczności możność poznania gry sił i zreczności, pozbawionej brutalności. Starania te odbyły się wyraźnie na przebiegu walk wczorajszych. W pierwszej parze walczyli Roggenbaum (Niemcy) i Sam Sandi (Kamerun). Walka, prowadzona w stylu bardzo pięknym, nie dała rezultatu. Wielkiej siły Niemca przeciwdziałała się zreczność i żelazny kark Murzyna. W drugiej parze spotkali się: młodociany (22-letni) Pomorzanie Maciejewski i kolos bawarski Michelson, górujący samą wagą o jakieś 50 kg nad M. Walka skończyła się kłęką Maciejewskiego, spowodowaną złamaniem mostku. W trzeciej rundzie spotkał się technik Morton (Finlandja) z tajemniczą „Czarna maska”, zreczną i ruchliwą jak Pantera. W szóstej minucie „Czarna Maska” łopatkami zakryła matę. Tak szybko zwycięstwo Mortona było nieco niezasłużone. „Czarnej Masce” zaszkoziła krepująca oddech — maska. Jako czwarta para stanęli do walki: Łotysz Lelkajs i zapaśnik żydowski Faktor. Walkę tę musiano po 20 minutach przerwać skutkiem nadwężenia karku Faktora przy użyciu pojedynczego nelsona (chwytu całkiem prawidłowego) przez Lelkajsa. Publiczność w tym wypadku zupełnie niesłusznie darzyła Łotyza okrzykami oburzenia. Łotysz walczył prawidłowo, a że kark „Samsona XX wieku” jego żelaznego uścisku nie wytrzymał, to już nie jego wina.

Dziś staje do walki po raz pierwszy Baderski. Pożatem walczyć będą: Morto - Lelkajs, Michelson - Roggenbaum, Sam Sandi - Szternberg. W niedzielę dalszy ciąg zapaśców.

— Narodziny Wojska Polskiego obchodzić będzie Tow. Powstańców i Wojaków Szwedzko poza oficjalną częścią w „Strzelnicy”. Wymarsz uczestników do „Strzelnicy” z ulicy Orła w niedzielę o godz. 3 po poł.

on z samego domu, poczęło otwierać okna. I teraz dopiero ze dworu buchnęło do mieszkań powietrze, którem nie można było oddychać. Drażniła ono błony śluzowe i pobudzało do silnego kaszlu, wywołując równocześnie mdłości i wymioty. To trwało do 3 rano. Promień działania tych gazów był tak rozległy, że sięgał np. aż poza ulicę Markwartą.

Może pan dr. Ziętak jako fizyk powiatowy zajmie się tem niezwykłym zjawiskiem i pouczy gazownie, że porządku u siebie powinna zrobić w ten sposób, aby sąsiadom nie zatruci atmosferę i w nocy nie wywoływać pośród nich paniki.

— Zapisy robotników na wyjazd do Francji. Państwowy Urząd Pośrednictwa Pracy w Bydgoszczy (Grodzka 32) podaje do wiadomości zainteresowanych, że uskutecznia jeszcze do dnia 13 bm. zapisy robotników (głównie) na wyjazd do Francji, do robót w kopalniach rudy żelaznej. Rekrutacja odbędzie się dnia 14 sierpnia br. Kandydaci winni w dniu rekrutacji wykazać się przed komisją następującymi dokumentami: 1) dowodem osobistym (tożsamości), 2) świadectwami wojskowymi (roczniki do lat 26 zezwoleniem Pow. Komendy Uzupelnień i 3) świadectwami zwolnienia z pracy.

— Wieczorek towarzyski, połączony z koncertem, urządza dziś w sobotę o godz. 20-ej Bydgoskie Towarzystwo Wioślarskie dla członków, ich rodzin jak i sympatyków klubu, na przystani, ul. Bernardyńska. Program wieczorku wielce arozmaicony. Specjalne wiadomości radjowe z Olimpiady amsterdamskiej, przejazd iluminowanymi motorówkami po Brdzie, rześista iluminacja przystani. Wstęp na przystań bezpłatny. Spodziewać się należy, że druhaży jak i druhowie bratnich klubów oraz wszyscy sympatycy naszych B. T. W-iaków, będą na wieczorku licznie reprezentowani.

— Kradzież roweru. W przedsiönku Miejskiej Kasy Chorych, znowu skradziono dnia 3 bm. rower na szkodę p. Bolesława Nitki, zamieszkałego przy ulicy Śniadeckich 38. Tyle już wypadków kradzieży rowerów zdarzyło się w przedsiönku Kasy, że dziwić się należy, że są jeszcze tak nierozważni, że mimo ostrzeżeń z naszej strony, pozostawiają jeszcze rowery bez dozoru.

— Najechanie samochodem. Dnia 3 bm. o godzinie 15-ej w ulicy Bernardyńskiej najechany został przez samochód P. Z. 43627, pałac Antoni Stark, zamieszkały przy ulicy ks. Skorupki 106. Odnosił on dotkliwie obrażenia cielesne; po udzieleniu mu pomocy w zakładzie Św. Florjana, udał się do domu. Dochodzenia wysłwielia, kto ponosi winę.

REKORD w Grand Cafe
CORSO
Codziennie śpiew i koncert
Muzyka Banjo
Kuchnia prowadzona pod kierownictwem
znanego fachowca.
Trunki i napoje dobrze pielęgnowane.

Przypominamy,

że jutro w niedzielę odbędzie się uroczysty obchód 35-tej rocznicy istnienia Towarzystwa Polsko Katolickich Robotników przy Farze, połączony z poświęceniem nowego sztandaru.

W sobotę, dnia 4 sierpnia:

o godz. 7 wiecz. złożenie wieńców na grobach: pierwszego patrona i założyciela towarzystwa ś. p. ks. dziekana dr. Choraszewskiego, oraz długoletniego patrona ś. p. ks. prob. Markwartą.

W niedzielę, dnia 5 sierpnia:

o godz. 8.30 zbiórka towarzystw i delegacji w ogrodzie Patzera; o godz. 9.30 wymarsz po sztandar i do Farzy; o godz. 10.15 uroczysta msza św. celebrowana przez patrona T-wa Przewielebnego ks. prałata Malczewskiego i poświęcenie sztandaru. Kazanie okolicznościowe wygłosi gener. sekretarz ksiądz Michałowicz z Poznania; o godzinie 11.45 pochód przez miasto do ogrodu Patzera na uroczystościowe zebranie: 1) Śpiew chóru św. Wojciecha; 2) Zagajenie oraz powitanie gości przez prezesa p. Modrakowskiego; 3) Oddanie przewodnictwa patronowi Przew. ks. prał. Malczewskiemu; 4) Sprawozdanie sekretarza z działalności Towarzystwa; 5) Referat generalnego sekretarza ks. Michałowicza z Poznania; 6) Wręczenie dyplomów zasłużonym członkom; 7) Składanie życzeń i wbijanie gwoździ pamiątkowych; 8) Zakończenie ogólnym śpiewem „My chcemy Boga”. — Wspólny obiad.

O godz. 4 koncert w ogrodzie Kocerki i różne gry towarzyskie. O godz. 7 zabawa taneczna na sali.

Wioślarze klubów: B. T. W., Gryfu i B. K. W. biorą udział w niedzielę w uroczystym obchodzie „Odbudowy Siły Zbrojnej” Rzeczypospolitej Polski. Zbiórka o godz. 9-tej na Placu Wolności.

ROZKAZY

Apeluje się do wszystkich członków Tow. Marynarzy o wzięcie gremjalnego udziału w uroczystym obchodzie odbudowy siły zbrojnej Rzeczypospolitej Polskiej, w niedzielę dnia 5 bm.

Zbiórka o godz. 8.30 w Resursie Kupieckiej.

Zarząd Zw. Tow. Marynarzy R. P. w Bydgoszczy

Kpt. Burzyński, prezes. Ziemiński, sekr. Zarząd Tow. Marynarzy w Bydgoszczy. Nałazek, prezes. Mazurkiewicz, sekr.

PROGRAM W KINACH.

KRYSTAL. Jednym z najwięcej interesujących dzieł filmowych repertuaru kina „Kryształ” okazał się dramat „Tułaczka księżnej Trubekkiej”, czyli przeżycia panny z rodziny arystokratycznej podczas rewolucji w Rosji i za granicą. Nadprogram farsa i tygodnik. Razem 13 aktów.

NOWOŚCI demonstruje w dalszym ciągu arcydzieło filmowe p. t. „Gehenna miłości” (Drut kołczasty) wzruszający dramat, ilustrujący przeżycia jeńców wojennych, z udziałem wybitnych artystów z Polą Negri w roli głównej. Nadprogram.

MARYSIENKA W niedzielę premiera farsy p. t. „Dama z rekordem światowym”. Fabuła porusza problem, co jest droższym dla człowieka sportowego (kobiety) honory świata zawodowego czy serce kochanka, czy małżonka. Dziś w sobotę po raz ostatni „Mocarz świata” z Pawłem Węgarzem w roli głównej.

CORSO. Dziś wchodzi na ekran dramat w 10 aktach p. t. „Djabelski jeździec”. W roli tytułowej zwycięzca Toma Mixa, Men Maynard. Prócz tego nadprogram. Razem 12 akt. Początek w niedzielę o 2.45.

Marysienka
Początek w niedzielę o godzinie 8.30
w sobotę o godzinie 7.00 i 9.00.

W
niedziela
premiera!

Dama z Rekordem Światowym

szampańsko-
sportowa farsa
z czarującą

LEE PARRY

Dziś w sobotę poraz ostatni
„MOCARZ ŚWIATA”
z PAWŁEM WĘGARZEM w roli

Głosy fachowców w sprawie ruchu samochodowego.

W sprawie mnożących się coraz więcej wypadków samochodowych, otrzymujemy z kół fachowych wyjaśnienie najważniejszych przyczyn, powodujących katastrofy oraz środki, zastosowanie których niewątpliwie wpłynie na złagodzenie tej plagi, jaką są najechania samochodami. Dwoma najważniejszymi przyczynami wypadków są: 1. brak dostatecznie wyszkolonych szoferów i 2. nieuwaga publiczności. W pierwszym wypadku kuratorze szkolne wraz z komisją egzaminacyjną wojewódzką muszą baczyć na to, aby szofer był dobrze wyszkolony. Szkoły szoferskie winne być ostro kontrolowane — jak w nich uczą się i czy wogóle nauka trwa przez czas ustawą przepisany oraz czy nauczyciele stoją na wysokości zadania. Najlepszym dowodem jak dobre wykształcenie szofera może zapobiec nieszczęśliwym wypadkom jest to, że starym, doświadczonym szoferom bardzo rzadko zdarza się wypadek najechania, a natomiast najczęściej powoduje wypadki nowa generacja szoferów, nie przestrzegając należycie środków ostrożności.

Ale nic dziwnego, jeżeli widzimy, że sam nauczyciel szoferów daje taki przykład, jeżdżąc po mieście motocyklem lub autem 40—50 km. na godzinę.

W drugim wypadku należy przyznać publiczności, aby stosowała się ściśle do przepisów policyjnych o zachowaniu ostrożności w ruchu pieszym. A więc, aby nie schodzą z traktuarów na jezdnię i aby przy przechodzeniu z jednej strony ulicy na drugą, najpierw rozejrzeć się dobrze na wszystkie strony, a potem jeżeli nie zauważy się przeszkody — przejść szybko przez jezdnię.

W innych krajach, jak w Niemczech, Anglii, Ameryce, nauczyciele uczą w szkołach uczniów, jak należy zachować się na ulicach wobec ruchu samochodowego, to samo nauczanie winno być zaprowadzone i u nas. Władze zaś winny wydać jak najprędzej ostre zarządzenie co do ruchu pieszego w mieście i nie stosujących się do tych zarządzeń pociągać do odpowiedzialności.

Powracając jeszcze do szkół szoferskich, nadmienić należy, że wykształcenie szoferów nie powinno być traktowane z punktu widzenia finansowego, lecz z punktu dobra i bezpieczeństwa społecznego. Do komisji przy kuratorjum powinien być powołany szofer zawodowy, wyznaczony przez Związek szoferów z prawem głosu i prawem kontrolowania szkół, odpowiedzialny przed związkiem za wykształcenie szofera.

Te wywody, pochodzące z kół szoferskich, są słuszne i z małymi zastrzeżeniami łączymy się z nimi.

Z Sokoła Żeńskiego.

W środę, dnia 1. bm. odbyło się zebranie plenarne „Żeńskiego Sokoła”, które zajął p. prof. Albrychtowa, witając p. Jaworowiczową, członkinią tegoż tow., biorącą żywy udział w życiu społecznym.

Po odczytaniu protokołu z ostatniego zebrania, który przyjęto bez zmiany, przyjęto kilka nowych członkiń, poczem wiceprzewodnicząca p. Albrychtowa w pięknie opracowanym odczycie zdała sprawozdanie z walnego posiedzenia Wydziału Sokolic, które odbyło się w dniu 3. 6. br. w Warszawie. Naczelnicza p. Hoffmannówna zaś złożyła sprawozdanie z I. i II. kursu instruktorskiego w Kozłowie, w którym brały udział p. Wieczorkowa, Hoffmannówna i Żółkiewiczówna. W dyskusji skierował naczelnik Okr. V. kilka pytań pod adresem naczelniczki, dotyczących kursu, wyrażając „Sokołowi Żeńskiemu”, który na gruncie m. Bydgoszczy ma rację bytu, pełne uznanie. Równocześnie skierował naczelnik okr. z polecenia komitetu honorowego prośbę, by drużyna ćwicząca wystąpiła w dniu 5. bm. podczas uroczystości, którą obchodzi społeczeństwo z okazji 14-lecia narodzin wojska polskiego z ćwiczeniami, by tym samym przysłużyła się dobrej sprawie — Ojczyźnie. W odpowiedzi przewodnicząca p. Albrychtowa oświadczyła, że zarząd na ostatnim zebraniu postanowił wysłać drużynę ćwiczącą na zlot do Torunia, tak że wobec powiadomienia Torunia trudno zarządzenie odwołać. Zresztą przyłączy się „Sokół Żeński” bardzo chętnie do wszystkich imprez na miejscu, gdy tylko zawiadomiony zostanie dość wcześniej, co się w tym wypadku niestety nie stało.

Po zakończeniu powyższych spraw wręczono p. Jankowskiej za uzyskanie w dniu 3 maja br. II miejsce w lekkiej atletyce dyplom.

W wolnych głosach zabierały głos pp. Cholewicka, Hoffmannówna, Sienkiewiczowa, Żukowska itd. przyczem przedstawiono tymczasowy program zabawy, która odbyć się ma w dniu 19. bm. i podczas której to drużyna ćwicząca wystąpi z najrozmaitszymi ćwiczeniami.

Po wyczerpaniu porządku obrad odśpiewano na zakończenie jedną zwrotkę „Choć burza huczy w koło nas”.

Rodzice!

Dbajcie o zdrowie swych dzieci!

W zdrowym ciele zdrowy duch! — Zdrowie to skarb najdroższy. Podstawą tego skarbu jest uprawianie racjonalnej gimnastyki.

Rodzice, kochające dzieci, w pierwszym rzędzie dbają o to, by w młodym wieku zahartować ich zdrowie i uczynić organizm odpornym na wszelkie choroby.

Zarząd Żeńskiego Sokoła zanoszą gorącą prośbę do rodziców i opiekunów, by swe dzieci posyłał regularnie na ćwiczenia gimnastyczne, które po jedno-miesięcznym wyczerpaniu rozpoczęły się właśnie i regularnie odbywać się będą, jak dotąd, w hali gimn. klasycznej przy ul. Krasieńskiego (we wtorki od 5—7 wiecz. dla młodzieży, a dla druhen we wtorki i czwartki od 7—9-ej).

Szlachetne usiłowania żeńskiego „Sokoła” tembardziej zasługują na poparciu, że zarząd otacza tak młodzież jak i drużyny starszych na ćwiczeniach czułą opieką. To też zachęcamy wszystkich zainteresowanych, by nie tylko posyłał swe córki, ale i panie same wstępowały w szeregi „Sokoła” Żeńskiego. Sympatycy niechaj przez jednanie członkiń przyczyniają się do powiększenia szeregów „Sokoła Żeńskiego”!

Przy słabym trawieniu, małowartości, wychudnięciu, blednicy, chorobach gruczołów, wysypkach skórnych i czyrakach, reguluje naturalna woda gorzka „Franciszka Józefa” tak ważną obecnie działalność kiszki. Znani lekarze specjaliści przekonali się, że nawet najwrażliwsze dzieci dobrze znoszą wodę „Franciszka Józefa”. Żądać w aptekach i drogeriach!

Tapety, ceraty, linoleum

poleca w wielkim wyborze po bardzo niskich cenach
WYSIEKOWY DOM TAPET
S. Strzyżuk, Bydgoszcz, ul. Długa nr. 34
Założono 1904 (16085) Telefon 1239

Broń i amunicję

kupuje się najkorzystniej w firmie 17869
„Huberius” Grodzka 16
narożnik Mostowej, telefon 652. Naprawa broni.

Kierownik fartaku

poznaczyk, żonaty, lat 30, z długoletnią praktyką samodzielną w większym tartaku na Pomorzu, obeznany dokładnie z rynkami krajowymi oraz zagranicznymi

poszukuje odpowiedniej posady zaraz lub później. Łask. oferty pod „W. N. W.” do admin. Dziennika Bydgoskiego. (20352)

Anodówki Bateriae
Żądajcie
we wszystkich składach elektrotechnicznych i radiowych, niezrównanych jakości
baterji anodowych
baterji do lamp elektrycznych i kieszonkowych, latarek, elementów marki
„TYTAN”
Latarki Elementy

Zniżka kolejowa na Złot Sokół w Toruniu.

Ministerstwo komunikacji, uznając Złot Sokół IV Okręgu Dzielnicy Pomorskiej, który się odbędzie w Toruniu w dniach 4 i 5 sierpnia br., jako sprawę ważną i konieczną dla publiczności stwierdzenia sprawności zwołania Sokolstwa z różnych stron i przekonania się o stanie ćwiczeń — przyznało ćwiczącym sokołom i sokolicom bezpłatną jazdę powrotną, niećwiczącym zaś 66 procentową zniżkę przy zakupie biletów powrotnych. — Jest to wielkie ułatwienie, które powinno dopomóc do jaknajliczniejszego udziału Sokolstwa w zlocie.

Z TEATRU MIEJSKIEGO.

„Fenomenalna umowa”

Komedja amerykańska w 3 aktach
Larry Jahnsona

Humor amerykański ma to do siebie, że lubi ocierać się o sfery, pochłonięte żądzą spekulacji pieniężnych, i, co za tem najczęściej idzie, o... kryminał. Najnowsza premiera w Teatrze Miejskim nie dała pod tym względem nic nowego, ponieważ sztuka urobiona była na wzór dwóch znanych już komedji: „Potasz i Perlmutter” oraz „Potęga reklamy”. Buffonada, pewność siebie, jarmarczna reklama, dużo energii i przedsiębiorczości, a zato bardzo mało — o ile możności jak najmniej — etyki i skrupułów, jeżeli się chce napewno dojść do majątku, to są nici przewodnie, to ukryty morał i czynienie jawna treść życiowa wielu takich utworów amerykańskich, czasem też nieamerykańskich. Iskry humoru krzesze się także ze zbrodni i nieszczęśliwych ludzkości.

Ralph Harris, zrujnowany grą giełdową młodzieniec, naraża się nieopatrznie na zarzut oszustwa i postanawia wobec takiego podwójnego pecha skończyć samobójstwem. Zamiar udaremnia złodziej, który przyszedł okraść mieszkanie. Zaczyna się dziwna nieco komitywa zrujnowanego młodzieńca z opryskiem, i w końcu staje umowa, mocą której złodziej obowiązuje się zamordować w ciągu roku niedosięgo samobójcę, w zamian za co otrzyma z polisy ubezpieczeniowej Rapha Harris'a tysiąc dolarów. Naturalnie wszystko kończy się dobrze, ponieważ młodzieniec zakochał się w córce niby to oszukanego profesora Barret'a i postanowił uczciwą pracą odrobić stracony majątek. Tymczasem nie uczciwa praca ratuje go z kłopotów, tylko jego własny wynalazek, który mu przyjaciel spieniężył.

Sztuka błada — nie daje nikomu szczególnego pola do popisu. M. Melina bawił się prosto w zrujnowanego młodzieńca i zyskał sobie nie małą sympatię, zwłaszcza w akcie trzecim. To jednak jest wszystko, co osiągnął, pomimo doskonałej gry i świetnej nieraz mimiki. Uznanie należy się J. Łuszczewskiemu i St. Łapińskiemu, ponieważ starali się obaj z ogromnym powodzeniem dać z siebie coś nowego a twórczego zarazem. Toteż postać byłego współnika Rapha Harris'a i Czerwonego Billa, złodzieja, są nadzwyczaj pięknymi kreacjami, przynoszącymi chlubę obu wykonawcom. K. Korecki niemniej pracowicie i pięknie scharakteryzował roztargnionego profesora Barret'a. Borski dał dobrą choć typową postać komisarza policji.

Z kobiecych ról na pierwszy plan wysuwa się Joyce, córka prof. Barret'a. Kreowała ją Zofia Niwińska i nie można jej odmówić pełni uznania, a nawet więcej niż uznania, bo wykrzesła z swojej bezbarwnej roli tyle życia i zapału, ile tylko możliwe było. Joyce przedstawiła się nie tylko pięknie, ale i z całym czarem dziewczęcym naiwnej studentki. Z głupich i niemożliwych wprost sytuacji wybrnęła Niwińska po mistrzowsku, przez co nierzalną postać ta nie razila prawie wcale. Dehnelówna grała rolę przyjaciółki, jak zwykle, bardzo dobrze i również usiłowała wlać w ten papierowy twór trochę życia. Bardzo swobodnie grała pielęgniarza. Najwięcej stosunkowo humoru posiada akt trzeci tej słabej bądź co bądź komedji.

Dr. Teodor Brandowski.

Wszystkiemu winien alkohol.

Dnia 1. bm. pewne towarzystwo, złożone z trzech mężczyzn i jednej kobiety, po całonocnej birbantce w Bydgoszczy, udało się rano na „otrzeźwienie” taksówką do Rynkowa. Tam w restauracji p. Szelca, będąc już w dobrze podchmielonym stanie, towarzystwo owe wszczęło między sobą kłótnię, a następnie zacięła bójkę, która toczyła się nie tylko na pięści i laski, ale również kufle, talerze i butelki były w robocie. W chaosie walki, jeden z mężczyzn uderzył swą współtowarzyszkę zabawy, która będąc niewiastą energiczną i nie „od parady”, nie została dłużną „dżentelmenowi”, lecz chwyciwszy krzesło, tak mu nim zaważyła o głowę, że upadł i miał już dosyć „zabawy”. Towarzystwo nie zatroszczyło się też o niego, lecz zostawiwszy go własnemu losowi, odjechało. Gdy jednak poturbowany przyszedł do siebie, zbudził się w nim duch wojowniczy; wyszedł więc na most kolejowy i tam począł zaciepać robotników i kolejarzy, szukając awantury. Raz i drugi ustąpił mu z „drogi”, widząc człowieka pijanego, ale gdy było im już tego za wiele, wzięli pana brata i zamknęli aż do wytrzeźwienia w jednej z ubikacji kolejowych. Tam atoli tak zaczął się awanturować, tłukąc okna i drzwi, że musiano zawezwać policję z Bydgoszczy, która go dopiero uspokoiła i perswazjami utuliła do błęgiego snu. Gdy wytrzeźwiał spisano z nim protokół i sprawę skierowano do sądu. Napewno, przyszedłszy do przytomności, przeklinał tego, kto pierwszy wynalazł alkohol.

— Zwiedzenie Gazowni Miejskiej. Korzystając z udzielonego przez Szan. Dyrekcję Gazowni Miejskiej zezwolenia, grono drukarzy bydgoskich w dniu 31 lipca miało możność zapoznać się ze sposobem wytwarzania tak ważnego dla gospodarstwa życia produktu, jakim jest gaz. Gazomistrz p. Teodziecki, w sposób najbardziej treściwy, przedstawił zwiedzającym poszczególne etapy wytwórczości gazu, koksu, smoły, amoniaku, benzolu itp. produktów, bez których przemysł krajowy nie może się obejść. Za zezwolenie zwiedzenia, tak ważnej dla naszego miasta jednostki gospodarczej, Związek Zawodowy Drukarzy i Pokr. Zawodów w Polsce, oddział Bydgoszcz, składa Szan. Dyrekcji Gazowni Miejskiej oraz gazomistrzowi p. Teodzieckiemu za fachowe objaśnienia, najserdeczniejsze podziękowanie.

— Ujęcie włamywacza. Onegdaj ujęty został niejaki Gałasiński Stanisław, mechanik, liczący lat 27, zamieszkały w Toruniu, ul. Kofłataja 3. Włamał się on z 29 na 30 w nocy do składu rowerów Heleny Szymczak w Fordonie i skradł rower, 12 węży, 42 opon, lampki karbitowe oraz 60 zł gotówki, ogólnej wartości 615 zł. Rzeczy wszystkie z wyjątkiem gotówki zostały złodziejaskowi odebrane i zwrócone poszkodowanej.

— Spłoszony koń. Dnia 31 ub. m. o godz. 7,30 wieczorem przy ulicy Gdańskiej obok hotelu „Pod Orłem”, woźnica firmy „Ekspres” pozostawił bez dozoru konia, zaprzężonego do platformy. Koń spłoszony nadjeżdżającym tramwajem, poniósł, łamiąc w kawały wóz i uszkodził drugi, należący do wymienionej firmy, który to wóz również stał na ulicy. Powiadomiony o wypadku woźnica, pobiegł za rozbieganym koniem i zdołał go przytrzymać w parku na Placu Wolności. Szczęściem wypadku z ludźmi nie było. Woźnice nie powinni ani na chwilę pozostawiać koni bez dozoru, gdyż bardzo łatwo może się stać nieszczęście.

— Za wywołanie awantury przy ul. Dworcowej, aresztowano wczoraj wieczorem kobietę lekkich obyczajów niejaka Molik Annę, która była w pijanym stanie.

Wycieczka w Góry Świętokrzyskie.

Oddział toruńskiego Polskiego Tow. Krajoznawczego zamierza urządzić około 10-dniową wycieczkę turystyczno-krajoznawczą w Góry Świętokrzyskie i okolice. W programie zwiedzania są przewidziane Opoczno, zamek w Ujeździe, Tomaszów Mazowiecki, Spała, dalej Sandomierz, pałac w Tarnobrzegu, Dzików, Opatów, Kielce, Olkusz, Ojców i Kraków. Powrót przez Częstochowę.

Wyjazd jest przewidziany 8 sierpnia 1928 r. Ze względu na niskie koszty i możność poznania całej pięknej polaci kraju zachęcamy do zapisywania się u p. Rekiśiewicza w Toruniu ul. Szopna 24, II. p. do dnia 4 sierpnia br. przy równoczesnej wpłacie 30 złotych.

Koszty całej wycieczki wraz wyżywieniem i noclegami w schroniskach krajoznawczych obliczone są na około 100 złotych.

Goście mile widziani.

ZE SPORTU.

W niedzielę, dnia 5. bm. o godz. 16. odbęda się zawody w piłkę nożną pomiędzy K. S. „Sparta” i K. S. „Amator” na boisku 62. p. p. przy ul. Warszawskiej.

„Pierwszy krok pływacki”.

W niedzielę, dnia 12. sierpnia, o godz. 15.30, odbęda się w pływalni garnizonowej zawody pływackie dla pływaków początkujących, niestowarzyszonych, pań i panów, w wieku od lat 10. Pływanie odbęda się stylem dowolnym, na przestrzeni 25 i 50 mtr.

Zgłoszenia przyjmuje firma Sport-Błoch, ul. Śniadeckich 40.

Dotychczas zgłosili się: Chelewski Kazimierz, Witkowski Henryk, Szulczewski Alfons, Lewiński Konrad, Raciszewski Witold, Skurcz E., Lewandowski J., Gaca Cz., Mazur A., Borysiak Fr., Nowicki St., Stęszewski M., Cyprys A., Mazurówna M., Stelmach K., Pawlak Cz., Kuberski T. Razem dotychczas zgłosiło się 17 pływaków.

Trener pływacki.

W poniedziałek, dnia 6. bm. przybywa do Bydgoszczy zagraniczny trener pływacki. Treningi odbywać się będą w pływalni garnizonowej, począwszy od wtorku, dnia 7. bm., od godz. 14 do 20-ej. Opłata za cały kurs wynosi 1 zł. od osoby. Kandydaci otrzymują legitymacje uprawniające do korzystania z kursu.

Zawody pływackie w Toruniu.

W niedzielę, 5. bm. odbęda się w Toruniu międzyklubowe zawody pływackie z udziałem najlepszych sił z całej Polski. Zawody odbęda się w Porcie Zimowym, wejście od ul. Bydgoskiej koło Grzyba, lub też od ul. Rybaki. Program zawodów obejmować będzie biegi: 50, 100, 200, 400 mtr. styl dowolny i klasyczny dla pań i panów; sztafety 5×50, 4×100 i 3×100 trzystylowy, oraz skoki z trampoliny: jaskółka w tył, delfin, salto. Spodziewany jest liczny zjazd gości z całego Pomorza. Początek zawodów o godzinie 15-ej.

Prezydenta Rzplitej. (znania).

po pracę, daje wiele nie tylko satysfakcji, ale moralnego zadowolenia na przebieg i doświadczeń, którym podlegało w latach minionych przedewszystkiem kupiectwo naszych dzielnic.

Wzrost dalszy praktyczny należy też znaleźć w zapowiedzi P. Prezydenta, na rok przyszły — poza wszelkimi innymi przyjazdami, związanymi z Wyprawą — przybędzie na specjalny obrotowy gospodarski wycieczki, dając tem samem wyraz żywego zainteresowania tej gałęzi produkcji, które są podwaliną naszej gospodarczej siły. Zainteresowania swego dał też specjalny wyjazd, gdy w powrotnej drodze z Bydgoszy spędził na stacji doświadczalnej Włoszanowie p. Janówcem nie 20 minut, a przeszło 1½ godziny, zapoznając z doskonałymi wynikami prac stałkowej odmiana żyta włoszanowego — rodzima — pobila tak ongi amowane żyta „petkuskiego”.

W takich pozytywnych rezultatów i z tych dziedzin zoczył P. Prezydent, że podczas swego dwutygodniowego wyjazdu. I wtedy z szczerą radością podzielił na konferencji w dyrekcji Wyw. że szczęśliwym będzie dla niego otwarcie Wystawy, tego pokazu polskiej i swoim i obcym.

Wzrost taki ogólny bilans z pobytu P. Prezydenta, daleki od ścisłości, a tylko określający pewne — coby — istotniejsze momenty.

W efekcie zaś bezpośrednim po spełnieniu trudnych reprezentacyjnych wyjazdów na dłuższe wywczasy p. wojew. Bydgoski; zastępuje go nowy wicewzrostoda p. Olpiński.

Zjazd Zw. Cechów Krawieckich w Poznaniu.

W ub. niedzielę w Poznaniu odbył się zjazd Związku Cechów Krawieckich. Po nabożeństwie zebranie delegatów zajął prezes Związku p. Trawiński.

Już z przemówienia prezesa wynikało, że największą troską Związku jest oswojenie członków od niepomiernych podatków, które rzemiosło gnębia.

Sprawozdanie z działalności Związku przedstawił w ogólnych zarysach prezes Trawiński, szczegółowo sekretarz Latanowicz. Związek dzieli się na 7 okręgów: 1. Poznań, 2. Krotoszyń, 3. Kępno, 4. Rawicz, 5. Szamotuły, 6. Bydgoszcz, 7. Gniezno. Na ogólną liczbę wielkopolskich cechów krawieckich 51, należą do Związku 22 z liczbą około 1050 członków. W ostatnim roku przystąpiło 8 z 413 członków.

Dotkliwą bolączką Związku jest opieszałość cechów w płaceniu składek. Zamiast 2000 złotych wpłynęło w roku zeszłym tylko 500.

Szkola dokształcająca dla młodzieży rzemieślniczej żeńskiej w Poznaniu była celem opieki zarządu. Delegatem Związku przy tej szkole jest od szeregu lat pani Gąsiorowska. W skład zarządu szkoły z ramienia Związku wchodzi: Gąsiorowska, Januskiewiczówna, i J. Bąkowski. Do szkoły uczęszcza 450 uczennic. Szkołę subwencjonuje Min. W. R. i O. P. w kwocie 28.000 zł rocznie.

Sprawa Powszechnej Wystawy Krajowej była przedmiotem zainteresowania się zarządu. Komitet Wystawowy nie daje jednak pewnych gwarancji, że sprawę przeprowadzi korzystnie dla rzemiosła. Związek zaś nie może się odważyć na wystawienie osobnego gmachu dla rzemiosła.

Podatki pośrednie obrotowe są u nas pewnego rodzaju prawem wyjątkowym przeciwko interesom miast, w szczególności przeciwko rzemiosłu. Wspólnie ze Związkiem Związków Cechowych dąży zarząd do złagodzenia tego stanu rzeczy.

Ze wszystkich związków rzemieślniczych najlepiej jest zorganizowany rzeźnicki. Przeprowadził on już, i rzeźnicy płacą tylko 2 procent podatku obrotowego w przeciwstawieniu do innych rzemiosł, które płacą 2 i pół procent. Związek krawiecki tego nie osiągnął, gdyż ma skrzydła związane przez brak odpowiednich funduszy na zabiegi związkowe.

Sprawozdanie kasowe przedstawił skarbnik Kapczyński. Imieniem komisji rewizyjnej wniosł p. Kozorecki o udzielenie pokwitowania zarządowi.

W dyskusji pod sprawozdaniami członków zarządu zabierali głos: poseł Miklaszewski, cechmistrz Drabentowicz, syndyk Juszcak, Jan Bak z Szamotuł, Chudziński z Ostrowa, radny Tylczyński, Rogalewski z Ostrzeszowa, Skibiński, Słajner z Leszna, Jurkowski.

Preliminarz na rok 1928-29 przedstawił skarbnik Kapczyński w sumie 2700 zł. Preliminarz przyjęto.

Referat pt. „Rzemiosło a podatki” wygłosił poseł Miklaszewski.

W myśl referatu uchwalono następującą rezolucję:

1. Domagamy się od rządu, aby spowodował jak najrychlejsze wniesienie pod obrady ciała ustawodawczego zamieszczonego projektu reformy naszego ustroju podatkowego z tym jednakowoż, aby uwzględniono postulat rzemiosła krawieckiego, który brzmi: znieść zupełnie a do czasu przeniesienia zmniejszyć do pół procent podatek przemysłowy od obrotu od wszystkich prac, wykonywanych w warsztatach krawieckich, w pierwszym zaś rzędzie w warsztatach krawieckich nie mających materiałów na składzie, a które wykonują prace tylko z powierzonych materiałów.

2. Umorzyć zaległe, a nie wyrównane podatki obrotowe wraz z odsetkami nałożone na krawiectwo.

3. Zjazd potępi tych wszystkich, którzy świadomie uchylają się od płacenia podatków, a cały ciężar podatkowy spychają na ludność miasta.

Do referatu posła Miklaszewskiego przemawiał przedstawiciel Izby Skarbowej p. Cejvar. Zabierali jeszcze głos pp.: Skibiński, Tylczyński i Miklaszewski.

Następnie przyjęto nową ustawę związkową. Wybór nowego zarządu odbył się pod przewodnictwem radcy Berkana. Wyboru dokonano przez akklamację. Wybrano dotychczasowy zarząd ponownie.

Zarząd stanowią: Andrzej Trawiński prezes, Walenty Nowakowski zastępca, Józef Latanowicz sekretarz, Kazimierz Kapczyński skarbnik, Januszczyk Drabentowicz, Gąsiorowska, Kazimierz Krajna, Latoszewski, Nalecka Ludw. — Ostrowo, Matuszewski Aleksander — Września, Skiba Józef — Gostyń, Szczepański Maksymilian — Inowrocław.

Zjazd Cechów Piekarskich.

W sali Ogrodu Zoologicznego w Poznaniu obradował w niedzielę, 29 lipca Zjazd Związku Cechów Piekarskich. Zajął go prezes p. Bartkowski. Przemówienia powitalne wygłosili imieniem Izby Rzemieślniczej p. Staszak, wiceprezes Izby Pokrywka, im. Poznańskiego Cechu Rzeźnickiego p. Syller, im. Zjedn. Cechów, Biesiadecki im. Izby Pom. i p. Sadłowski im. organizacji piekarskiej z Górnego Śląska.

Sprawozdanie w imieniu zarządu za roczny okres pracy składali pp. prezes Bartkowski i Kopydłowski. W okresie sprawozdawczym Związek bardzo wybitnie pracował nad stworzeniem ogólnopolskiej organizacji zawodu piekarskiego. Prace te zostały uwiecznione pomyslnym rezultatem. Po przeprowadzonej dyskusji nad sprawozdaniami Sejmik udzielił ustępującemu zarządowi pokwitowania. Do nowego zarządu wybrano 9 osób, z których z Poznania wyszli pp. Kopydłowski, Sporkowski i Kabaciński.

Po ożywionej dyskusji nad wewnętrznymi organizacyjnymi sprawami, która w pewnym momencie przyjęła charakter burzliwy i przekroczyła formy parlamentarne, obrady zamknięto.

ZMARLI.

Ś. p. Edward Kubiak, kancelista Sądu Okręgowego w Toruniu, powstaniec wielkopolski.

Ś. p. Władysława Pańkowska w Rzeszynie na Kujawach.

Ś. p. Władysław Wiliński, obywatel nakielski, zmarł w Gniewkowie.

Major Rutkowski ustąpił.

Kto będzie następcą? Referendarz Rzóska?

Poznań (tel. wł.) Jak wiadomo szef wojewódzkiego wydziału bezpieczeństwa p. major Rutkowski, który przyszedł z p. woj. Borkowskim ze Lwowa, został powołany do Centrali Min. Spr. Wewn. jako dyrektor wydziału politycznego.

Nie długo tedy urzędował. Jako następcę wymienia się referendarza p. Rzóskę, młodego, lecz nader zdolnego — jednego z najzdolniejszych — urzędnika województwa poznańskiego.

Trudności czyni tylko wzgląd na względnie młody wiek kandydata.

Odbiło się też o uszy informatora Waszego nazwisko obecnego starosty lubawskiego p. Bederskiego, swego czasu szefa prasowego b. wojewody pomorskiego Wachowiaka, a następnie urzędnika w wydziale i prasowym i politycznym. Min. Spraw Wewnętrznych.

Oczywiście wieści te podają z zastrzeżeniem z tem, że o pierwszej kandydaturze myśli się poważnie, o drugiej na razie tylko się mówi.

Słuszności stało się zadość.

P. dyr. Baranowski urzęduje!

Poznań. (tel. wł.) Donosiłem Wam już o rehabilitacji p. dyr. Baranowskiego z Krajowej Ubezpieczalni Krajowej.

Nareszcie na skutek uniewinniającego wyroku wczorajszego dnia objął po latach pięciu p. Baranowski znów swe dawne stanowisko naczelnego dyrektora tej poważnej instytucji wojewódzkiej.

Czeka go trudna praca przeczyszczenia gruntownego tej zachwaszczonej dziś instytucji.

Opinia, która z niekłamaniem zadowoleniem powitała rehabilitację p. dyr. B. ma bezwzględne do niego zaufanie, że uzdrowi instytucję. I z tej też przyczyny towarzyszą objęciu urzędowania przez p. dyr. B. ogólne życzenia na szczęsną i owocną pracę.

45 milionów dolarów na tępienie much zapisał milioner amerykański.

Milioner amerykański Robert B. Wrigton, zebrał ogromny majątek w czasie wojny na fabrykacji karabinów maszynowych, których dostarczał zarówno Stanom Zjednoczonym, jak Entencie. Fabryka jego znajdowała się w Dallas (Texas). Niedawno Wrigton został ukąszony przez jakiegoś jadłowatego owada i mimo wysiłków lekarzy po kilku dniach choroby umarł. Przed śmiercią sporządził testament następującej treści:

„Całe me życie, całą wiedzę i energię poświęciłem fabrykowaniu śmiercionośnej broni przeciw wrogom mego

kraju. Choroba jednak, od której ginę, nauczyła mnie, że największymi i najgroźniejszymi wrogami człowieka, wyniszczającymi więcej obywateli Stanów Zjedn. niż wszelkie kulomioty i działa, — są muchy i inne owady.

Dlatego też cały mój majątek przeznaczam na niszczenie tych wrogów ludzkości. Każdy mieszkaniec Dallas będzie — aż do wyczerpania się mego majątku — otrzymywał bezpłatnie środek niszczący muchy i owady. Jestem przekonany, że w ten sposób wyrządzą ludzkości większą przysługę, niż przez fabrykowanie kulomiotów”!

stości swych oficerów, nawet sztabowych, ale wodzowie pozostawali w domu, łamiąc się w duchu myślami o przegranej batalii partyjnej, która zmogła ideę państwową.

Fakt ten szczególnie podpadł na rauce, gdzie asy endeckie świącili nieobecnością. W tych warunkach tem silniej podpadł i dodatnio był komentowany akt lojalności zarządu wojewódzkiego Chrześcijańskiej Demokracji, która złożyła swe uszanowanie Przedstawicielowi Majestatu Państwa.

Tak tedy bilans pobytu p. Prezydenta w Poznaniu i na Kresach Zachodnich naszych w kierunku realnym przedstawia szereg dodatnich i pozytywnych wartości w kierunku połączenia poczucia scalenia ogólnopolskiego. Oczywiście, że te przeobrażenia nie oznaczają przejścia do sanacji, co się mając „babci endecji” — jak Wy ją nazwyacie.

Co innego bowiem wzmoczenie państwowo-twórczych pierwiastków, a co innego sanacyjna taktyka, wobec której szerokie koła poczynają też mieć swoje poglądy samodzielne, oczyszczające się od zakopconych okularów endeckich.

A inne korzyści? — zapytacie. I tych nie brak.

W pierwszej linii zyskała Powszechna Wystawa Krajowa w Poznaniu, którą nie tylko odwiedził Prezydent, ale z tej okazji ułatwił jej rozmaite zabiegi, którym aż trzech ministrów, prezes oraz naczelny dyrektor Banku Gospodarstwa Krajowego poświęciło specjalne wizyty, uzgadniając z naczelnym dyrektorem Wystawy dr. Wachowiakiem kontynuację dalszej wydatnej pracy, czego dowodem nominacja generalnego komisarza rządowego dla Wystawy w osobie b. wiceministra spraw zagranicznych p. dr. Bertoniego.

Poza Wystawą i szereg organizacji nie wątpli, że ich prace znajdą głębsze zrozumienie u czynników miarodajnych, a także autograf dla kupiectwa, napisany dla ich oficjalnego tygodnika „Świat Kupiecki” mówi bardzo wiele. Uznaje on bowiem konieczność równorzędności kupiectwa w pracy nad rozwojem ekonomicznej potęgi Polski, tej równorzędności, której kupiectwu szereg drugorzędnych władz nie chce przyznać, w ustawie o lichwie degradując kupiectwo do typu wyzyskiwacza.

Szczególny zaś apel do kupiectwa Polski Zachodniej, w którego — jak pisze P. Prezydent — wypróbować liczy

Z sali sądowej.

Sprawa b. naczelnika policji śledczej Bibrowicza przed sądem.

Wczoraj przed pierwszą izbą karną sądu okręgowego, pod przewodnictwem p. sędziego Szurlewicza odbyła się rozprawa przeciw b. naczelnikowi policji śledczej, komisarzowi Antoniemu Bibrowiczowi, oraz przeciw b. posterunkowemu policji śledczej Stanisławowi Bukowskiemu i Franciszkowi Budzie. Akt oskarżenia zarzucał Ant. Bibrowiczowi, że w październiku 1923 r. i z wiosną 1924 r. w Bydgoszczy, jako urzędnik w śledztwie stosował środki przymusowe do wydobycia zeznań z obwinionych, a jednocześnie dopuszczał się na nich urazów cielesnych, krzywdząc na ciele i zdrowiu; Bukowski zaś i Buda oskarżeni byli o to, że działając wspólnie z Bibrowiczem, jako ówczesni posterunkowi policji śledczej w Bydgoszczy, przy pomocy wyżej wyszczególnionych środków, wymuszali z obwinionych zeznania.

Przesłuchanie całego szeregu świadków nie dostarczyło sądowi dowodów winy oskarżonych, dlatego też po naradzie sąd ogłosił wyrok uwalniający wszystkich trzech obwinionych od winy i kary.

W umotywowaniu wyroku, podał sąd, że obciążająco dla oskarżonych zeznawali tylko ci świadkowie, którzy mieli różne zatargi z oskarżonym Bibrowiczem, dlatego też nie można w zupełności polegać na tych zeznaniach, które nie były nawet zgodne z datami. Większość zaś świadków nie zainteresowanych w sprawie zeznawała na korzyść oskarżonych.

Oskarżał prokurator Turasiewicz, oskarżeni bronili się sami.

Nauczyciel Gapiński przegapił sprawę.

Nauczyciel Gapiński ze Żnina, znany krzykacz „30” z czasu wyborów, zaskarżył red. Teskę i pp. Ryszewskiego i Raczyńskiego, jako odpowiedzialnych wówczas o to, że w artykułach sprawozdawczych z wieców wyborczych dopuścili się obrazy i uwłaczali jego osobie. Gdy przyszedł termin, mianowicie w dniu dzisiejszym dnia 4 bm. p. Gapiński, nie stawił się. Wobec tego sąd sprawę umorzył.

Kurkowe Bractwo Strzeleckie, Bydgoszcz przypomina członkom, że wyjazd delegatów na zjazd okręgowy do Gniezna nastąpi dziś, o godzinie 4 po poł. Członkowie, wyjeżdżający do Gniezna na zawody strzeleckie, zbierają się jutro (w niedzielę) rano o godz. 5.45 na dworc. Delegacja, wyznaczona do udziału w uroczystości Tow. Polsko-Katolickich Robotników przy Farze spotyka się o godz. 9.50 obok Muzeum miejskiego.

Baczność, amatorzy strzelania z wiatrówek! Zw. Podof. Rez. Rzp. Polski, Koło Bydgoszcz rozpoczęła w niedzielę w ogrodzie p. Kocerkki (Pater) wielkie strzelanie publ. o cenne nagrody. Kto nie przybędzie wystrzelił sobie wartościowy upominek, sam sobie szkodzi. Poprzednio zobaczył można nagrody w oknie wystawowym p. Piweckiego (sklep rob. ręczny) przy ul. św. Trójcy 27. Więc niech nikt nie traci czasu i przekona się naocznie o doborze nagród i ich wartości.

— **Ofiary.** Sędzia polubowny p. Gierszewski złożył 15 zł. na budowę nowego kościoła na Czyżkówku, 10 zł. na kościół na Szwedero-wie i 25 zł. na odmalowanie kościoła św. Trójcy.

— **Przybłąkany pies.** W miejskim urzędzie policyjnym zgłoszono przybłąkanego psa (dobermana). Prawo własności należy zgłosić w tymże urzędzie, ul. Grodzka 32, pokój 7.

— **Okradzenie okna wystawowego.** W nocy z 2 na 3 bm. niezani sprawcy, dopuścili się okradzenia okna wystawowego w składzie Fajgi Chorowicz, przy ul. Pomorskiej 16. Sprawcy dokonali kradzieży przy pomocy drutu, którym przez otwory wentylacyjne, znajdujące się w ramie okna, wyciągnęli kilkadziesiąt par skarpet, wartości przeszło 100 zł.

— **Okradzenie biednej kobiety.** Dnia 4 bm. w godzinach rannych skradziono ubogiej wdowie, Kulpińskiej Marii, zamieszkałej przy ulicy Babia wieś 4, z szafonierki, uciulanych oszczędnością 409 zł. Rozpacz biednej kobieciny.

— **Prześciancie popierać żydów — woła zdrowy rozsądek narodu!** — pisze ostatni nr. „Szabeskurjera, który wyszedł z pod prasy i zawiera galerję szabesgójów, tym razem z Gniezna. Tytułową str. zdobi karykatura ministra Składkowskiego, charakteryzująca w do-wcipny sposób znany jego okólnik o czystości kraju, który zdaniem Szabeskurjera, najwięcej dotknął brudasów żydowskich na Nalewkach. Poza tem jest szereg zdjęć fotograficznych, aktualnych artykułów i wierszy. Z lokalnych spraw zajmuje się Szabeskurjer drugim fryzjerem żydowskim, który niedawno utworzył swoje przedsiębiorstwo przy ul. Szpitalnej. Za 30 gr. za egz. wszędzie do nabycia. Adres red. i adm. Bydgoszcz, Poznańska 14.

Członkowie Ch. Z. Z.

Organizacja nasza uczestnicy w niedzielę (5 bm.) w uroczystym obchodzie 35-tej rocznicy istnienia bratniego zrzeszenia, Towarzystwa Polsko-Katolickich Robotników przy Farze.

Zbiórka pod sztandarem okręgowym w niedzielę (5 bm.) o godz. 9-tej przed południem w ogrodzie Kocerkki (dawn. Patzer).

Udział członków obowiązkowy.
Zarząd okręgowy.

Z ŻYCIA TOWARZYSTW.

Pomorski okręgowy Związek Pływacki komunikuje wszystkim klubom, biorącym udział w dniu 5 bm. w międzyklubowych zawodach pływackich w Toruniu, że zniżki kolejowe dotychczas nie nadeszły, należy się spodziewać, jednakże, że w ciągu dzisiejszego dnia nadejdą tak że wydawaneby było w terminie. Uprasza się poszczególne kluby o wysłanie jak najwięcej zawodników. Zawody odbędą się w porcie zimowym w Toruniu. Początek zawodów o godz. 3. Czas wyjazdu do Torunia dowolny.

Bydgoski Klub Wioślarek. Kurs pływacki trwać będzie od 6. bm. do 6 września w godzinach 2 do 3 wieczorem codziennie. Zbiórka w piwalni wojskowej.

Stowarzyszenie Kobiet pracujących w handlu i konfekcji. W poniedziałek, 6. bm. o godz. 7 zebranie plenarne.

Tow. ośw. „Lech”. Zebranie w poniedziałek 6. bm. w salce „3 Maja” przy pl. Piastowskim o godz. 8 wiecz. Ważne sprawy.

Bydg. Klub Pływacki. Zawodnicy, którzy wyjeżdżają w niedzielę do Torunia na zawody międzyklubowe stawiają się dziś, w sobotę o godz. 5 w kapielni wojskowej.

Tow. Powstańców i Wojaków „Macierz”. Zebranie miesięczne w poniedziałek 6. bm. o godz. 7 w salce Patzera.

Związek Związku Niższych Funkcjonariuszy i Pracowników Państwowych Koło Bydgoszcz we wtorek, 7. bm. o godz. 7 wiecz. przy ul. Poznańskiej 20.

Sokół VIII. Półroczne walne zebranie w sobotę, 4. bm. o godz. 7 wiecz. w lokalu p. Nowaka przy ul. Toruńskiej 134. Zebranie zarządu godzinę przedtem.

Związek Podoficerów Rezerwy Koło Bydg. Zebranie miesięczne w poniedziałek, 6. bm. o godz. 7.30 w lokalu Patzera.

S. M. P. „Promyk” przy kościele św. Trójcy. W niedzielę, dnia 5. bm. wycieczka obu oddziałów do Łęgnowa. Zbiórka o godz. 1.30 przy kościele.

Tow. ośw. relig. pod opieką św. Ignacego. W niedzielę, 5. bm. o godz. 8.30 rano zbiórka członków w ogrodzie Patzera.

Klub mandolinistów „Dźwięk”. Dziś, w sobotę, o godz. 8 wiecz. zebranie miesięczne, o godz. 7 lekcja I. oddziału u p. Maciniaka, Dolina 2.

Tow. Powst. i Woj. Wilczak-Okole. Zbiórka w niedzielę, dnia 5. bm. o godz. 8.30 na placu Wolności, celem wzięcia udziału w uroczystości.

Tow. śpiewu „Odrodzenie” Bielawy. Dziś wieczorem o 8-iej w lokalu p. Ryterskiego, ul. Senatorska 30, wieczorek-fidułka dla członków w zamkniętym kółku.

„Moniuszko”. Wycieczka do Torunia w niedzielę 5. bm., zbiórka o godz. 6 rano na dworc. Zebranie we wtorek, 7. bm. o godz. 20-tej w salce przy kościele św. Trójcy. Zebranie zarządu w poniedziałek o godz. 19-tej.

Stow. Młodzieży Polskiej „Wolność”. Zebranie informacyjne w sprawie wycieczki dziś w szkole na Bielawkach o 7-iej wiecz.

Towarzystwo Przemysłowo - Rzemieślnicze. Zebranie plenarne we wtorek, 7. bm. o godz. 8 w Ognisku. Na zebranie przybędzie przedstawiciel Urzędu Skarbowego z referatem o podatkach. Przybycie wszystkich członków konieczne. Sympatycy mile widziani.

Klub mandolinistów „Lutnia”. Szczegółowa koleżeńka dzisiaj o 8 ej wiecz. w Domu Czeladzi.

Tow. Terminatorów. Zebranie nadzwyczajne w niedzielę, 5. bm. o godz. 3 po poł. w Domu Czeladzi. Bardzo ważne!

„Canaria” Tow. hodowli kanarków i ochrony ptak. leśnych. Miesięczne zebranie dnia 5. bm. o godz. 3 po poł. w sali Wicherta.

Filja budowlana Z. Z. P. Miesięczny zebranie dziś w sobotę o 6-iej w salce 3 Maja przy Placu Piastowskim.

O. P. N. „Gwiazda”. Dziś o godz. 7.30 w. zbiórka informacyjna. Zebranie miesięczne w sobotę 11 bm. Zebranie zarządu w środę 8 bm. o godz. 7.30 wiecz.

K. S. A. „Sila”. Zebranie dziś w sobotę o 7.30 w lokalu Szarańskiego. W niedzielę 5 bm. wycieczka do Oplawca. Zbiórka o 19-iej przy małym dworc.

Sokół V Okole-Wilczak. Treningi odbywają się w poniedziałki i środy na boisku Patzera, o godz. 6 po poł. Tamże przyjmuje się nowych członków.

Tow. Powst. i Wojaków Bydgoszcz „Macierz”. Zebranie miesięczne w poniedziałek 6. bm. o godz. 7-iej, w ogrodzie p. Kocerkki (Pater). Zarządu o 6-iej.

Filja Krawców Z. Z. P. Zebranie odbędzie się w poniedziałek, 6. bm. o godz. 8 wiecz. w lokalu p. Mellera przy placu Piastowskim.

Tow. Jedność pod opieką św. Wojciecha. Zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 5. bm. o godz. 3 po poł. w lokalu Złoty Róg przy ul. Grunwaldzkiej róg Chełmińskiej.

Tow. Kat. Czeladzi Rzemieślniczej urzędu w niedzielę, dnia 5. bm. wycieczkę do Torunia. Odjazd koleją o godz. 8.

Sokół Bydgoszcz III. Zawody pływackie odbędą się w niedzielę, 5. bm. w piwalni wojskowej o godz. 15. Uprasza się wszystkich członków o jak najliczniejsze przybycie i udział w zawodach.

O. P. N. „Gwiazda”. Dziś w sobotę zebranie miesięczne o godz. 7.30 w salce paraf. Zarazem uprasza się o zabranie trykotów i spodenek klubowych.

Bydg. Tow. Cyklistów. Wycieczkę do Poznania odwołuje się. Natomiast bierzemy udział w uroczystości wymarszu kadrówki. Zbiórka dziś o godz. 8-iej Plac Wolności z rowerami do capstrzyku. W niedzielę zbiórka o godz. 9-iej Plac Wolności. O liczny udział w myśl komendy P. W. prosi zarząd.

Tow. Powst. i Woj. Bielawy-Skrzetusko. W niedzielę dnia 5. bm. zbiórka do marszu bojowego rano o godz. 5.30 w ogrodzie p. Ferencza, Senatorska 76. Do wzięcia udziału w obchodzie święta „Kadrówki” w tym samym dniu zbiórka całego towarzystwa o godz. 9.30 na placu Wolności.

Baczność, Kurkowe Bractwo Strzeleckie. Wyjazd na okręgowe strzelanie w Gnieźnie nastąpi w niedzielę dnia 5. bm. o godz. 6.10. Zbiórka przy dworc. o godz. 5.30 rano. O jak najliczniejsze stawienie się Szan. Braci prosi Zarząd.

CENY TARGOWE W BYDGOSZCZY

w dniu 4 sierpnia.

Mięso: wołowina 1.20—1.70, wieprzowina 1.40—1.70, słonina 1.50—1.60, baranina 1.30—1.50, cielęcina 1.20—1.60, smalec 2.20.

Nabiał: jaja 2.30—2.40, masło 2.60—3.00, śmietana 2.00—2.40, ser 40—45.

Jarzyny: marchew 10—15, buraki 10, rabarbar 20—30, cebula 10—15, kapusta 20, kalarepa 15—20, sałata 5—10, ogórki 40—50.

Owoce: Maliny 1.40—1.50, poziomki 1.20—1.30, sliwki 90—1.20, czereśnie 40—90, jagody 90—1.00, gruszki 30—40, agrest 60—80, porzeczki 40—50.

Drób: kurczęta (para) 3.00—5.00, kury 3.00—5.00, kaczki 4.00—5.00.

Ryby: liny 2.00—2.50, szczupaki 1.50—2.50, płotki 30—1.00, węgorze 2.50—3.00, karasie 1.00—2.40.

Plody rolne.

Berlin, dnia 3 sierpnia 1928.

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.	
Pszenica marchijska	237,00—240,00
wrzesień	000,00—000,90
październik	000,00—000,00
grudzień	—
Tendencja dla pszenicy słabsza.	
Zyto marchijskie	243,00—240,00
wrzesień	—
październik	—
grudzień	—
Tendencja dla żyta słaba.	
Jęczmień jary	000,00—000,00
Jęczmień zimowy	206,00—215,00
Jęczmień pastewny	—
Tendencja dla jęczmienia spokojna.	
Owies marchijski	248,00—260,00
wrzesień	000,00—225,50
październik	000,00—223,00
grudzień	000,00—227,00
Tendencja utrzymana	
Kukurudza loco	
Berlin	243,00—241,00
Mąka pszenna	29,25—32,75
Mąka żytnia	32,25—35,25
Otręby pszenne	15,25—15,00
Otręby żytnie	00,00—17,25
Rzepak	32,00—32,50
Siemię lniane	00,00—00,00
Groch Victoria	44,00—53,00
Groch jadalny polny	35,00—40,00
Peluszka	28,00—32,00
Bob polny	26,00—28,00
Wyka	30,00—32,00
Łubin niebieski	15,00—16,00
Łubin żółty	16,50—17,50
Seradela nowa	00,00—00,00
Makuch rzepakowy	19,50—20,00
Makuch lniany	24,00—24,60
Wytłoki suszone	18,00—18,80
Srót Soja	21,50—22,60
Płatki ziemniacze	25,00—25,50

Giełda warszawska

z dnia 3 sierpnia

Papiery Państwowe i Obligacje

5-proc. poz. premj. dol.	000,00	088,00	088,50
5 proc. poz. kon.	000,00	000,00	067,00
10-proc. poz. kol.	000,00	000,00	104,00
5-proc. poz. kol. konw.	000,00	000,00	061,90

Akcje: w złotych:

Bank Polski	179,00—179,50
Bank Dyskontowy	000,00—134,50
Bank Handlowy	000,00—117,00
Spieß	—165,00
Chodorów	—178,00
W. T. F. Cukru	00,00—60,00
Firley	00,00—57,00
Wysoka	000,00—210,00
W. T. Węgla	000,00—097,50
Cegielski	00,00—50,00
Lilpop	40,75—41,00
Modrzejów	42,25—42,50
Norblin	000,00—230,00
Ostrowskie Zakłady	000,00—111,00
Rudzki	00,00—49,00
Starachowice	53,75—53,50
Zawiercie	00,00—26,00

Cedula urzędowa giełdy pieniężnej w Poznaniu.

POZNAŃ, dnia 3 sierpnia 1928 roku.

5% Pożyczka konwersyjna	65,75
8% dolarowe listy Pozn. Ziemst. Kred.	00,00—97,00 (za 1 dolar.)
8% oblig. miasta Poznania z 1926 r.	92,—
4% listy zastaw, konwert. Pozn. Ziemstwa Kredytowego	00,00—56,00—00, proc.
Cegielski H. I. em.	00,00—48,50
Unja (daw. Ventzki) I em.	193,00—195
Tendencja: Utrzymana.	

Bank Polski płacił dnia 4 sierpnia za:

dolary amerykańskie	8,85—8,84
funtów szterlingów	43,11
franki szwajcarskie	170,95
franki francuskie	34,76
marki niemieckie	211,73
guldeny gdańskie	172,45
szylingi austriackie	125,27
liry włoskie	46,46
korony czeskie	26,31

Notowania Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu.

POZNAŃ, dnia 3. 8. 1928 roku.

płacono za 100 kg. w zł.	
Zyto	38,00—39,50
Pszenica	49,00—51,00
Jęczmień zwykły	33,50—35,50
Owies	42,75—44,75
Mąka żytnia 65 proc.	00,00—60,00
Mąka żytnia 70 proc.	00,00—58,00
Mąka pszenna 65 proc.	69,00—73,00
Otręby żytnie	31,50—30,50
Otręby pszenne	26,00—25,00
Łubin	25,00—26,00
Łubin żółty	26,00—27,00

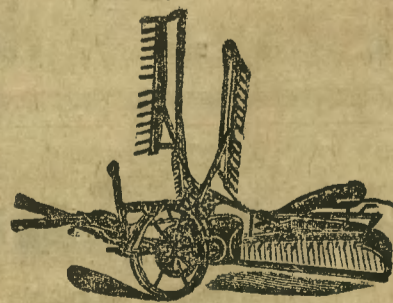
Wedostan Wisły w dniu 4. 8. br. rano:

Zawichost: + 0,70 m., Warszawa: —, Płock: + 0,14 m., Toruń: — 0,07, Fordon: — 0,04, Chełmno: — 0,24, Grudziądz: — 0,18, Korzeniewo: + 0,31, Piekło: — 1,01, Tczew: + 0,23.
--

Po korzystnych cenach i na dogodnych warunkach do natychmiastowej dostawy

Zniwiarki

oryg. Deering
" Cormick
" Eyth

Kamienie do toczenia - Wózki przednie
Grabie konne - Przetrzaskacze siana
Wielki skład części zapasowych

Bracia Ramme

Bydgoszcz, Sw. Trójcy 14 b. Telefon 79.

Włoska Spółka Akcyjna
„Riunione Adriatica di Sicurta”

Adriatyckie Tow. Ubezpieczeń w Tryjeście
 Rok założenia 1838
 Kapitały gwarancyjne lirów 550.000.000.—

Przyjmują ubezpieczenia:

na życie, od nieszczęśliwych wypadków, od odpowiedzialności prawno-cywilnej, ognia, kradzieży, włamaniem i auto-casco.

Przedstawicielstwo na Pomorze w Poznaniu, ul. Skarbowa 16.

REPREZENTACJE w BYDGOSZCZY:

Aleje Mickiewicza 5 ul. Pomorska 3

Zdolni zastępcy poszukiwani na dogodnych warunkach.

20697)

Dyrekcja Poczty i Telegrafów w Bydgoszczy

ogłasza niniejszem

przetarg ofertowy

na dostawę 10-ciu ręcznych wózków dwukołowych i 3 ręcznych wózków bagażowych na trzech kółkach o łożysku kulkowym, wykonanych dla użytku pocztowego według ustalonych typów.

Szkice typów udziela się zainteresowanym do wglądu w Dyrekcji Poczty i Telegrafów pokój nr. 50; tamże zasięgnąć można również bliższych informacji co do wykonania wózków.

Do oferty dołączyć należy dowód złożenia do dyspozycji Dyrekcji wadium w wysokości 5% oferowanej sumy.

Oferty sporządzone według obowiązujących przepisów składać należy u kierownika Oddziału Gospodarczego Dyrekcji do dnia **17 sierpnia br.** godz. 10.

Otwarcie ofert nastąpi w tym samym dniu o godz. 12.

Dyrekcja zastrzega sobie wolny wybór oferty, podział dostawy między kilku oferentów względnie nie przyjęcia żadnej z nich.

Nr. 6208/III 23.

Dyrekcja Poczty i Telegrafów w Bydgoszczy.

Przetarg ofertowy.

Magistrat miasta Bydgoszczy zamierza wydać w drodze przetargu publicznego

wykonanie prac instalacyjnych światła elektr. w nowobudujących się domach mieszkalnych przy ul. Libelta i Pl. Zacisze.

Słabe kosztorysy otrzymać można w Urzędzie Budownictwa Nadziemnego, ul. Jana Kazimierza nr. 3, każdy za opłatą 1.— zł.

Oferty należy złożyć do czwartku, dnia 9 sierpnia b. r. godziny 10 przed południem w zamkniętych kopertach z odpowiednim napisem do niżej podpisanego Urzędu.

O tej samej godzinie nastąpi otwarcie ofert. Magistrat zastrzega sobie prawo swobodnego wyboru pomiędzy oferentami.

Bydgoszcz, dnia 3 sierpnia 1928 r.

Magistrat — Urząd Budownictwa Nadziemnego (—) Zabielski Budowniczy miejski. (20633)

Licytacja.

W środę, dnia 8 bm. o godzinie 10 sprzedawać się będzie w tut. Gł. biurze znalezionych rzeczy następujące przedmioty: wózki dziecięce, krzesła, papier, sprzęty kuchenne, lemiesz, rury różne, taśma żel., smoła, gips, chemikalia i wiele innych rzeczy. (20635)

Ekspedycja towarowa Bydgoszcz.

Przetarg przymusowy.

Dnia 6 sierpnia br. o godzinie 12.30 w południe sprzedam przy ul. Dworcowej 96 (w kawiarni) najwięcej dającym za gotówkę

6 kanap i 20 krzesel

20640) Kucharz, kom. sąd. z p. w Bydgoszczy.

Przetarg przymusowy.

Dnia 6 sierpnia b. r. o godzinie 12 w południe sprzedam przy ul. Poznańskiej 26, I piętro, najwięcej dającym za gotówkę

1 biurko dębowe z fotelami, kanapę, 2 fotele, 8 krzesel, stół z nakryciem i 2 stoliki.

20639) Kucharz, kom. sąd. z pol. w Bydgoszczy.

Licytacja.

W dniu 8-go sierpnia br. o godz. 9-tej odbędzie się w Kolei. Głównem Biurze znalezionych przedmiotów w Bydgoszczy, przy ul. Zygmunta Augusta publiczna licytacja znalezionych przedmiotów. Kolejowe Główne Biuro Znależ. Przedm. Bydgoszcz. 20695

Wróciłem

Dr. Dobak

specjalista chorób wenerycznych i skórnych. Gdańska 8. 20606

Burtownia towarów krótkich poszukuje natychmiast względnie od 15 sierpnia 1928 pierwszorzędna

siłę biurową

do prowadzenia bieżących ksiąg handlowych, prócz tego poszukuje 20344

ekspedjentkę

również pierwszorzędna siłę z branży towarów krótkich. Piśmienne oferty z odpisami świadectw do Dz. Bydg. pod „119”.

KORONA

4-rzędowa portable maszyna do pisania, jaką Pan szuka

„długo pisząca” „najcięższe uderzenie” „wygodne warunki pisania”

Żądajcie prospekty i oferty od firmy

BRACIA HOHN i S-ka, Bielsko

Przedst. Świadek Stefan, Poznań, Przemysłowa 40. Tel. 15-53. 20708

Telefon nr. 2109

20706

SAMOCHOODY

osobowe i ciężarowe angielskiej marki

MORRIS

Opony samochodowe wszelk. rozmiar. wprost ze składnicy „Firestone”, „Goodyear” i „Dunlop”. Łożyska kulkowe i oporowe słynnej marki Fichtel i Sachs, części zamienne, akcesoria, oleje, tłuszcze, benzyny i benzole. — Parowy zakład wulkanizacyjny.

„AUTOTECHNIKA”

właśc. Czesław Kabaciński

Bydgoszcz, Sobieskiego 9.

Telefon nr. 2109

Kwalifikowane

stepniarki

natychmiast poszukuje

fa. ALBERT BEHRING T. z o. o. Fabryka obuwia Bydgoszcz, Św. Trójcy 22. 20567

Uczennica

do składu konfekcji damskiej potrzebna 20605

Magazyn mód B. Cyrus Gdańska 155.

Młodsza paniątka z dobrym charakterem pisma potrzebna jako (20668)

biurowa siła pomocnicza

Oferty pod „S. G.” do eksped. Dzien. Bydg.

stetotypistka

ewtl. maszynistka doświadczona w polskim i niemieckim. Oferty z dokładnym podaniem życzonej pensji jak również z określeniem odbytej praktyki, prosimy składać do eksp. Dz. Bydg. pod nr. „1003”

Większy skład papieru

i materiałów pismienych w Grudziądzu Plac 23 stycznia 22 (Tel. 350) zaraz na sprzedaż. (20688)

Don. nowoczesny w centrum miasta z powodu wyjazdu korzystnie na sprzedaż. Poleca Stella, Dworcowa nr. 64. (11279)

Więzione suknie

Pulowery, kamizelki, jaczki, swetry, bieliznę itd. wykonuje

Równocześnie mojej Szan. Klienteli podaje do wiadomości, że po sprowadzeniu nowej maszyny Jacquard do wiązania modn. kol. Jestem w stanie wszelkie najnowsze i modne desenie wykonać.

Z poważaniem

J. BAUER

Pracownia nowoczesna ulica Bocianowo nr. 17.

„MOTOR”

WARSZTAT ELEKTROTECHNICZNY

B. SCHUMANN

Bydgoszcz, Jagiellońska 13

Tel. 207 Oklitz

Instalacje elektryczne dla siły i światła
 Uziemnienie - gromochronne anten
 Reperacja aparatów elektro-medycznych
 20686

Psychografolog J. Wosfal

autor książki „Zasady gruntownego poznania człowieka” osiągnął podczas swojej dotychczasowej podróży nadzwyczajne sukcesy i stoi podczas swego tutejszego pobytu do dyspozycji P. T. Publiczności w grafologii i chiromancji, analizuje charakter, przepowiada przyszłość, teraźniejszość i przeszłość, tak z linii rąk, jakoteż z pisma i zdjęć fotograficznych, udziela porady w sprawach małżeńskich, komercyjnych itd. Przyjmuje od godziny 9—1 i 2—9 dziennie.

INOWROCLAW, ulica Kilińskiego nr. 6 2-ga kamienica od rynku, II. piętro, lewo. — Tylko krótki czas. 20694

Mydło z Amorkiem

Borno-tymolowe

Mag. Farm. W. Paździerskiego

delikatnia cera i usuwa wszelkie defekty, plagi, liszaje itp.

zł.20 Żądać wszędzie! zł.20

Fabr. składn.

„Pharmachemia” Bydgoszcz, tel. 1461

Wosk

rumianek, kwiat lipowy i inne zioła kupuje

„Pharmachemia”,

Bydgoszcz, 20554

ulica Mickiewicza 2.

Fabryki likierów!

Moją długoletnią praktykę i zdobyte wiadomości w firmach Carl Lelstikow i C. A. Franke chce dalej rozpowszechniać Zgłoszenia przyjmuje Robert Moldenhauer Kościuszki 58 ptr. 11292

Pamiętaj!

że najlepszy angielski

NOŻYK do golenia

to

bo (19312)

„SOUPLEX”

to szczyt doskonałości.

Wyłączna sprzedaż:

D/H Henryk Kahan

Warszawa, Żabia 4.

300.000 cegły

poszukuje celem kupna

„Peka”

Bydgoszcz

ul. Gdańska 99.

20637

Wykonuje

wszelkie prace w zakresie

budownictwa

wchodzące, jak budowanie fabryk, nowoczesnych wyl. wyprawa w tynkach od skromnych do najszlachetniejszych, wykładanie posadzki płytami kamiennymi, z powierzchniowych i własnych materiałów po cenach konkurencyjnych polecam się w miejscu i okolicy. (11273)

Wł. Józefowicz

mistrz murarski

ul. Pomorska 27.

Telefon 970.

Przyjdź osobiście

albo nadeslij charakter pisma awój lub za-
interesowanej osoby. Zakomunikuj i te
rok i miesiąc urodzenia, kawaler, żonaty,
wdowiec, Hość osób najbliższej rodziny, a
otrzymasz szczegółową analizę charakteru,
określenie zalet, wad, zdolności i przezna-
czenia. Odpowiedzi na szerzej zadane py-
tania, jak również horoskop słynnego me-
dium M. de Ewigy — bezinteresownie. Lecza-
na pokrycie kosztów ogłoszeń, wydatków
pocztowych i kancelaryjnych załączny zł
2.— (można w znaczkach pocztowych). Os-
obiście przyjmuje 12-7. Protokoły, odczyty, poddękowania najwy-
bitniejszych osób stolicy, Warszawa, Psycho-Gratolog Szy-
szkoinik, Redakcja „Świt”, Nowowiojska 22 m. 6. Ogłoszenie
załączny do listu. (15154)

Karol Wrycz-Rekowski

poleca (15521)
jako specjalność

3 i 4 lampkowe

Radioaparaty

na dogodnych
warunkach spłaty.

Stacja ładowania i wypożyczalnia akumulatorów
Bydgoszcz, ulica Jezuitska 12, telefon nr. 10 12

WYCIENIENIE BIEDNICE

LECZY

HEMOGEN

przetworze żelaza

MAGISTRA

KLAWE

ORYGINALNY TYLKO Z FIRMA

KLAWE

Dzwona i szprychy

(bukowe) (dęb. i jesion.)

Taksamo dzwona gięte do powozów
w wszelkich grubościach oraz (19152)

pale bukowe, brzożowe i dębowe
pierwszorzędny suchy towar dostarcza w każdej ilości
S. TIEFENBRUNN, Kepno, tel. 63

Suchą dębinę

pierwszej jakości nawskroś zdrową w grub.
24, 30, 35, 42, 55, 65, 80 i 100 cm., taksam.

Jesion

w grubościach 16 i 55 cm., oraz

olszę

w grubościach 23, 30, 42 i 55 cm.

ofiaruje po cenach umiarkowanych (20468)

P. Baranowski

Bydgoszcz, ul. Konarskiego 2. — Telefon 302.

„Drożdże „Wipna”

Właściwe pieczenie domowym sposobem
z drożdżami WIPNA owocowych, jabł-
kowych, cytrynowych, MADERA,
SZYMPANSKICH i innych
rodzajów. W aptekach
i sklepach drogerijnych.

Pósada stała przy wykazaniu kwalifikacyj
Sprawną stenotypistka

władająca płynnie językiem polskim i niemieckim
w słowie i piśmie, która wykazała się może odpowie-
dziami świadectwami, poszukiwana natychmiast lub
z dniem 1 października br. przez pierwszorzędne towa-
rzystwo akcyjne w Grudziądzu.

Oferty z odpisami świadectw oraz z podaniem wy-
maganej pensji skierować pod nr. G. 1000 do Dzien-
nika Bydgoskiego. (20409)

Pósada stała przy wykazaniu kwalifikacyj
BIEGLY KSIĄŻKOWY

samotny poszukiwany przez pierwszorzędne towarz.
akcyjne natychmiast lub z dniem 1 października b. r.
najpóźniej. Wymagamy znajomości języka polskiego
i niemieckiego w słowie i piśmie oraz zdolności prze-
prowadzenia prawidłowego i bezzarzutnego zamknięcia
ksiąg. Oferty z podaniem wymaganej pensji oraz z od-
pisami świadectw, dotyczących dotychczasowych zajęć, skie-
rować pros. do Dzien. Bydg. pod nr. G. 4004. (20410)

Przedstawicielstwo

wylaczn. na miasto Bydgoszcz i okolicę do
oddania solidnemu kupcowi lub firmie dla
sprzedaży nowego typu gańnic i drobnych
maszyn rolniczych. Potrzebna niewielka
gotówka na zakup modeli. Poważne obroty
zapewnione. (20528)

Zgłoszenia pod „nr. 3054” do Rekamy
Polskiej, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 6.

Posiadamy na składzie

Traktory ropowe „GROSSBULLDOG” „Lanz'a”

Pługi przyczepne, fabrykat Rud. Sack, Leipzig,

„ Gebr. Eberhardt, Ulm

Brony talerzowe,

Młocarnie parowe fabr. „Lanz'a”

Młocarnie motorowe „ ”

w wielk. wyborze

Motory stacjonowane i przewożne

Prosimy o zwiedzenie bogato zaopatr. składów bez obowiązku kupna

Bracia Ramme, Bydgoszcz

Ulica Św. Trójcy nr. 14 b — Telefon nr. 79.

Bilans surowy Pomorskiego Banku Rolniczego t. Akc. w Toruniu

na dzień 30 czerwca 1928 roku.

Stan czynny		Stan bierny	
Kasa, Bank Polski, P. L. O.	235.665,76	Kapitał zakładowy	1.005 000,—
Waluty zagraniczne	46.256,16	Rezerwy	125.279,14
Papiery wartościowe i udziały		Wkłady	1 036.212,42
konsorcjalne	237.594,87	Rach. bież. salda kredytowe	878.248,31
Weksle	3.332.343,87	Redyskont weksli	2.302.842,28
Rach. bież. salda debetowe	1.814.033,71	Banki krajowe	242.534,95
Banki krajowe	13.900,12	Banki zagraniczne	144.159,03
Banki zagraniczne	154.194,75	Procenty i prowizje	255.989,46
Nieruchomości	106.083,60	Oddziały	269.649,14
Ruchomości	27.845,86	Sumy przechodnie	125 843,91
Koszty handlowe	198.047,65	Rachunki różne	83.962,42
Oddziały	235.894,84		
Sumy przechodnie	37 760,37		
		Suma bilansowa zł 6.469.726,06	
		Zobowiązania z tyt. udzielonych	
		gwarancyj	298.650,—
		Różni za inkaso	1.108.125,88
		Razem zł 7.876.501,94	
Suma bilansowa zł 6.469.726,06			
Udzielone gwarancje	298.650,—		
Inkaso	1.108.125,88		
Razem zł 7.876.501,94			

Poszukujemy z dniem 1 września ewentualnie wcześniej

do oddziału konfekcyj damskiej

pierwszą ekspedjentkę

z dobrą figurą 44, siłą pierwszorzędą, mającą najlepsze rekomendacje większych
domów konfekcyjnych,

do oddziału konfekcyj męskiej

pierwszego ekspedjenta

rutynowanego konfeksjonera, mogącego wykazać się również najlepszymi poleceniami
wielkich domów konfekcyjnych.

Konieczność władanie poprawne językami polskim i niemieckim.

Zgłoszenia z załączeniem fotografii, kopjami świadectw i podaniem referencyj
oraz wymaganej pensji uprasza

W. KORZENIEWSKI Tow. Akc.

Grudziądz, Rynek 22-24.

Młodego i energ. sprzedawcę

maszyn rolniczych z odpow. praktyką poszukujemy

Inowrocławska Fabryka Maszyn Rolnicz.

Tow. Akc.

w Inowrocławiu, św. Ducha 27. (20591)

OPRAWĘ KSIĄŻEK

oraz wszelkie prace wchodzące
w zakres introligatorstwa wyko-
nuje starannie, szybko i tanio

Introligatornia

DRUKARNIA BYDGOSKIEJ Sp. Akc.
(Wyd. „Dziennika Bydgoskiego”)
ul. Poznańska 34

w wielkim wyborze

Pierze darte
za 1/2 kg. 2,80, 4,50
5,25, 6,75, 8,50, 9,25
10,50, 12,75 zł.

Pach podług jakości, goto-
we pierzyny, wappy nieprze-
puszczalne, własn. parowa
czyszczalnia pierza i za-
pachem elekt. uakuteczenia
czyszczanie pierza co wto-
rek i czwartek. (2091)

Karol Kurcz east. Bydgoszcz
Poznańska 22, tel. 1210.

Niebywałe niskie ceny paszarnowa!

Paszcz rybowy
na całej podszewce od 22.— zł

Paszcz jedwabny
na całej podsz. tylko 43.— zł

Paszcz Kasha
na całej podszewce od 45.— zł

Kostiumy damskie od 32.— zł

Suknie damskie
colinowe od 23.— zł

Suknie damskie
popielinowe od 11.— zł

Kapelusze słomk. od 4.— zł

Bielizna oraz wszelkie towary
krótkie polecam okazynie tanio.

Leon Dorożyński

ul. Długa 49, róg Jezuitskiej.
Firma chudejankwa!

Kursy samochodowe
Z. Kochańskiego
w Bydgoszczy
3 Maja 14a, tel. 1185
szkół szoferów
zawodowych oraz amatorów.
Prospekty wysyła się
na życzenia.
Zapisy przyjmuje się
1581 codziennie.

Chodnikowe

plyty cementowe

bardzo korzystnie i na
długoterminowe spłaty
do oddania. (19550)

Bracia Schlieper

fabryka papy dachowej
Gdańska 99.

Na raty

miesięczn.

18 zł

pierwsza wpłata 36 zł

Kromczyński, Poznań
Al. Marcinkowskiego 5.
10-65

Baczność!

Obrazy

wszelkiego rodzaju, w
wielkim wyborze również
oprawy obrazów każdego
rodzaju. Dogodne warunki
spłaty. Agentów nie
wysyłam. (17899)

Józef Kwella,

Bydgoszcz,

ul. Dworcowa nr. 63.

SOLDANO

„RAZ-DWA-TRZY”

zapobiega i usuwa

pocenie nóg, natrzmienia

stwardnienia i odparz. skóry

Cena 90 groszy. (14096)

Sprzedają drogerje i apteki

St. Müller, Laborat. Poznań.

Piegi

plamy wyrzu. Benegina

ty usuwa krem

znany i wypróbowany

środek do odświeżania

i wydelikacenia cery.

Benegina mydło prze-

jako konieczny doda-

tek do kremu teje naz-

wy usuwa piegi i pla-

my na twarzy i na cie-

le. Cena kremu 2 zł,

mydło 1,50 zł. (10885)

Mag. Jan Iwanek, aptek.

Główny skład i wytwórnia

Apteka pod Łabędziem

Grudziądz, Rynek 20.

Skladnica
skór i obuwia.

Dziennie świeży wyrój skór.

Obuwie męskie i dziecięce

prawdziwie dobre i tanio

poleca (19860)

R. ŁAZOWSKI

ul. Poznańska 32

ul. Śniadeckich 39

Reparacja kalaczy i szpilek.

W. Cz. Andrzejewski
dentysta - ulica Śniadeckich 11.
Zęby / Sztuczne plombi / Korony, mostki
6237) Pierwszorzędna wykonania.

Wróciłem

Dr. med. Kawczyński
lekarz specjalista w chorobach nerwów i mózgu
Bydgoszcz, Śniadeckich 56, tel. 358

Bydgoska Gazownia Miejska

sprzedaje
koks gazowy do centralnego ogrzewania
benzol motorowy do motorów rolniczych,
smolę gazową surową,
Smolę destylowaną - Siarczan amonowy do celów rolniczych - **Karbolineum**
Zgłoszenia przyjmuje: Gazownia miejska w Bydgoszczy, Jagiellońska 30, telefon 630 i 631. (15124)

„PETOW” Polskie Towarzystwo Węglowe z o. p.
Bydgoszcz, Gdańska 25, tel. 321

dostarcza **Węgiel i Koks** górnośląski wagonowo I-ej jakości
dla przemysłu, rolnictwa i opalu domowego z reprezentowanych Polskich Kopalń Skarbowych
Król, Bielszowice i Knurów
Dostarczamy detalicznie: węgiel, koks i drzewo w każdej ilości z dostawą w dom (8552)
ze składnicy: **Ractawicka 14, tel. 378**

Wapno w kawałkach
Cement portlandzki
Smole
Papę dachową

i wszelkie inne
materiały budowlane dostarczają po korzystn. cenach i na dogodnych warunkach
BRACIA SCHLIEPER fabryka papy dachowej
Telefon 306 Gdańska 99 Telefon 361

Rzepa ścierniskowa

dluga biała zielonolebkowata
okrągła biała czerwonelebkowata
dluga żółta bordfeldska

w jaknajlepszej hodowli zagranicznej

poleca

HANDEL NASION
WEDEL & Co
5-ka kom. (1777)
telefon 820 **BYDGOSZCZ** ul. Długa 19

Na raty, od 5 zł tygodniowo

wysyłamy do każdej miejscowości (19134)
ubrania gotowe, płaszcze, kamgarny, hostony, rypsy, jedwabie, płótna, bieliznę, koldry watawowe, bieliznę pościelową, kapy, koce i t. d.
Wszystko w najlepszych gatunkach.
Cennik wysyłamy bezpłatnie.

Łódzki Ekspert Włókienniczy Łódź 2, skrzynka pocztowa nr. 361.

Główne zastępstwo przyborów pszczelarskich
Ulc - kószki

Drzewo na ramki — sztuczną węzę oraz wszelkie narzędzia bartnicze

poleca (15176)

Fel. JULI. MUSOLF
Tow. z ogr. poręką
ul. Gdańska 6 **BYDGOSZCZ** Tel. 28 i 1650

PIANINA

najlepszego gatunku

za cenę zł. 2.200.— do 3.000.—

na odpłatę do 18 miesięcy
przy wpłacie ca. 1/3 ceny kupna - dostarcza

B. SOMMERFELD

Bydgoszcz, ulica Śniadeckich 56
Największa fabryka pianin na wschodzie, 150 ludzi
Rok zał. 1905 Tel. 883 i 458

16758

Zabezpieczcie zdrowie swych dzieci

Mucha jest groźnym wrogiem dźwiatwy. Muchy powodują latem dziecięce rozstroje żołądka i inne wewnętrzne choroby u dzieci. Dbając o zdrowie dzieci koniecznym jest oczyścić mieszkanie od much przy pomocy Flitu.

Jako rezultat starannych i długotrwałych doświadczeń FLIT jest najlepszym środkiem do tępienia i bezwzględnego niszczenia much, komarów, pluskiew, karaluchów i wszelkich innych owadów oraz ich zarodków. FLIT dociera do wszelkich szpar i szczelin tępiąc kryjące się w nich owady i niszcząc ich zarodki. FLIT niszczy mole oraz ich zarodki i zabezpiecza odzież i materiały. FLIT jest tatywy w użyciu i nie plami najdelikatniejszych nawet materiałów i tkanin. FLIT jest zupełnie nieszkodliwym dla ludzi i zwierząt. Do nabycia we wszystkich aptekach i drogerjach.

Generalne Zastępstwo na Polskę
Standard Nobel w Polsce S. A.
Centrala - Warszawa, Al. Jerozolimska 57

Składy własne i przedstawicielstwa we wszystkich większych miastach Rzeczypospolitej

NISZCZY

Muchy, Komary, Mole, Mrówki, Pchły, Pluskwy, Karaluchy i wszelkie inne owady oraz ich zarodki

Tak drogie i pożądane w dzisiejszym czasie materiały na ubrania i kostjmy damskie, bieliznę damską i pościelową, gotowe ubrania i płaszcze męskie i damskie, koldry watawowe, płótna na bieliznę i inne wartościowe przedmioty, których cena rzeczywista wynosi 40 złotych — możecie u nas otrzymać **zupelnie bezpłatnie**. — Niema żadnego ryzyka. — Niepowodzenie wykluczone. Prosimy nadesłać nam prawidłowe rozwiązanie obok umieszczonego zadania.

Należy ułożyć w kwadracie 9-cio kratkowym cyfry od 1—9 w ten sposób, aby suma dodana po liniach prostych dała liczbę 15. Liczba ta musi się powtórzyć możliwie dużo razy.

Wraz z zadaniem prosimy w liście podać dokładny adres oraz załączyć znaczek pocztowy, na co otrzymamy W. P. szczegółowy prospekt i niespodziankę. — Poślądamy dużo listów dziękczynnych.

Dom Wysyłkowy „MERCURY”, Łódź Z. 2, skrzynka pocztowa 487.

Zakład Karny w Koronowie
wykonuje wszelkiego rodzaju

meble stolarskie

od najskromniejszych do najwykwintniejszych. Również wykonuje się różne (20570)

wyroby koszykarskie
i przyjmuje się pierze do darcia.

600 zł miesięcznie

i więcej mogą zarobić panowie i panie bez fachowej znajomości sprzedażą naszego artykułu prywatnego. Kto widzi jest zachwycony i kupuje. Prospekty i wzory wysyłamy po otrzymaniu dokładnego adresu.
Dom Wysyłkowy Mercury Łódź 2 Skrzynka pocztowa 487

MEBLE
w najlepszym wykonaniu za gotówkę i na raty.
Ceny najniższe.
M. Stanikowski - Poznań ul. Woźna 12. Butelka.

Krawcowa

rutynowana szyje sukienki damskie i dziecięce po przystępnych cenach.
Kujawska 96, parter lewo, II drzwi. (13623)

Radjo na raty
i części składowe

poleca
inż. M. Brukarzewicz
Toruńska 181 telefon 1450
Wykonuje także instalacje elektryczne siły i światła, telefonów i t. p. (11721)

Telefony! Sygnalizacja!

instalacje nowoczesnych urządzeń telefonicznych, urządzenia sygnalizacyjne, dzwonek i świetlne, dla hoteli, szpitali, szkół, fabryk itp. instytucji. Elektryczne zegary, wodowskazy, pożarowskazy, jak i zakłady ubezpieczające dla banków i przedsiębiorstw przemysłowo-handlowych.

Centrala Budowy Telefonów

IDASZAK I WALCZAK
Poznań, plac św. Krzyski nr. 4
Telefon nr. 1459. (16996)
Długoletnia praktyka! Pierwszorzędne referencje!

FUTRA

(18810)
PIERWSZORZĘDNY
SKŁAD FUTER
JAWORSKI & NITECKI
BYDGOSZCZ, UL. DWORCOWA 15. TELEFON 1341
przypomina, że obecnie jest najkorzystniejszy czas na zakup, modernizację oraz wszelkie przeróbki futer.
Bezkonkurencyjny wybór. Cenniki bezpłatnie.
Własna pierwszorz. pracownia. Przechowanie futer.

PIANINA

przez artystów uznane, premjowane
złotym medalem
kupuje się najkorzystniej
i na dogodnych warunkach spłaty
W CENTRALI PIANIN
Bydgoszcz, (25372)
ul. Pomorska 10. Tel. 17-38
Zastępstwo: Łódź i Lwów.

„BLASK”

hasło chwili, dla przezornej gospodyni
Wśród licznej powodzi rozmaitych
środków do prania

Zachowały sobie wyroby marki
„BLASK”

swoją dawną i ustaloną renomę bo były — są i będą zawsze (16956)

najlepszymi
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna
„BLASK”. Spółka Akcyjna, Poznań.

Napisowy wiersz tusty 20 groszy, każde dalsze słowo 10 groszy. 5 cyfr = 1 słowo — 1, w, s, a = każde stanowi słowo.

DROBNE OGŁOSZENIA

Dla poszukujących posady 20% zniżki. — Drobnie ogłoszenia przyjmuje się do godziny 9 przed południem.

POLECENIA

Stoły rozściągane, okrągłe, czworoboczne poleca tapicernia Janowicza, Jagiellońska 4. (20620)

Kanapy leżanki, materace znane z trwałości poleca tapicernia Jagiellońska 4 na raty. 20619

Najtańsze zakupu wszelkie artykuły sportowe, wózki dziecięce, rowery damskie i męskie na raty i za gotówkę, Długa 50. Tel. 948. 20616

Fortepiany pianina stroi, naprawia i odnawia po niskich cenach Paweł Wicherok, stroiciel fortepjanów, ul. Grodzka 16, róg Mostowej tel. 273. 20593

Zakup ksiątek i czasopism. Gazeziarnia ul. Marcinkowskiego 1. 11314

Wielki wybór luster, obrazów olejnych i reprodukcji, oprawy, szklenie itp. po bardzo niskich cenach i na dogodnych warunkach w firmie „Wawel“ Dworcowa 5. Uwaga: skład i pracownia w podwórzu, tamże dział szlifierni szkła i luster. (20707)

Nowości Lusterko z fotografią 3 zł. Kosałka z lustrem i fotografką 12 zł, kasetki z fotografią od 4 zł i inne przedmioty z fotografiami poleca „Wiol“ Sienkiewicza nr. 44. 11311

Aparaty fotograficzne używane kupnie naprawia i rekonstruuje „Wiol“ Sienkiewicza nr. 44.

Proszę zadać u swego kupca zabawki fr. „Wiol“ gdyż to jest gwarancją zadowolenia i kształci wasze dzieci. 11308

Fotografie artystyczne od 10 zł poleca „Wiol“ Sienkiewicza nr. 44 11309

Zabawki około 700 wzorów poleca wyciwnia Wiol, Bydgoszcz Sienkiewicza 44. Żądać cennik. 11310

Hipoteki zagraniczne i krajowe reguluje szybko i skutecznie „Prawo“ ul. Dworcowa 82. tel. 1309. 11319

SPRZEDAŻE

Skład cukierków położony w bardzo dobrym punkcie Bydgoszczy, elegancko urządzonej, zaprowadzony znakomicie u stałej klienteli z mieszkaniem odstąpię zaraz lub później z powodu wyjazdu. Do przejęcia potrzeba 15 tys. zł. Zgł. pod „Skład cukierków“ do Dż. B. Dworcowa 2. 11283

Motor parowy stacyjny fabr. Pauksch 20 K. M., 7 atm. pod gwarancją w ruchu zdolny. Lokomobila Garret Smith, 15 K. M., 7 atm. z armaturą. zbud. 1887, wymagająca reperacji za bezcen na sprzedaż. W. Schultze, Grudziądz, Pl. 23 Stycznia nr. 12. (20687)

Wolant 2 konny sprzedam tanio. Grunwaldzka 35. 11263

Dom II-piętrowy z interesem nadający się na wszystko w centr. miasta z powodu stosunków rodzinnych za 100.000 zł sprzedam. Wiadomość Doliński, Bydgoszcz - Babia Wieś 4a. 20645

Dom dochodowy 4 pokoje wolne w płata 50 tys. zł, sprzedaż Sokołowski, Plac Wolności 2. (11296)

Kilka półszorków używanych tanio na sprzedaż. Kujawska 12. (20665)

Okazja! Gospodarstwo 134 mórg, ziemia pszen-buracz., bogaty inwentarz żywy i martwy nadkropletny, budynki murowane maszynowe. Cena 80 tysięcy, wpłata 60 tys. Dom II piętrowy nowy 20 tys. Dom II piętr., ogród 12 tys. Dom I piętr., skład, dochód 250 zł, 26 tys. zł, sprzedaż biuro Cieszkowskiego 17. (20614)

Domy procentujące się korzystnie, gospodarstwa dzierżawy poleca wielki wybór „Ostoja“ Dworcowa 59 20676

2 domy razem 8.500 zł, oddzielnie 4.000 zł sprzedam Sokołowski, Plac Wolności 2. 10851

Oberża i kolonijalka jedyna w kościelnej wiosce, obrót 300 zł dziennie, 42 mórg ziemi i 12 domy mieszkalne, z rąk niemieckich na sprzedaż. Sokołowski, Plac Wolności 2 (11294)

Składy próżne w centrum za czynszem miesięczn. odda „Ostoja“ Dworcowa 59. 20675

Wóz nowy do interesu, wóz roboczy tanio na sprzedaż. Okole, ul. Grunwaldzka 98. (20654)

Dom wolna piekarnia, 5 pokoi, piec patentowy, cena 21 tys. zł, sprzedam Sokołowski, Pl. Wolności 2. 11293

Króliki Hawana tanio sprzedam. Nakielska 54. Hanka. 20615

Rzadka okazja dom piętrowy, 2 składy w centrum Bydgoszczy, z wolnym składem i mieszkaniem za 25.000 zł, wpłata 15—20.000 zł, sprzedaż zaraz Bydgoskie biuro pośrednicze, Bydgoszcz, Dworcowa 50. (20653)

Restauracja dobrze prosperująca z powodu choroby natychmiast na sprzedaż. Adres wskaże filija Dz. Bydg. Dworcowa 2. 11264

Nieruchomość w dobrym położeniu (naróżnik), z wolnym placem do budowy na sprzedaż. Grundtke, Bydgoszcz, ul. Sniadeckich 33, naróżnik Dworcowej. 20652

2 domy II piętr. w centrum miasta cena 150 tys., wpl. 40 tys. zł poleca Stella, Dworcowa nr. 64. (11281)

Dom w tem piekarnia 20 lat w jednych rękach, z powodu wyjazdu za 20 tys. zł. na sprzedaż. Dom I piętr. z piekarnią i ogrodem, cena 19 tys. zł poleca Stella, Dworcowa nr. 64. 11280

Skład z mieszkaniem w Rynku nadający się dla fryzjera lub zakładu krawieckiego do nabycia. Oferty pod „800“ do Dz. Bydg. (20684)

Samochód półciężarowy marki „Adler“ tanio na sprzedaż. Ks. Skorupki 25, gospodarz. (20656)

Okazja! Sprzedamy 2 parcele budowlane i motocykl 2 cyl. Ks. Skorupki 25, gospodarz. (20657)

Skład kolonialny, delikatesów w najlepszym punkcie Bydgoszczy 4 pokojowe ładne mieszkanie sprzedam Adres wskaże Dziennik Bydgoski. 20677

Tanio na sprzedaż 1 ręczną sztanecę, nożyce do grubej blachy, kuźnice polową i inne rzeczy ślusarskie oraz garaż do wydzierżawienia. Adr. wskaże Dziennik Bydg. 20653

Polowcy w 5 roku nadzwyczaj dobrego na kaczki, kury zajace jest na sprzedaż. Zgłosz. Unji Lubelskiej 14a I. p. p. 11302

Kamienica 4 piętrowa komlortowa, składy, dochód roczny 20.000, cena 190.000. Kamienica 3 piętrowa, 3 składy, dochód roczny 12.500, cena 125.000, wpłaty 70.000. 3 kamienice piętrowe, 5 składów, 1 1/2 morga ogrodu, roczny dochód 8.500, cena 58.000, wpłaty 40.000 Wila 2 piętrowa, wolna 27.000. Młyn, majątki, korzystnie poleca Pośrednictwo Sochacki, Dworcowa 13. (20649)

Skład z mieszkaniem w centrum miasta wprost od gospodarza na sprzedaż. Wiad. Gdańska 71 w restauracji. 11280

Skład kolonialny, delikatesów, w dobrym punkcie, z urządzeniem, mieszkaniem 3 pokój, za 7000 zł i wiele innych poleca biuro Pogoń, Dworcowa 80. 11291

Gospodarstwo 56 mórg, żywy i martwy inwentarz sprzedam bardzo spiesznie za 21.000 zł. Kurnatowski, Ogrodowa nr. 2. 11288

Dwa domy z ogrodem, 2 składy (skład drzewa i węgla) w Grudziądzu na sprzedaż. Cena 70000 zł. Zgł. uprasza Dziennik Bydg. Grudziądz. 20690

Kamienice majątki i młyny w największym wyborze tylko w biurze „Prawo“ ulica Dworcowa 82, tel. 1309. 11218

Dom piętrowy rodzaju wili duży ogród 4 pokoje wolne suma 22 tys. zł sprzedam, Sokołowski, Pl. Wolności nr. 2. 11269

KUPNA

Mało używany samochód, limuzynę z rąk prywatnych kupimy za gotówkę. Oferty z podaniem ceny pod „Samochód prywatny“ do filii Dz. Bydg. (20647)

Szukam kupno i dzierżawę gospodarstw, domów, młynów, składów. Sokołowski, Pl. Wolności 2. (11277)

2-3000 mórg majątek ziemski, dobra ziemia, komunikacja i budynki kupię, wpłacę milion do półtora miliona złotych. Of. pod „Gotówka“ „Prawo“ ul. Dworcowa 82. tel. 1309 11317

Kupię dom w Bydgoszczy do 50 tys. zł. Pośrednicy wykluczeni. Of. do filii Dz. Bydg. „50 tys.“ 11320

Kuchnię westfalską dobrze utrzymaną kupię. Okole, Grunwaldzka 98. 20651

POSADY WOLNE

Dziewczyna do dziecka może się zgłosić. Toruńska 111, I p. 20638

Uczeń potrzebny. Janowicz, mistrz stolarski, Nakielska 8. (20621)

Uczennice przyjmie zaraz lub później Polux, Poznańska 1. (20659)

Dziewczyna może się zaraz zgłosić do kuchni. Romańska, Zbożowy Rynek 9. (20658)

Szwajcera nie żonatego dla 10—12 król poszukuje zaraz. Oferty pod „1012“ do Dzien. Bydgoskiego. (20664)

Inteligentny chłopiec, praktykant, do początkującej pracy biurowej w przedsiębiorstwie techn. może się zgłosić od godziny 3—4. Inż. Godziński, Pomorska nr. 13. (11266)

Trío fortepian, skrzypce, jazz-band natychmiast na Hel potrzebne. Zgł. „Prawo“ ul. Dworcowa 82, tel. 1309. 11316

Maszynistka na 13-stkę poszukiwana na dobrych warunkach. Kosik, Wileńska 10, I piętro. (11267)

Przyjmę uczennice lub uczeni szkolnych na stancję. Na życzenie udzielam konwersacji francuskiej. Ul. Fredry 5 niski parter. (20709)

Czeladnik rzeźnicki potrzebny. Matejki 5. (11270)

Służąca potrzebna do wszystkiego. Sniadeckich 29, restauracja. (11268)

Podróżujący którzy odwiedzają rolników mogą zabrać artykuł sezonowy (nowość) za wysoką prowizją. Zarobek 600—700 zł miesięcznie. Mazurek, Poznań, Mińska 12a. (Porto dołączyć). 20705

Dziewczyna potrzebna do wszelkiej pracy domowej. Makowska, Chełmińska 1. (20713)

Stolarz na roboty budowlane zaraz poszukuje. W. Kosmowski, Bydgoszcz, Plac Piastowski 6a. (11272)

Klika zdolnych pomocników krawieckich poszukuje. Zakład krawiecki, Pomorska 59. (11265)

Fotograf potrzebny. „Wiol“, Sienkiewicza 44. 11313

Młodsza dziewczyna zaraz potrzebna. Jezuitka 18, II p. 20644

Potrzebna muzyka z śpiewami. Of. do filii Dzien. Bydg. pod „R. H.“ (11275)

Krawcowa na bieliznę potrzebna w dom. Cieszkowskiego nr. 21, König. (11284)

Ekspedjentkę rzeźniczką, dzielną, przyjmie zaraz lub od 15-go Różkowska, Gdynia, Świętojańska. (20702)

Poszukuję zaraz biegłą panią z branży kolonialnej. Oferty do filii Dzien. Bydg. pod „J. Z.“ (11298)

Uczennica do szycia zaraz potrzebna Cz. Wieckowska, Chrobrego 13, III p. (11297)

Potrzebna hotelowa kucharka znająca dobrą kuchnię, pracowita i czysta, dobra za płata, wymagane dobre świadectwa. Zgł. zaraz hotel Eilers, Tuchola. 20704

Posadę stałą dam za pożyczkę 2.000 zł. Zgł. pod „Fabrykacja“ do Dzien. Bydg. 20633

2 pomocników tapieckich pierwszorzędnych wyściełaczy poszukuje zaraz Ostrowski, Bydgoszcz, Dworcowa 91. 11290

Podróżującego poszukuje do odwiezania piekarskich kolonialnych i delikatesowych interesów lub który pan takowe odwiedza i by zabrał bardzo dobry artykuł. Zgł. do filii Dziennika Bydg. pod „B. A.“ (11287)

Czeladnika ślusarskiego i kowalskiego poszukuje Przybylski, Szubin, mistrz budowy maszyn. 20655

Malarzy potrzebuję. Zgł. dziś między godz. 16 a 17. Ernstdorff, Sw. Trójcy 6b. 20680

Ogrodnika samodzielnego kawalera z praktyką poszukuje od 16.8. Dittmeyer, Gajowa 5.

Uczeń fryzjerski z porządną rodziną potrzebny. Zgłosz. pod „433“ Dworcowa 2.

Murarzy przyjmie Budownictwo Chocimska 17/18. (11315)

POSADY POSZUKUJĄ

Były restaurator, żonaty, 35 lat poszukuje jakiegokolwiek zajęcia, może stawić kaucję. Pośrednicy wykluczeni. Zgłosz. do filii Dzien. Bydg. pod „35 lat“ 11220

Poszukuję posady jako młynarz maszynista, obeznany z motorami ssącą gaz, zaraz lub później. Łask. zgłosz. do Dzien. Bydg. pod „Z. N.“ 20590

Samodzielną poszukuje posady gospodyni, kucharki, energicznej starsza osoba z chlubnymi świadectwami i referencjami zaraz lub później. Łaskawe oferty do filii Dzien. Bydg. Dworcowa 2, pod „G. S.“ 11240

Kto wskaże miejsce dla siodlarza na dużej wsi gospodarskiej lub na majątku otrzyma 100 zł wynagrodzenia. Adres w Dzien. Bydg. 20674

Szofer dzielny w swym zawodzie, kawaler, trzeźwy, energiczny z kilkoletnią praktyką przyjmie zaraz posadę. Zgł. uprasza się Kruszelnicki, Grudziądz, Koszarowa 28. 20689

Gospodyni do restauracji rutynowana przyjmie zaraz posadę. Grudziądz, Koszarowa 20, A. Kraśnicka. 20691

Czeladnik młynarski, obeznany z wszelkimi maszynami młyńskimi, taksamo z motorami na ropę itd. bardzo dobre świadectwa, szuka posady od 15. 8., okolica obojetna, Zgłosz. do Jencza L. młyn motorowy, Gross Lichtenau Gross Werder, Wolne m. Gdańsk. (20712)

Wyprawy ślubne komplety lub częściowo, zwyczajne i luksusowe, tanio i akuratywnie wykonuje „ALICJA“ Wesoła 11 telefon 1679. (6515)

Wyprawy ślubne komplety lub częściowo, zwyczajne i luksusowe, tanio i akuratywnie wykonuje „ALICJA“ Wesoła 11 telefon 1679. (6515)

POKOJE

Pokój umeblow. z urządzeniem kuchni z osobnym wejściem zaraz do wynajęcia. Adres wskaże Dzien. Bydg. 20646

Pokój umeblowany do wynajęcia. Cywiński, Bocianowo nr. 9. (11271)

Pokój balkonowy do wynajęcia. Długosza 6, II. p. prawo. 20672

Pokoje umebl. na dogodnych warunkach dla przyjezdnych. Świętojańska 22, I piętro lewo. 20648

Pokój duży umeblowany oddam zaraz. Lipowa 3, II piętr. prawo. (11262)

2—3 uczennice znajdą pomieszczenie i troskliwą opiekę w inteligentnym domu. Sowińskiego 19, parter lewo, przy Placu Piastowskim. 20671

Wspólny pokój dla pana tanio wynajmę. Garbary 24, I. p. lewo.

Pokój z utrzymaniem na 2 osoby do wynajęcia. ul. Sniadeckich 9 I. 11305

MIESZKANIA

Mieszkanie od gospodarza 1 lub 2 pokoje z kuchnią, płacę czynsz za rok z góry, ewtl. przeprowadz. remont. Oferty pod „Remont“ do filii Dz. Bydg. (11276)

Mieszkanie 3 pokoje z kuchnią wraz z meblami najnowszego modelu z powodu wyjazdu natychmiast do oddania. Wiadomość ul. Toruńska 5 u M. Wojewicza. 20515

Mieszkanie 3 pokoje z kuchnią, przy należnościach i sklepem w Toruniu zaraz do wynajęcia. Wiad. Rutetki, Toruń, Różanna 1. 20693

DZIERŻAWY

Skład wolny z mieszkaniem przy ruchliwej ulicy, nadający się na bławaty i towary krótkie za miesięczną dzierżawą poszukuje. Zgł. do Dz. Bydg. „M. S.“ 20624

Lokal i biuro próżne w certum do wynajęcia. Ruskowska, Warmińskiego 12 11303

Skład kolonialny z urządzeniem i mieszkaniem do wydzierżawienia. Czyszn rok z góry i remont zł 3000 zaraz wprost od gospodarza. Of. do Dz. Bydg. pod „3000“. 20679

Kawaler rzeźnik który pragnie usamodzielnic, bez odstępu, do nabycia skład z wytwórnią, mieszkaniem. Centrum większego miasta. Oferty pod „Natychnia“ do Dz. Bydg. 20683

Kawaler cukiernik który pragnie usamodzielnic się, do nabycia skład cukierków z wytwórnią, mieszkaniem i urządzeniem. Cena 3.500 zł. Oferty do Dz. Bydg. pod „3500“. (20685)

Wyprawy ślubne komplety lub częściowo, zwyczajne i luksusowe, tanio i akuratywnie wykonuje „ALICJA“ Wesoła 11 telefon 1679. (6515)

Wyprawy ślubne komplety lub częściowo, zwyczajne i luksusowe, tanio i akuratywnie wykonuje „ALICJA“ Wesoła 11 telefon 1679. (6515)

Wyprawy ślubne komplety lub częściowo, zwyczajne i luksusowe, tanio i akuratywnie wykonuje „ALICJA“ Wesoła 11 telefon 1679. (6515)

Wyprawy ślubne komplety lub częściowo, zwyczajne i luksusowe, tanio i akuratywnie wykonuje „ALICJA“ Wesoła 11 telefon 1679. (6515)

Wyprawy ślubne komplety lub częściowo, zwyczajne i luksusowe, tanio i akuratywnie wykonuje „ALICJA“ Wesoła 11 telefon 1679. (6515)

Wyprawy ślubne komplety lub częściowo, zwyczajne i luksusowe, tanio i akuratywnie wykonuje „ALICJA“ Wesoła 11 telefon 1679. (6515)

ROZMAITE

Komu zaginął pies wilk, może się zgłosić. Sw. Trójcy 15, F. Cześniowski u p. Ross. 20612

Za kapital płacimy 50 proc. zysku i dajemy stałą posadę. Listowno pod „Bieg“ do filii Dziennika. (11312)

Przystąpię do spółki do samodzielnego prowadzenia filii cukierniczej. Złożę kaucję. Oferty do filii Dz. Bydg. pod „450“. (11282)

Aparaty fotograficzne „A la Minute“ wyrabia i udziela lekcji „Wiol“, Sienkiewicza nr. 44. 11306

Zgubiłem dnia 30. 7. bm. papiery wojskowe, książeczkę wojskową i paszport, 2 metryki i kartę do lepienia. Uczciwego znalazcę uprasza się o zwrot Stanisław Florczak, Dominium Kamieniec, powiat Bydgoszcz. 20670

Unieważniam zgubioną książeczkę wojskową wydaną przez P. K. U. Nowy Targ. Nazwisko Ignacy Lisek. (20609)

Pożyczki 12.000 zł na I hipotekę na gospodarstwo 30 morgowe poszukuje. Ruskowski, ul. Warmińskiego 12. 11304

Udziałowców poszukuje do zaprowadzenia przemysłu. Dobra lokata drobnego kapitału, udział 500 zł współpraca obowiązkowa. Zarobek do 300 zł miesięcznie. Of. pod „Zysk“ do filii Dzien. Bydg. (11278)

Pracownie cholewek przeniosłem z ul. Kościelnej 10, na ul. Niedźwiedzia 4, do firmy Dragulattes, skład skór, Rybiński. 20678

Koldry watowe i puchowe z własnych i powierzonych materiałów wykonuje rzetelnie i tanio „Alicja“, ul. Wesoła nr. 11, tel. 1679. (6042)

MATRIMONIALNE

Znajomości młej, inteligentnej pani poszukuje kawaler lat 39 celem ożenku. Of. pod „Znajomość 39“ do Dzien. Bydg. (20642)

Mężczyzna przystojny urzędnik państwowy, kat. lat 46, rozw., poszukuje tą drogą towarzyszkę życia. Panie skromne, poważnie i szczerze myślące raczą swe oferty możliwie z fotogr. nadesłać do Dz. Bydg. Dworcowa 2, pod „W. D.“ Dyskrecja za pewnością. 11288

Mistrza ceglarskiego dobrego fachowca, który zna również wyrób dren i dachówki poszukuje J. Stranz, Bydgoszcz Nakielska 64. (20637)

Mistrza ceglarskiego dobrego fachowca, który zna również wyrób dren i dachówki poszukuje J. Stranz, Bydgoszcz Nakielska 64. (20637)

Mistrza ceglarskiego dobrego fachowca, który zna również wyrób dren i dachówki poszukuje J. Stranz, Bydgoszcz Nakielska 64. (20637)

Mistrza ceglarskiego dobrego fachowca, który zna również wyrób dren i dachówki poszukuje J. Stranz, Bydgoszcz Nakielska 64. (20637)

Mistrza ceglarskiego dobrego fachowca, który zna również wyrób dren i dachówki poszukuje J. Stranz, Bydgoszcz Nakielska 64. (20637)

Mistrza ceglarskiego dobrego fachowca, który zna również wyrób dren i dachówki poszukuje J. Stranz, Bydgoszcz Nakielska 64. (20637)

Mistrza ceglarskiego dobrego fachowca, który zna również wyrób dren i dachówki poszukuje J. Stranz, Bydgoszcz Nakielska 64. (20637)

Mistrza ceglarskiego dobrego fachowca, który zna również wyrób dren i dachówki poszukuje J. Stranz, Bydgoszcz Nakielska 64. (20637)

Obrońca prywatny

załatwia sprawy procesowe, akcyzowe, skarbowe, umowy najmu, podatki, ściąganie należności, sporządza wszelkie wnioski i udziela porady prawnej

J. Wojciechowski
Bydgoszcz, Dworcowa 33, I ptr

POLECENIA

Obrazki ślubne
wielki wybór, niskie ceny. Kupuj stare srebro i złoto St. Knyciński, zegarmistrz Bydgoszcz, Stary Rynek nr. 21. 20586

Wszelkie
odpolerowania, bajcowanie mebli, wykonuje dobrze i tanio Mazowiecka nr. 43, stolarnia. (20434)

Panowie!
Najbardziej zniszczoną garderobę, części, reperuj starannie, najtaniej „Ekonomia“, Dr. Emila Warmińskiego 15. (11255)

Plisowanie
karbowanie sukien wykonuje przedko, trwałe i tanio „Valentia“, Cieszkowskiego 5, Mostowa 2, Gdańska 14. 11217

Obuwie
własnego i krajowego wyrobu poleca po cenach fabrycznych Gabrielewiez, Plac Piastowski 3. (11222)

Obiady
smaczne, obfite, 3 dania złote. Niedźwiedzia 7, II ptr. 20610

Mundurki
szkolne oraz wszelką garderobę i przeróbki wykonuje tanio i solidnie. Kozłowska, Długa 29. Skład. (20660)

Bielizna
do prasowania przyjmuje. Kozłowska, Długa 29. Skład. (20661)

SPRZEDAŻE

Majątki ziemskie
3.500 mórg 1.500.000 wpłata 800.000 zł, 2800 mórg 1.600.000, wpłata 700.000 zł 2.400 mórg 1.400.000, wpłata 700.000 zł, 1.800 mórg 1.200.000, wpłata 600.000 zł 1.500 mórg 1.000.000, wpłata 500.000 zł, 1950 mórg 1.000.000, wpłata 500.000 zł. 940, 920, 830, 740, 720, 640, 600, 580, 520, 450, 390, 360, 320. Resztówki 450, 380, 320, 260, 240, 185, 160, 150. Gospodarstwa od 10-300 mórg. Młyny wodne i parowe, cegielnie fabryki, domy dobrze się rentujące, wile, interesa handlowe i przemysłowe poleca Ag. Dóbr „Polonia“ Bydgoszcz, Dworcowa 17, tel. 698. Wszelkie objekta osobicie zbadane. Poważnych reflektantów upraszam o przyjazd lub zadanie opisów. 11246

Podstaw walcowy
fabrykat Bei. Sack, Dreżno, z jedną parą walców 300x500 w bardzo dobrym stanie, korzystnie na sprzedaż. Inżynier Fiałkowski, przedstawiciel fy. A. Wetzler, Wittenberg, Bydgoszcz, Matejki 10. 20594

Około
240 mórg pszennej ziemi, 20 mórg łąk, masywne zabudowania przy dworcu i szosie przy wpłacie 180 tys. zł wpłaty na sprzedaż. Przyjmę także realność hotelową lub dom kupański jako wpłatę. K. Wetzler, Bydgoszcz, Długa 41, Tel. 1013. 20581

Na sprzedaż
jeden łańcuch 16 m/m gruby, 76 mtr. długi, mało używany 50 proc. pod ceną, jeden landau jak nowy oraz każda ilość kantówek, belek i ca. 30 cbm. czystych boków od 1-6 mtr. długie 20 i 26 m/m grube ma do oddania tartak Plaskosz p. Tuchola. (11247)

Półszorek
prawie nowy, 2 drabiny do zniw i dyszki na 1 konia na sprzedaż. Bielicka 35. 20565

Place
budowlane przy ul. Leszczyńskiego w pobliżu kościoła w całości lub częściowo z powodu wyjazdu na sprzedaż. Zgł. Kozakowa, ul. Ks. Skorupki 40. 20546

Dobra
maszyna krawiecka na sprzedaż. Adres wskaże Dzień. Bydg. (20607)

Gospodarstwo
100 morg, wtem 30 mg. łąki, 15 mórg pastwiska, reszta dobra średnia ziemia, inwent. 3 dobre konie, źrebiak, 13 bydła, 10 świń, dobre zabudowania 10 klm. od Bydgoszczy, przy wpłacie 30.000 zł na sprzedaż. K. Wetzler, Bydgoszcz, ul. Długa 41, telefon nr. 1013. (20583)

Dobra rycerskie
majątki, gospodarstwa, majatki, domy mieszkalne i handlowe w mieście i na wioskach, gospodarstwa wszelkiego rodzaju sprzedaje i przyjmuje dalsze zlecenia K. Wetzler, Bydgoszcz, ul. Długa 41, telefon 1013. (20582)

Sprzedam maszynę
do dziurkowania, rower męski, radio do rydzenia, szafę do rzeczy, łóżko i beczkę dębowa oraz gable Wiadomość Farna 5, Bobrowska. (20576)

Skład
kolonialny z towarami i mieszkaniem zaraz na sprzedaż. Adres wskaże Dzień. Bydg. (20573)

Gramofon
szafkowy z płytami okazjynie sprzedam. Ul. Kościuszki 41, II ptr. prawo. (20575)

Rower
męski na sprzedaż. Nowodworska 9, I piętro lewo. 20574

Sprzedam
dom mieszkalny 5 pokoi, kuchnia i łazienka, obszerne chłewy, mały ogród warzywny w ruchliwym mieście. Pośrednicy wykluczeni. Zgł. Keynia, Dworzec 10. 20549

Rolwóz
mało używany na sprzedaż. Ul. Dąbrowskiego 10. 20588

Maszynę
do siania (dryl) 3 m szeroka, używana i maszynę do sieczki sprzedaje korzystnie J. Stranz, Nakiel-ska 64. 20445

Dom
z 3 placami do zabudow., ogrodem, wolne 3 pokoje i 2 kuchnie sprzedam. Ks. Skorupki 75. 20596

Wózek
sportowy na sprzedaż. Ul. Jackowskiego nr. 19, parter prawo. 20595

Radjo
z głośnikiem okazjynie sprzedam. Gamma 8, I p. lewo. 11226

Pianino
mało używane sprzedam tanio. Koerd, Królowej Jadwigi 4 b. 11224

Na sprzedaż
oleander i łóżko dziecięce Gdańska 104, II ptr. pr. 11230

Profos 10/30
sześciuosobowy gotowy do jazdy, dobrze utrzymany, korzystnie na sprzedaż. T. Nowak, fabryka maszyn, Brdgoszcz. (11229)

Posiadłość
52 mg., wtem 18 łąki, 6 mg. parku, staw z rybami i gościniec, piękne położenie, inwentarz żywy i martwy, 8 kil. od Bydgoszczy. Lisi-Ogon nad kanałem stacja Pawłówek, Gohle, właściciel. (11233)

Piekarnia
w pełnym biegu z powodu wyjazdu zaraz na sprzedaż. Plac Poznański 3, Zakabukowski. (11214)

Piekarnię
z nieruchomościami przy wpłacie 20-30.000 zł. sprzedaje Grundtke, Bydgoszcz, Śniadeckich 33, róg Dworcowej. (20627)

Dom
z wolnym mieszkaniem i 1 mórg ziemi zaraz na sprzedaż. Ul. Gołębia 88, Szwedero. (20625)

Młockarkę
szerokomłotną, sztyftarkę, sieczkarkę oraz manęż na sprzedaż. Grubich, Kujawska 9. (11225)

Wózek
dziecięcy na sprzedaż. Jeżnicka 18, II ptr. (20643)

Wózek
na 4 kołach na sprzedaż. Dworcowa 10. 20564

Płyty
chodnikowe wszelkich rozmiarów mam korzystnie na sprzedaż oraz wykładam. Wojciechowski, Chocimska 17, Tel. 1302. (11232)

Dufet
i kredens dobrze wykonany tanio na sprzedaż. Poznańska 4, Stolarska. (20663)

Domek
wśródmięściu na sprzedaż. Adres wskaże Dz. Bydg. 20617

3500 mórg
pszennej ziemi, budynki murowane inwentarz kompletny 1.700.000, wpłaty 700.000 zł. 2.400 mórg pszennej ziemi 800.000 zł, 500 mórg 250.000, 300 mórg 100.000. Młyny, tartaki, cegielnie, kamienie wille sprzedaje Nowakowski, Dworcowa 69, tel. 850 biuro centralne. 11215

Kilka
młodych koni roboczych i źrebiąt na sprzedaż, tak samo na wymianę. Kujawska 9, I ptr. 20673

KUPNA

Śrutownik
kupię w dobrym stanie. Zgłoszenia biuro „Pogoń“ Dworcowa 80. (11157)

Kupna
mniejszego gospodarstwa masywne budynki i dobra ziemia, w dużej, najchętniej przy głównej ulicy na Pomorzu poszukuję. Of. pod „400“ do filii Dzień. Bydg. (11254)

Kupię
stary piec kaflowy, 2 drzwi 1 okno berlińskie, 1 zwykłe Oferty pod „Piec“ do filii Dzień. Bydg. Dworcowa 2. 11256

Kupię
ramę do okna wystawowego z drzwiami. Ludwik Orłowski, Dworcowa 69. 11253

Kupię
platformę, noszącą 15-20 centr., jednokonną. Zgł. Bielicka 22, Boczkowski. 20584

Rower
używany kupię. Zgłosz. Piasecki, Dworcowa 80. 11160

Szafę
szklaną dużą do składu, stosowną do drogerji, perfumerji lub składu jubilerskiego kupię. Of. uprasza się Stary Rynek nr 21, skład. 20587

POSADY WOLNE

Pomocnika
piekarskiego dzielnego, kawalera, który obeznany jest z wszystkimi pracami piekarskimi i samodzielnie pracować może poszukuje zaraz. W. Himmler, Pruszczy, pow. Świecie, tel. 22. (20969)

Zdolnego
ślusarza, który posiada znajomość autogenicznego spawania poszukują Bydgoskie Zakłady Przemysłu Drzewnego, T.z.o.p. Bydgoszcz-Szretery, Promocna 38. (20603)

Samotny
dobrze polecony, dzielny urzędnik gosp. ze skromnymi wymaganiami w średnim wieku, znajdzie na 1500 morgowemu majątku stałą posadę. Oferty należy skierować do filii Dz. Bydg. pod „Sumien-ny urzędnik“. (11227)

Pomocników
szweskich na wszelkie prace. poszukuje zaraz Fr. Myśliński, Tuchola. Chojnicka 47. (20541)

Podręczną
poszukuje krawiec. Adr. wskaże Dziennik Bydg. 20602

Służącą
młodszą, przychodzącą, potrzebną. Ul. Świętojańska nr. 21, I. ptr. lewo. 20600

Potrzebny
chłopiec na praktykę do szewca. Toruńska nr. 136. Gondok. (20601)

Potrzebni
szewcy na dziecięce. Mazowiecka 3. (11259)

Dziewczyna
do posługi potrzebna. Matejki 10, I piętro prawo. 11261

Dziewczę
do 4-letniego dziecka potrzebne zaraz. Jagła, Jagiellońska 7, I p. 20459

Dziewczynka
na posługę potrzebna. Ul. Cieszkowskiego 21, parter lewo. 11248

Uczeń
krawiecki może się zgłosić. Ul. Marcinkowskiego nr. 8 b. 11244

Uczni
od nowego roku szkolnego przyjmie na stanęję była nauczycielka. Rucińska, Dr. Em. Warmińskiego 14. 11242

Uczeń
do piekarni z wioski może się zaraz zgłosić. Poznańska 12. 20580

Poszukuję
dzielnych czeladników szweskich zaraz na pracę szytą i szpilkową. Zarobek od sztuki. Gorczyca Nakło, ul. Potulicka 10. 20535

Dziewczyna
pracowita i skromna potrzebna do Restauracji Herm. Frankego 4. (11228)

Dobraj
służącą, która gotować umie poszukuję od 15. 8. Posada stała. Restauracja Dworcowa Unisław, pow. Chelmno. 11234

Ucznia
przyjmie mistrz krawiecki Rybka, Hetmańska 36. 11219

Poszukuję
dzielnego pomocnika fryzjerskiego. Kirski, Bydgoszcz, ul. Gdańska 162. 11216

Krawcowa
potrzebna na kilka dni. Zgłosz. się Bielawki, ul. Wawrzyniaka 8, I piętro. 11231

Dziewczę
do posyłek przyjmie zaraz Demitter, Król. Jadwigi 5. 20585

Poszukuję
z dniem 1. 9. 23. marszantkę, która umie zarazem samodzielnie szyc. Oferty oraz żądanie pensji z dołączeniem odpisu świadectw oraz fotografii do Dz. Bydg. pod „Marszantka“. Fotografie oraz odpisy świadectw zwracam. 11237

Ekspedjentka
do składu skór potrzebna od 1. 9. 1928 tylko z tej branży, równocześnie musi książkowość prowadzić. Zgłosz. z odpisami świadectw i fotografią oraz żądaną pensją. Antoni Budzik, Puck (Pom.), Rynek nr. 53-59. 20650

Pomocnika
malarskiego i strycharza z dobrymi świadectwami przyjmie Leon Witkowski, Wincentego Pola 3. (20611)

Inkasenta
z kaucją, dobrze poleconego, zaraz poszukujemy. Zgłoszenia osobiste od godz. 11-12 i 5-6. Ele-etrolux, Jagiellońska 12. 11257

Młodszy
pomocnik fryzjerski potrzebny zaraz. Kamiński, Sw. Trójcy 14. 120613

Uczeń
który ma przynajmniej rok praktyki za sobą potrzebny przy wolnym utrzymaniu. Pokorski, mistrz krawiecki, ul. Sw. Trójcy 14. 20589

Uczennica
do szycia potrzebna. Kor-aluk, Podgórna 5. (20618)

POSADY POSZUKUJĄ

Gdzie
mogłaby się wyuczyć córka moja jako fryzjerka. P. Nowak, Bydgoszcz, ul. Dworcowa 49. 11250

Kucharka - gospodyni
poszukuje posady zaraz lub od 15. 8. 1928, w ostatniej samodzielnej posiadzie 4 1/2 roku. Miejscowość obojętna. Zgłoszenia pod „K. G.“ do filii Dz. Bydg. 11241

Kto
z panów adwokatów lub kom. sąd. przyjmie chłopca z wykształceniem V kl. gimn. jako praktykanta biurowego. Łask. zgłosz. pod „Praktykant“ do filii Dzień. Bydg. Dworcowa 2. 11218

Podróżujący
przyjmie zastępstwo na Poznańskie lub Pomorze na prowizję. Łask. oferty pod „Energiczny 2“ do filii Dzień. Bydg. Dworcowa 2. 11169

Marszantka
z kilkuletnią praktyką, która pracowała tylko w lepszych magazynach, poszukuje posady. Zgłoszenia „Par“ Poznań, Al. Marcinkowskiego 11 pod „55,324“. (20592)

Siodlarz
w starszym wieku, samotny poszukuje posady, najchętniej na majątku. Mogę okazać się dobrymi świadectwami. Of. do filii Dz. Bydg. pod „100“. 11236

Inteligentna
panna, lat 30, z porządnej rodziny poszukuje posady zaraz lub 15 sierpnia jako gospodyni do samotnego pana lub pani, umiem szyc, haftować i prasować. Zgł. do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „666“. (11252)

Wdowa
inteligentna, znajdująca się w trudnościach finansowych, prosi o posadę kierowniczką, kasjerki, biuralistki, ekspedjentki lub bufetowej. Mam dobre świadectwa. Zgłosz. pod „W. M. 30“ do filii Dzień. Bydg. (11243)

LEKIE

Uczę
kroju, szycia, modelowania, kopjowania z żurnali najnowsza metodą, usuwającą braki przestarzałych. Uczennice mogą wykonywać własną robotę. Posiadam świadectwa mistrzowskie Izby Rzemieślniczej Bydgoskiej i nowoczesnej szkoły warszawskiej, Świętojańska 4 II piętro, lewo. (11260)

POKOJE

Pokój
dla 1 pana do wynajęcia. Gdańska 107. (20563)

Pokój
umebl. z balkonem dla inteligentnych 1-2 osób oraz mały pokój dla pracującej panny do wynajęcia. Kordeckiego 3, II ptr. lewo. 20567

Pokój
z balkonem, umeblowany z utrzymaniem, telefon do wynajęcia. Cieszkowskiego 17, I piętro lewo. 11238

Pokój
umeblowany dla 2 panów do wynajęcia. Długa 60, II. 20608

Pokój
umebl. dla 1 lub 2 panów do wynajęcia. Zduny 21, parter lewo. 11180

Pokój
umebl., frontowy, osobne wejście. Ul. Toruńska 18, I prawo. 20597

Pokój
do wynajęcia. Sw. Trójcy nr. 1a, III ptr. I. (20627)

Pokój
umeblowany dla panów do wynajęcia. Stenzel, Hetmańska 7. (20662)

MIESZKANIA

Mieszkanie
3-4 pokojowe poszukuje nauczyciel gimnazjalny. Czysz za rok z góry. Zgł. pod „J. P.“ do filii Dzień. Bydg. 11116

Próżnego
pokoju z kuchnią lub bez kuchni, poszukuje młode małżeństwo. Oferty pod „M. T.“ do filii Dziennika Bydgoskiego. (11258)

Mieszkania
1-2-3-4 pokojowe z kuchnią za czyszem z góry lub przystępnie od gospodarzy odda „Ostoja“ Dworcowa 59. 11207

Mieszkanie
3 pokojowe wynajmę za wypożyczeniem 4-12 ty. Zgłoszenia do filii Dzień. Bydg. pod „Mieszkanie“. 20578

1-2 pokoje
próżne poszukuje krawiec na parterze przy ruchliwej ulicy dla założenia pierwszorzędnej pracowni Oferty pod „Krawiec“ do filii Dzień. Bydg. Dworcowa 2. (11166)

Mieszkanie
3-4 pokojowe poszukuje nauczyciel gimnazjalny. Czysz za rok zgóry. Zgł. pod „J. P.“ do filii Dz. Bydg. (11116)

3 pokoje
z kuchnią i wygodami zaraz lub później poszukuje bezdzietne, spokojne małżeństwo. Łaskawe oferty pod „Roczny czysz“ do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2. 11245

Zamienię
2 pokoje i kuchnię w bardzo dobrym i spokojnym położeniu na takie same lub portjerstwo, obojętnie gdzie. Grzywińska, Nakiel-ska 128. 20623

DZIERZAWY

Baczność
piekarze i rzeźnicy! W dużej kościelnej wsi, powiat Inowrocław jest do wydzierżawienia sklep kolonialny, wyszynk piwa, piekarnia, wymiana zboża, sprzedaż węgla i drzewa, rzeźnictwo z towarami i urządzeniem na 6 lat zaraz do wydzierżawienia, (interes istnieje 30 lat) z powodu stosunków rodzinnych. Pośrednicy nie wykluczeni. Zgłoszenia do Dzień. Bydg. pod „A. A.“ 20539

Warsztat
ca 5 1/2 x 2 1/2 ul. Śniadeckich 55 wydzierżawi gospodarz.

ROZMAITE

Biuro Porad
w sprawach wojskowych, udziela porad w sprawach odroczenia służby wojskowej, wyjazdu zagranicę, w sprawach odroczenia ćwiczeń rezerwistów, w sprawach emerytalnych i innych w związku ze stonkieniem do służby wojskowej. Bydgoszcz, Zduny nr. 21. Godz. od 9 do 16. 11016

Wspólnika
do składu kolonialnego samotnego wolnego pokoju może się zgłosić. Adr wskaże Dz. Bydg. 20579

Z gotówką 6000 zł
szukam dla sieroty, wykształconej, muzykalnej, przystojnej blondynki, lat 20, córki rolnika odpowiedzialnej partji. Of. do filii Dzień. Bydg. pod „Sierota“. (11235)

Pensjonat
„Pilice“ w Jastrzębiej Górze, tuż nad pełnym morzem i plażą, w dużym parku świerkowym. Począta, telegraf, kolej Łeżebz. (Pomorze). (19869)

Letnisko
okolica lesista, z utrzymaniem i bez. Łaskawe zgłosz. pod Fr. Brzeski, Janowo, pow. Chelmno, poczta i stacja Dąbrowa Chelmińska. 11239

Gramofon
skrzypce lub inny instrument dam za wypożyczenie 1000 zł. Oferty do Dz. Bydg. pod „Instrument“. 20566

Nowy katalog
nr. 21 wydawnictwa „Pomoc Szkolna“, znacznie uzupełniony, wyszedł z druku. Na żądanie wysyła wydawnictwo katalog oraz okazową książkę gratis. (Pierwszeństwo czytelnikom). Adres: Wydawnictwo „Pomoc Szkolna“ H. Wajnera, Warszawa, Bielańska 5/40. (992)

Spółnika
cichego z kapitałem 15000 zł poszukuje do rozszerzenia dobrze zaprowadzonego interesu handlowego w Bydgoszczy. Gwarancja hipoteczna, zapewniony zysk minimum 300 zł miesięcznie. Of. do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2, pod „Kupiec“. (11300)

Pięć tysięcy zł
pożyczki gwarantowanej hipotecznie poszukuję na dobry procent lub pod zastaw. Oferty do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „Sierpień“. 11299

Obelgę
rzuconą na pana Franciszka Guzowskiego z Leśnej Jani w sprawie p. Gardzielewskiego z Leśnej Jani z żalem odwołuję. Franciszka Depkowa. 20542

Książeczke
wojskową i kartę mobil. wystawioną przez P. K. U. Bydgoszcz na nazwisko Bruno Pasuth z powodu zagubienia unieważniam. 11249

MATRYMONIALNE

Nauczyciel
z braku znajomości odpowiedzialnej osoby, pragnie znaleźć towarzyszkę życia. Posag pożądany. Of. z fotografią, która się zwraca pod „8“ do Dzień. Bydg. (20572)

Kawaler
lat 31, inteligentny i nie biedny, czasowo zamieszkujący w Bydgoszczy, pozna rozumna, możli. muzykalną pannę, wdowę lub rozwódkę w celu matrymonialnym. Nieanonimowe zgłoszenia możliwe z fotografią proszę skierować pod „Samodzielny“ do Dz. Bydg. Za zwrot fotografii i dyskrecję ręczę słowem honoru. (20577)

Wdowiec
lat 45, rzemieślnik na stałej posiadzie szuka znajomości pań lub bezdzietnej wdowy celem ożenku. Panie na wskroś dobrego charakteru mogą się zgłosić z całym zaufaniem. Rzecz traktuję się na serio, panny od 25-40 mogą się zgłosić do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „Wdowiec 10“. (11251)

Panna
lat 44 szuka męża, przystojnego, gospodarnego i miłego charakteru. Wdowiec z dzieckiem mile widziany. Reflektuję się tylko na pana prawego i dobrego charakteru i tylko serio myślących. Łask. oferty proszę nadesłać pod „Nadzieja“ do filii Dzień. Bydg. Dworcowa 2 11221

Obrona prywatny

załatwia wszelkie, choćby najtrudniejsze sprawy sądowe, karne, procesowe, spadkowe, hipoteczne, waloryzacyjne, kontraktowe, spółkowe, najmu, podatkowe itd., ściąganie należności i udziela porady prawnej.

St. Banaszak,
Bydgoszcz,
Cieszkowskiego 2. Tel. 1304.
Długoletnia praktyka.

Moje biuro
podatkowe przy ul. Gdańskiej 151, telef. nr. 1074 zostało powiększone o specjalny dział bilansowy przy współpracy wybitnego fachowca, sądownie zaprzysiężonego rewizora ksiąg handlowych. Oprócz wszelkich spraw podatkowych i administracyjnych podejmuję się zastępowanie i sprawdzania bilansów, oraz przeliczenia bilansów w myśl rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22. III. 1928 — Dz. U. Nr. 38. Rzecznik Podatkowy Fr. Chmarzyński, b. naczelnik Urzędu Skarbowego. (9477)

POLECENIA

Wrócić
akuszerka Gryfkowska prywatna Klinika dla położnic. Przyjmuje prywatnie i kasy chorych. Długa 5. Tel. 1673. (19342)

Meble!

Przy dogodnych warunkach polecam: kompl. pokoje męskie, kluby, jadalnie, sypialnie, kuchnie jako też pojedyncze meble, szafy, stoły, łóżka, krzesła, kanapy, fotele, biurka, lustra i inne przedmioty. Piechowiak, ul. Długa 8. Tel. 1651.

Tani Bazar
Stary Rynek 14 obok apteki. Poleca swój skład papieru. Wielki wybór pocztówek, przybory szkolne i biurowe, scyzoryki, nożycki, brzytwy, nożyki. Wyroby skórzane teki, torebki, portfele itp. Perfumy, mydła toaletowe, szczoneczki, grzebienie i różne przybory toaletowe, biżuteria sztuczna, zabawki różnego rodzaju w dużym wyborze, rowery, derezynki.

MEBLE

Najtańsze źródło zakupu w wielkim wyborze kompletnych pod gwarancją: jadalni, sypialni, pokoi męskich, kuchni oraz mebli pojedynczych, także wyścielane solidnego wykonania własnych warsztatów na dogodnych warunkach poleca Ignacy Grajner, Bydgoszcz, ul. Dworcowa 8, telefon 1921. 9574

Meble

Jadalnie sypialnie, pokoje męskie i różne meble w wielkim wyborze od najwykwintniejszych do pojeńdycznych. Ceny i warunki najkorzystniejsze. Dobrzyński, Długa 4. (19723)

Sam sobie szkodzi
Ito do mnie nie chodzi. Mój zakład gwarantuje higieniczną i pierwszorzędną obsługę, golenie 0,30, strzyżenie 0,30, ondulacja 1,50, masaż 1,00, manicure 1,50. Salon de Coiffure Plac Teatralny 3, naprzeciw Klarysek. (13782)

Miód
prawdziwy pszczołny kwiatowy, pod gwarancją najprzedniejszej jakości 10 funtów 22 złote, cetr. 210 złotych. Wysła bartnik Adamski emeryt nauczyciel, Polskowiec poczta Klecko, Gniezno. 20132

Zamówienia
na solidne wykonanie kanapy, leżanki, materacy, oraz wszelkie przeróbki przyjmuje Tapicernia ul. Gdańska 94, II podw. 11206

Choroby.
Leczę przeszło 25 lat Homeopatycznie i Biochemicznie, wyleczyłem tyśiące osób z chorób wewnętrznych specjalnie żółtaczki i wszelkie rany. Teofil Kasprzewski. Homeopata, Bydgoszcz, ul. Dworcowa 31b, II. wejscie telefon 775. 18528

Fotografia
legitymacyjna 1 zł, 6 pocztówek 3 zł., portret 2 zł. poleca „Wiol”, Sienkiewicza 44. 10398

Mączka odżywcza
„Homosan” zastępuje najlepiej pokarm matki. Do nabycia w aptekach i drogeriach. (20176)

Tani Bazar
Stary Rynek 14 obok apteki poleca duży wybór książek do nabożeństwa, także i w niemieckim języku, różańca, medaliki krzyże, lichtarze, obrazki, figury, galant. 15884

Na raty!
wózki dziecięce, torebki damskie i podróżne, rakietki tenisowe, walizki i zabawki najkorzystniej kupuje się we firmie T. Bytomski, ul. Dworcowa 15 a, ul. Gdańska 21, tel. 1360. (11684)

Meble

wszelkiego rodzaju, solidnego wykonania: kompletne sypialnie, jadalnie, kuchnie oraz pojedyncze szafy, stoły, łóżka, krzesła, kanapy, leżanki na najkorzystniejszych warunkach poleca Andrzej Nowak, Podgórna 28, róg Welniany Rynek. (6230)

Po okulary
do Zakaszewskiego, Centrala Optyczna, Bydgoszcz Gdańska 7, tel. 1093, vis a vis kina Krystal. 18036

Jadalnie
sypialnie dębowe, orzechowe, meble pojedyncze, kuchnie, lustra wprost z fabryki, także na raty poleca najtaniej Fabryka Mebli, Dr. Emila Warmińskiego 10. 14600

Niebywała okazja
Od dnia 4 do 12 sierpnia będę sprzedawał po cenie własnego zakupu kapelusze damskie parasole, futra, wykwinną bieliznę damską oraz wszelkie towary krótkie. „Salon Mód” Toruń, ul. Zeglarska 27, tel. 815. 20523

Fasonowanie
kapeluszy damskich i męskich. Bydgoszcz, Pomorska 22/23. (16081)

SPRZEDAŻ

Majątek
237 mórg dobrej ziemi, teren gorzysty, wtem 25 mórg łąki i ca. 30 mórg lasu, budynki dobre mas. sprzedam z pełnym żniwem, żywym i martwym inwentarzem za cenę 110 tys. złotych, wpłata 70.000 zł lub zamienię na 300 m. majątek albo wile. Znaczek na odpowiedź załączyc. Zgłosz. J. Baska, Owocarki pow. Grudziądz. 20543

Dom
z ogrodem i polem na sprzedaż lub na zamianę bez pola. Szwederowo, ul. Czackiego 9. (20540)

Okazja jakich mało!
Młyn wodno-turbinowy, położony w mieście, wila, ogród, światło elektr., 2 domy, 104 mórg pszen ziemi zaraz na sprzedaż. Wpłata 70.000 złotych. Ruskowski, hotel Boston, Dworcowa 1, Bydgoszcz. (20323)

Kamienica
III piętro z oficyną i ogrodem, bez długu na sprzedaż. Gdańska 90. Właściciel, Danek. (1102)

Wila
z ogrodem owocowym na sprzedaż. Wiad. u właściciela Sniadeckich 52a I p. między godz 2—5. (11132)

Okazja jakich mało!
Młyn wodno-turbinowy, położony w mieście, wila, ogród, światło elektr., 2 domy, 104 mórg pszen ziemi zaraz na sprzedaż. Wpłata 70.000 złotych. Ruskowski, hotel Boston, Dworcowa 1, Bydgoszcz. (20323)

Sam sobie szkodzi
Ito do mnie nie chodzi. Mój zakład gwarantuje higieniczną i pierwszorzędną obsługę, golenie 0,30, strzyżenie 0,30, ondulacja 1,50, masaż 1,00, manicure 1,50. Salon de Coiffure Plac Teatralny 3, naprzeciw Klarysek. (13782)

Miód
prawdziwy pszczołny kwiatowy, pod gwarancją najprzedniejszej jakości 10 funtów 22 złote, cetr. 210 złotych. Wysła bartnik Adamski emeryt nauczyciel, Polskowiec poczta Klecko, Gniezno. 20132

Zamówienia
na solidne wykonanie kanapy, leżanki, materacy, oraz wszelkie przeróbki przyjmuje Tapicernia ul. Gdańska 94, II podw. 11206

Zamówienia
na solidne wykonanie kanapy, leżanki, materacy, oraz wszelkie przeróbki przyjmuje Tapicernia ul. Gdańska 94, II podw. 11206

Wybór młynów.
Młyn parowy, przemiał 700 ctr. komfort nowoczesny 600.000 zł, wpłata do umowy. Młyn parowy 600 ctr. przemiału z komfortem 500.000 zł. Młyn parowy 500 ctr. przemiału, z dużą piekarnią, 50.000 dolarów, wpłata do umowy. Młyn wodno-turbinowy 450 ctr. przemiału, z kompletnym inwentarzem żywym i martwym 400.000 zł, wpłaty 150.000 zł. Jak również mniejszych młynów tak do kupna jak i dzierżawy poleca biuro Pogoń Dworcowa 80.

Hotel-restauracja
z kompletnym urządzeniem bez konkurencji w bogatej okolicy, obecnie w pełnym biegu idzie bardzo dobrze, sala do zabaw, budynki wszystkie masyw, przytem 6 mórg dobrej ziemi, miejscowość ala miasteczko, kościół szkoła, stacja kolejowa, młeczarnia, młyn, tartak i w ogóle wszyscy rzemieślnicy w obec powyższych danych, restauracja ma dobre powodzenie. — Sprzedaje z powodu stonkownych rodzinnych. Cena 35.000 zł, majątek ten jest zupełnie prywatny. Biuro „Pogoń” Dworcowa 80. Znaczek na odpowiedź.

Majątek
440 mórg z młynem wodnym, kompl. zabudowaniem i inwentarzem przy wpłacie 150 tys. złotych. 398 mg. ziemi dobry. zabud. i inwentarz, cena 120 tys. zł. 240 mg. ziemi pszen.-buracz., kompl. inwentarz i zabudowaniem, cena 160 tys. zł. 225 mg. ziemi pszen.-buracz., zabudowaniem i inwentarz, cena 120 tys. zł, wpłaty 70—80 tys. zł, taksamo polecam mniejsze gospodarstwa od 10—100 mórg na dogodnych warunkach. Małek, Bydgoszcz, Dworcowa 2. Tel. 699. (19665)

Skład obuwi
w Bydgoszczy w ruchliwym miejscu wraz z mieszkaniami tanio na sprzedaż. Of. pod „18339” do Dzien. Bydg. (18339)

Skład
kolonialny z 2 pokojowym mieszkaniem na sprzedaż. Adres wskazuje Dziennik Bydgoski. (19383)

Sprzedam
dom z ogrodem owocowym i oficyną w Bydgoszczy ul. Kujawska 103, oraz plac. Of. pod „Morga plac” do Dz. Bydg. nr. 20046.

Skład
towarów galanteryjnych i perfumeryjnych w dobrym punkcie miasta Grudziądz na sprzedaż. Of. Dziennika Bydg. Grudziądz. 20032

Sprzedam
restaurację z domem i ogrodem. Solec Kujawski, Toruńska nr. 4. (1052)

Dom mieszkalny
z składem żelaza, zaprowadzony, istniejący 40 lat, z powodu zmiany przedsiębiorstwa natychmiast na sprzedaż. Of. do Dz. Bydg. pod „C. K.” (20356)

Dom
dwupiętrowy z dużą oficyną, parową piekarnią, w dobrym położeniu Torunia na sprzedaż, lub do wydzierżawienia. Piekarnia czynna. Oferty do filii Dz. Bydg. Toruń, pod „1108”. (20415)

Dom
20097 rodzaj wili, w mieście powiatowym, bardzo ładne położenie, zdrowa okolica, duży ogród owocowy i warzywny, przy sprzedaży cały wolny. Zgłosz. Szubin, ul. Keyńska 3.

Z powodu
choroby na sprzedaż moje gospodarstwo 19 mórg pszen. ziemi z kompl. żywym i martwym inwentarzem, masywne zabudowanie, 20 minut od miasta. Cena kupna podług umowy. Walentin Komada, Górne Morgi poczta Nowe pow. Świecie. (20347)

Samochód
limuzyna, czterosiadzeniowa, nowoczesny, mało używany, prywatny, tanio sprzedaw. Toruń, Sienkiewicza 18, Albrecht. 20533

Maszyny do pisania
kupicie najkorzystniej w składzie urządzeń biurowych St. Skóra i Ska. Bydgoszcz, Hotel pod „Orlem”. (23625)

Pianino
krzyżowe, śliczny głos sprzedaw Majewski, Pomorska nr. 65. (10975)

Lokomobila
marki „Marschall” 12 P. S. na kołach, dobre papiery, pasy do młockarki sprzedaje natychmiast za 3.000 zł. Of. pod „E. A.” do Dzien. Bydg. 20127

Sprzedam
około 10.000 butelek próżnych, nowych, pół zielone szkło, na cienkie korki, pojemność 1/4 litr. Zgłoszenia: Instytut wód mineralnych, ul. Sienkiewicza 6. Bydgoszcz. (11105)

Czarne pianino
zagraniczne w dobrym stanie korzystnie na sprzedaż. Obejrzeć można od 12—2, ul. Chrobrego 14. parter pr. 20500

Samochód
Opel 6 osobowy z skórzanym obiciem, starterem, bosza, światłem, nowymi oponami z powodu wyjazdu tanio na sprzedaż. J. Błaszak, Inowrocław, ul. Przypadek 5. 20449

Samochód
2 osobowy opony balonowe światło elektryczne i starter gotowy do jazdy na sprzedaż. Minkoley, Toruń, ul. Słowackiego 43. 20417

Złoto
i srebro kupują Br. Kochański i Künzl, Gdańska 139. (1982)

Dom
w Bydgoszczy kupię, wpłata do 10 tys. zł lub mały skład cukierników z mieszkaniem 3—4 pok. Fortuna, Śliwice Pomorze. 20368

Kupię
mały domek z ogródkiem przy wpłacie 6000 zł na przedmieściu Bydgoszczy. Of. do Dzien. Bydg. pod „6308”. 20437

Poszukują
celem kupna dwóch używanych w dobrym stanie 3—4 tonowych wozów z przyczepką od woza ciężarowego. Oferty wraz z podaniem ceny należy skierować H. Hardtke, Cegielnia parowa Starkowahuta poczta Stare Grabowo. 20545

Lekcje
Kurs handlowy rozpoczyna się 1-go września r. b. Zapisy przyjmuje się przy ul. Chrobrego 7, codziennie 6—7. Cwiczenia na maszynach 10 zł. miesięcznie. Dyrekcja. (20083)

Stenografii
udziela. Błonia 22a, II p. prawo. 20494

Chcesz
otrzymać posadę? Mnsisz ukończyć kursa fachowe, korespondencyjne prof. Sekulowicza, Warszawa, Żórawia 42. Kursy wyuczają listownie: buchalterji, rachunkowości kpieckiej, korespondencji handlowej, stenografji, nauki handlu, prawa, kalgigrafji, pisania na maszynach, towaroznawstwa, angielskiego, francuskiego, igo, niemieckiego, pisowni, ortografji. Po ukończeniu świadectwo. Żądajcie prospektów. (18324)

Uczeń
z odpowied. wykształceniem potrzebny zaraz. Zgł. z własnoręcznym życiorysem. S. Radecki, Wągrowiec, skład tow. kol. i restauracja. (20349)

Służąca
solidna, porządna, która umie dobrze gotować potrzebna od 15. 8. Dziewczę dla dzieci na miejscu. Zgłoszenia osobiste od 4—7 w lokalu Rost, Hermana Franku 2. 20389

Dziewczyna
do dworu jako pokojowa z praniem do bezdzietnego państwa potrzebna. Zgł. D r y b u l s k a, Sienkiewicza 16. (20544)

2 czeledników
krawieckich na pierwszorzędną pracę wojskową zarazą potrzebną. I. Sontowski, Grudziądz, ul. Lipowa 17. 20298

Poszukuje
kilku czeledników szewskich. Świecie n/W. Klasztorna 16. Skotek. (10919)

Poszukuje
od 15 sierpnia lub i września dzielnego księzkowego i ekspedjenta obeznanego z księgowością amerykańską i pisaniem na maszynie. Of. z fotografią, odpisaniem świadectw i podaniem pensji przy wolnym stole i stancji uprasza: B. Thiel, Tuchola, Hurtownia Tow. Kolonialnych. 20530

Dla działu
karoserji poszukuję kolo-dzieja samodzielnego obeznanego w budowie karoserji. Praca stała, ewtl. mieszkanie w fabryce. M. Latos, fabryka powozów i karoserji Koronowo. 20094

Młodsza
panienka z dobrej rodziny do składu cukierników z pełnym utrzymaniem potrzebna od 15 sierpnia. Zgłoszenia pisemnie z dołączeniem życiorysu fotografii i podaniem pensji Fr. Lewandowicz, Inowrocław, Synagowska 42, telefon 186. 19416

Młynarza walcowego
oraz samodzielnego piekacza przyjmę na stałą posadę. Reflektuje się na siły fachowe, solidne i uczciwie się prowadzące. Zgł. do Michał Potoniec, Młyn Parowy, Keynia. 20424

Poszukuje
kucharkę, znającą dobrą polską kuchnię. Świadcetwa wymagane. Zgłaszają między 3—5 Gdańska 142, III piętro. Inżynier, Przybora. (11096)

Ekspedjentkę
z branży rzeźniczej tylko pierwszorzędną się poszukuje Leon Bonin Dworcowa 16 Telefon 17-57 11200

Uczni
ślusarskich przyjmie Kallitowski mistrz ślusarski, ul. Gdańska 27. (11183)

Fornal
i 4 robotników rolnych do żniw mogą się zgłosić. Ed. Gerth, Gogolin pow. Bydgoszcz. (11149)

Uczennice
dobrej rodziny poszukuje zaraz Roman Lewandowski, ulica Gdańska 8. 20507

Poszukuje
ekspedjentki do składu rzeźniczego. Reflektuje się tylko na pierwszorzędną siłę. R. Pokora, Długa 14. 20505

Natychmiast
poszukuje się bufetowej. Zgł. pod „O. P.” do Dzien. Bydg. (20472)

Kucharka
która samodzielnie gotuje z znajomością warszawskiej kuchni poszukuje się zaraz do restauracji dworcowej. Reflektuje się na dobrą i rzetelną siłę z dobrymi świadectwami. Zgł. uprasza się skierować do Dz. Bydg. pod „M. K. 111”. 20452

Uczeń
z odpowied. wykształceniem potrzebny zaraz. Zgł. z własnoręcznym życiorysem. S. Radecki, Wągrowiec, skład tow. kol. i restauracja. (20349)

Służąca
solidna, porządna, która umie dobrze gotować potrzebna od 15. 8. Dziewczę dla dzieci na miejscu. Zgłoszenia osobiste od 4—7 w lokalu Rost, Hermana Franku 2. 20389

Dziewczyna
do dworu jako pokojowa z praniem do bezdzietnego państwa potrzebna. Zgł. D r y b u l s k a, Sienkiewicza 16. (20544)

2 czeledników
krawieckich na pierwszorzędną pracę wojskową zarazą potrzebną. I. Sontowski, Grudziądz, ul. Lipowa 17. 20298

Poszukuje
kilku czeledników szewskich. Świecie n/W. Klasztorna 16. Skotek. (10919)

Poszukuje
od 15 sierpnia lub i września dzielnego księzkowego i ekspedjenta obeznanego z księgowością amerykańską i pisaniem na maszynie. Of. z fotografią, odpisaniem świadectw i podaniem pensji przy wolnym stole i stancji uprasza: B. Thiel, Tuchola, Hurtownia Tow. Kolonialnych. 20530

Młodsza
panienka z dobrej rodziny do składu cukierników z pełnym utrzymaniem potrzebna od 15 sierpnia. Zgłoszenia pisemnie z dołączeniem życiorysu fotografii i podaniem pensji Fr. Lewandowicz, Inowrocław, Synagowska 42, telefon 186. 19416

Młynarza walcowego
oraz samodzielnego piekacza przyjmę na stałą posadę. Reflektuje się na siły fachowe, solidne i uczciwie się prowadzące. Zgł. do Michał Potoniec, Młyn Parowy, Keynia. 20424

Poszukuje
ekspedjentki do składu rzeźniczego. Reflektuje się tylko na pierwszorzędną siłę. R. Pokora, Długa 14. 20505

Natychmiast
poszukuje się bufetowej. Zgł. pod „O. P.” do Dzien. Bydg. (20472)

Kucharka
która samodzielnie gotuje z znajomością warszawskiej kuchni poszukuje się zaraz do restauracji dworcowej. Reflektuje się na dobrą i rzetelną siłę z dobrymi świadectwami. Zgł. uprasza się skierować do Dz. Bydg. pod „M. K. 111”. 20452

Uczeń
z odpowied. wykształceniem potrzebny zaraz. Zgł. z własnoręcznym życiorysem. S. Radecki, Wągrowiec, skład tow. kol. i restauracja. (20349)

Służąca
solidna, porządna, która umie dobrze gotować potrzebna od 15. 8. Dziewczę dla dzieci na miejscu. Zgłoszenia osobiste od 4—7 w lokalu Rost, Hermana Franku 2. 20389

Dziewczyna
do dworu jako pokojowa z praniem do bezdzietnego państwa potrzebna. Zgł. D r y b u l s k a, Sienkiewicza 16. (20544)

2 czeledników
krawieckich na pierwszorzędną pracę wojskową zarazą potrzebną. I. Sontowski, Grudziądz, ul. Lipowa 17. 20298

Poszukuje
kilku czeledników szewskich. Świecie n/W. Klasztorna 16. Skotek. (10919)

Poszukuje
od 15 sierpnia lub i września dzielnego księzkowego i ekspedjenta obeznanego z księgowością amerykańską i pisaniem na maszynie. Of. z fotografią, odpisaniem świadectw i podaniem pensji przy wolnym stole i stancji uprasza: B. Thiel, Tuchola, Hurtownia Tow. Kolonialnych. 20530

Młodsza
panienka z dobrej rodziny do składu cukierników z pełnym utrzymaniem potrzebna od 15 sierpnia. Zgłoszenia pisemnie z dołączeniem życiorysu fotografii i podaniem pensji Fr. Lewandowicz, Inowrocław, Synagowska 42, telefon 186. 19416

Młynarza walcowego
oraz samodzielnego piekacza przyjmę na stałą posadę. Reflektuje się na siły fachowe, solidne i uczciwie się prowadzące. Zgł. do Michał Potoniec, Młyn Parowy, Keynia. 20424

Ekspedjentkę
z branży rzeźniczej tylko pierwszorzędną się poszukuje Leon Bonin Dworcowa 16 Telefon 17-57 11200

Potrzebna
młodsza siła biurowa ze znajomością księzkowości i pisania na maszynie, do przedsiębiorstwa przemysłowego w Bydgoszczy. Zgłoszenia z odpisami świadectw do Dz. Bydg. pod „Siła pomocnicza”. 20446

Ekspedjentkę
branży rzeźniczej, dłuższą praktyką, dzielną w swym zawodzie poszukuje Fr. Lipiński, Toruń, Chelmińska 3. (20532)

Młodszy
książkowy, władający polskim i niemieckim językiem, piszący na maszynie poszukuje posady. Oferty do Dz. Bydg. pod „M. L. M.” 20548

Placowy
młodszy, sumienny z półroczną praktyką poszukuje posady placowego lub pomocnika biurowego na tartaku lub innym przedsiębiorstwie. Zgł. do Dz. Bydg. pod „Placowy”. 20547

Inteligentna
panienka z lepszej rodziny poszukuje posady w hotelu majątku lub też w hotelu o celom dobrego wyuczenia się gotowania. Teofila Zakrysińska, Błado wo, p. Tuchola. 20455

Była
nauczycielka z lepszym wykształceniem poszukuje jakiegokolwiek posady biurowej, kasjerki lub sekretarki na majątek za skromnym wynagrodzeniem. Oferty do Dzien. Bydg. pod „Sumienna”. 20454

Introligator
z dobrymi świadectwami poszukuje posady zaraz. Zgł. do Dzien. Bydg. pod „Introligator”. (20550)

Mieszkania
2—3 pok. z kuchnią i wygodami wprost od gospodarza poszukuje małżeństwu bezdzietne oficer emerytowany. Zgłosz. do Dz. Bydg. pod „Rotmistrz”. 20458

Mieszkania
dobrej rodziny poszukuje zaraz Roman Lewandowski, ulica Gdańska 8. 20507

Poszukuje
ekspedjentki do składu rzeźniczego. Reflektuje się tylko na pierwszorzędną siłę. R. Pokora, Długa 14. 20505

Natychmiast
poszukuje się bufetowej. Zgł. pod „O. P.” do Dzien. Bydg. (20472)

Kucharka
która samodzielnie gotuje z znajomością warszawskiej kuchni poszukuje się zaraz do restauracji dworcowej. Reflektuje się na dobrą i rzetelną siłę z dobrymi świadectwami. Zgł. uprasza się skierować do Dz. Bydg. pod „M. K. 111”. 20452

Uczeń
z odpowied. wykształceniem potrzebny zaraz. Zgł. z własnoręcznym życiorysem. S. Radecki, Wągrowiec, skład tow. kol. i restauracja. (20349)

Służąca
solidna, porządna, która umie dobrze gotować potrzebna od 15. 8. Dziewczę dla dzieci na miejscu. Zgłoszenia osobiste od 4—7 w lokalu Rost, Hermana Franku 2. 20389

Dziewczyna
do dworu jako pokojowa z praniem do bezdzietnego państwa potrzebna. Zgł. D r y b u l s k a, Sienkiewicza 16. (20544)

2 czeledników
krawieckich na pierwszorzędną pracę wojskową zarazą potrzebną. I. Sontowski, Grudziądz, ul. Lipowa 17. 20298

Poszukuje
kilku czeledników szewskich. Świecie n/W. Klasztorna 16. Skotek. (10919)

Poszukuje
od 15 sierpnia lub i września dzielnego księzkowego i ekspedjenta obeznanego z księgowością amerykańską i pisaniem na maszynie. Of. z fotografią, odpisaniem świadectw i podaniem pensji przy wolnym stole i stancji uprasza: B. Thiel, Tuchola, Hurtownia

Nad wszystkimi góruje

Alboril

proszek samopiorący.

Wróciłam.

Przyjmuję od godziny 9—1 i od 3—6.

Cymbrowska, dentystka
Nakło, Rynek. (11173)

Przedzierzawienie jabłoni.

Powiat wąbrzeski wydzierżawi drogą publiczną przetargu zbiór owoców jabłoni z około 63 km. szos powiatowych.

Ustny przetarg odbędzie się w piątek, dnia 13 sierpnia br. o godzinie 10-tej przed południem w Starostwie, pokój 11-ty.

Kaucja licytacyjna wynosi 50,— zł. Warunki dzierżawy zostaną przed rozpoczęciem licytacji podane do wiadomości. (20626)

Wąbrzeźno, dnia 30 lipca 1928 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego z p. (—) Makowski, budowniczy powiatowy.

Ogłoszenie.

Magistrat - Urząd Podatkowy - przypomina, że w ciągu miesiąca sierpnia b. r. płatny jest

a) podatek od lokali za III kwartał 1928 r.
b) podatek od nieruchomości za II kwartał 1928 r.

i wzywa zainteresowanych płatników do niezwłocznego uregulowania wspomnianych należności podatkowych, bowiem po upływie terminu płatności nastąpi natychmiast przymusowe ściąganie połączone z kosztami i to na mocy rozporządzenia Wielkopolskiej Izby Skarbowej i p. Wojewody w Poznaniu.

Również przypomina się uregulowanie innych założeń podatkowych, w szczególności podatku od lokali za I i II kwartał 1928 r. oraz podatku od nieruchomości za I kwartał 1928 r. (20634)

(—) Wache, radca miejski.

Pierze i puch

który (19173)
materiały bielizniane
gotowa pościel.

A. Zwierzycka
Bydgoszcz, Dworcowa 74.

Dom Towarowy w Świeciu

dawn. Konitzer, do wydzierżawienia zaraz w całości lub częściowo. Zgłoszenia do filji Dziennika Bydgoskiego, Bydgoszcz, Dworcowa 2, pod nr. 280. (111223)

Samochód osobowy

„Berliet” 10/30 K. M., otwarty, bardzo dobrze utrzymany, starter, lampy Bosch, gotowy do jazdy, bardzo tanio i na dogodnych warunkach (20593)

na sprzedaż.

„Praga - Automobile” Poznań

Pl. Wolności 11. Telefon 55-33.

„MURZYNKI”

dla dalszej sprzedaży po 10 i 20 groszy jako też wszelkie inne cukierki, drażetki i czekolady dla hurtowników i na dalszą odsprzedaż oferuje (20599)

„LUKULLUS” Fabryka wyrob. cukrowych i czekolad.

Poznańska nr. 28 BYDGOSZCZ Telefon nr. 1670
FILJE: Poznań, ul. Mostowa 32. Grudziądz, ul. Groblowa 11. Inowrocław, ul. Dworcowa 52.

Bank M. Stadthagen Tow. Akc.

Bydgoszcz

Załatwiamy wszelkie czynności bankowe.

Wynajmujemy pancérne schowki.

Przyjmujemy wkłady oszczędnościowe, złotowe, walutowe na korzystnych warunkach.

20559

Kasy czynne od 1/2 9 do 1/2 2-0j

HEMOROIDY GINA!

w 5—6 dniach bez lekarstwa i operacji, 52-letnie doświadczenie.

Wysyłam przepis za pobraniem pocztowym 6 złotych i porto.

J. WIERZBOWSKI, Nowe-Pomorze, felczer szpitalny.

SALA TEATRU POPULARNEGO w ogrodzie „PATZERA”

Dziś 4 sierpnia b. r.

ciąg dalszy turnieju walk francuskich

oraz **matchów boksu angielskiego.**

Turniej zorganizowany tylko dla zawodowych zapaśników i bokserów o wstępie honorową i pieniężną premję w ogólnej kwocie 3000 zł.

Udział zgłosili następujący zawodowi zapaśnicy i bokserzy sławy świat.:

Rogenbaum August w. 108 kg szampion Europy — Niemcy

Maciejewski Jan w. 94 kg młodoc. zapaśnik Polski — Pomorze

Georgesku Konstanty w. 102 kg szampion Rumunii

Sam Sandy (murzyn) w. 92 kg, Człowiek Żel. Kamerun-Atryka

Dubow Aleksander 100 kg Rosja

Krenitz Kurt zapaśnik ciężkiej wagi 107 kg G. Śląsk

Michelson (P) w. 115 kg szampion Europy — Bawaria

Dziś występuje p. **BADURSKI**

Dalsze zgłoszenie uczestników do 10 sierpnia

Początek o g. 8.30 wiecz. Codziennie zawodniczą 4 pary. Orkiestra!

Ceny miejsce od 2,00 do 0,75 zł, dzieci do 12 lat 0,50 zł

19614 Arbiter i organizator **A. Lubusko.**

Kradzież starego papieru!

Ostrzegamy wszystkich kupców przed okazym kupnem makulatury i dzienników pochodzących z kradzieży z naszej fabryki.

W razie odpowiednich propozycji przez nieznaną osobników, prosimy o natychmiastowe zawiadomienie, celem ewtl. aresztowania winnych. (20629)

Wielkopolska Papiernia Tow. Akc.

Bydgoszcz, Czyżkówko, telefon 1137.

Dzielnego trzeźwego

szofer

ślusarza, tylko kawalera, z dłuższą praktyką poszukuje natychmiast większe przedsiębiorstwo. Oferty prosimy skierow. do biura ogłoszeń „PAR”, Dworcowa 72 pod „O. 500”.

KUPUJCIE WYROBY

Boguna

firmy C. F. MÜLLER i SYN
BOGUSZEWO-POMORZE.

FABRYKA POWIDEŁ BURACZANYCH
MARMELAD I POWIDEŁ ŚLIWKOWYCH

ADRES TELEGRAFICZNY: „BOGUNA”
ROK ZAŁOŻ. 1881. — TELEFON I i II.

WSZĘDZIE DO NABYCIA.

Okręgowa Wystawa

Przemysłowo - Rolnicza

pod protektoratem Pana Wojewody Borkowskiego odbędzie się w Rogoźnie (Wlkp.) w tygodniu od 16—23 września 1928. Zgłoszenia przyjmuje i informacji udziela biuro Komitetu Wystawy przy Magistracie w Rogoźnie — telefon 78. (17831)

Wycieczki turystyczne po Bałtyku

na S. S. „Gdyni” (kapit. Ryncki)

do Danji, Szwecji i Norwegii.

Najbliższe wycieczki:

do Visby i Sztokholmu 4—10 sierpnia.

Wszystkie miejsca zajęte.

do Göteborga i Oslo dnia 11—21 sierpnia

Cena miejsc wraz z wyżywieniem od 495 zł.

Pasporty zagraniczne nie wymagane.

Wszelk. informacji udziela Przedsięb. Państwowe „Żegluga Polska” Wydz. pasaż. Gdynia, tel. 98, i Pierwsze Polskie Tow. Kapiełi Morskich w Warszawie, Krakowskie Przedm. 20/22, tel. 23560

Ogród „Resursy Kupieckiej”

Jagiellońska 25 Telefon nr. 1916

Od 1. 8. 28. zupełnie nowy program!

Codziennie

Wieczory atrakcyj taneczno - komicznych

pierwszor. warszawskich sił artystycznych

Murzyni zademonstrują nowoczesne tańce.

Doborowo dostosowana orkiestra. DANCING

Początek koncertu o g. 6, programu o g. 8

W razie nie pogody na sali. (18600)

Poszukujemy

młodszego handlowca

z ukończoną 3-letnią praktyką kupiecką do oddziału buchalterji. Posada jest do objęcia zaraz. Zgłoszenia z dołączeniem odpisów świadectw prosimy skierować do

Bydgoskiej Fabryki Maszyn Herm. Löbner Sp. Akc. 20604) Bydgoszcz, Jen. Bema 10.

Mydło - glicerynowe

w opakowaniu po 1 tuz.

Mydło - twarde - Króla

Mydło - szare - ziarniste

Mydło - Sapo - Kalinus

42% tłuszczowe

poleca

(17000)

Juljan Król

fabryka chemiczna

Bydgoszcz, Nowy Rynek 11. Telefon 233.

Cena ogłoszeń: 20 gr. za milim. 1 łamowo, szer. 38 m/m. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 50 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 90 gr., na dalszych stronach 75 gr. za milim. 1 łam., szer. 67 m/m. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 20 gr., każde dalsze 10 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20% zniżki. Przy powtórzeniu ogłoszeń udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie zniżki upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy, Bank Gospodarstwa Krajowego, Bank M. Stadthagen. — Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.

Wydawca, nakładem i czcionkami: Drukarnia Bydgoska Sp. Akc. w Bydgoszczy. — Redaktor odpowiedzialny: Henryk Ryszewski w Bydgoszczy.